

Katolički list

Zvonik

GOD. XX. BR. 9 (239) Subotica, rujan (septembar) 2014. 150,00 din

HosanaFest

Tema:
Islam = terorizam?
Reportaža:
HosanaFest 2014.
Intervju:
mons. Bela Stantić, zlatomisnik

audios

Bunaričko proštenje 2014.

50. obljetnica misništva mons. Bele Stantića

Naši „Gerardići“ u Remetama u Zagrebu

Blagoslov učenika i školskih torbi u Maloj Bosni

Etno kamp u Đurđinu

Misa Zaziva Duha Svetog u katedrali

Susret pjesnika „Lira naiva“ u Srijemskoj Mitrovici

Obljetnice bračnih parova u Đurđinu

Kršćanin i galapagoški pingvin

Kada biste se s prosječnim građaninom bilo kojeg svjetonazora (osobito s mlađom populacijom) poigrali igrom asocijacija, u spomenu na Katoličku crkvu, svećenike i kršćanstvo općenito, dotični bi raspolagao uglavnom nesvjesno utuvljenim *mainstream* poštapalicama poput inkvizicije, mračnoga srednjeg vijeka, Galilea na lomači, svećenika pedofila/ženskaroša/homića, skandala, netolerancije, homofobije... Čak i onaj koji se s tim ne slaže, izbjegavat će proturječiti ovoj medijski konstruiranoj dogmi, ne isključivo zato jer bi pred uvriježenim mnijenjem ispao heretik i zatucanko, već iz puno jednostavnije činjenice da mu nisu dostupni kontraargumenti. A postoje li?

Prema jednom talijanskom autoru, Antoniju Socciju, kršćani su u prošlom krvavom stoljeću najprogonjenija i najubijanija skupina ljudi (njegovo istraživanje objavljeno je u knjizi *I nuovi perseguitati*, na koju se osvrnuo kolumnist Laudata.hr Ivica Šola). Autor daje na uvid frapantnu činjenicu: u dva tisućljeća postojanja kršćanstva zbog vjere ih je ubijeno 70 milijuna, no od ukupnog broja ubijenih 45 milijuna su mučenici dvadesetog stoljeća – (oko 65%) – suvremeno doba u kojem mi živimo! Nadalje, još nevjerojatniji podaci: trenutno oko 160 tisuća kršćana godišnje bivaju ubijani zbog vjere u Isusa Krista, oko 250 milijuna su svednevce progonjeni iz istog razloga, dok ih 400 milijuna živi pod snažnim redukcijama i osporavanjima vjerskih

sloboda. Ako hoćete još malo preciznije, svakih 5 minuta biva mučen i ubijen jedan kršćanin zato što vjeruje u Krista. Dok u miru svoje kuće čitate ovaj uvodnik, netko je za to vrijeme progonjen ili ubijen radi vjere u Krista. Vrijeme mučeništva nije prošlo, dapače, sve je učestalija pojava. Rimski carevi Neron, Decije, Dioklecijan i dr. mogu se postidjeti svojim amaterizmom naspram kvalitete i kvantitete istrebljenja kršćana u prošlom i ovom stoljeću.

Dok svednevce slušamo lamentiranja boraca za ljudska i životinjska prava, o ugroženosti medvjeda, galapagoških pingvina, dupina... o kršćanstvu ćemo čuti samo ukoliko se uklapa u senzacionalističku percepciju nasilne i štetne religije. Ovih dana je u Zagrebu održan „miran“ prosvjed ateističkih i sekularističkih udruga, koji se osjećaju ugroženima od Crkve, gdje je jedan od prosvjednika, snažniji muškarac, nasrnuo na 77-godišnju staricu i katoličku aktivisticu nokautiravši je na zemlju razbijena nosa. Šteta što starica nije galapagoški pingvin ili pripadnica LGBT populacije pa da zasluži malo više medijske pozornosti i pijeteta. Ovako se radi samo o čangrizavoj i homofobnoj katoličkoj babi koja je opasna i štetna po sekularnu dogmu.

Ovih dana svjedočimo i masovnom istrebljenju kršćana u Iraku. Tko bi rekao da se i danas živi ljudi razapinju na križ, djeci odrubljuje glava, žene siluju... samo zato jer vjeruju u Krista?! Naravno da nisu u značajnijem interesu brige svjetske javnosti jer nisu niti seksualna manjina, niti zakonom zaštićeni pingvini s Galapagosa.

No, ono što je u ovom trenutku presudno jest svijest da najveći neprijatelji kršćanstva zapravo nisu progoni, nisu mučitelji, nego indiferentno, inertno, tradicionalističko, mlako i bljutavo kršćanstvo! Današnji kršćanski mučenici ubijeni su iz mržnje, a pokopani zbog naše ravnodušnosti! Ako se netko s vama poigra igrom asocijacija s početka ovog teksta, sjetite se da kršćani nisu isključivo pedofili i homofobi, već i svjedoci vjernosti Isusu Kristu, pa i po cijenu krvi!

Iz sadržaja

Tema broja:

Islam = terorizam?.....5

Bunarić 2014.8

HosanaFest 2014.....11

Intervju:

Mons. Bela Stantić24

„Gerardići“ na
nagradnom hodočašću...28

Moralna odgovornost
roditelja32

Zaštita prirode za
katolike34

„Lira naiva“ u
Srijemskoj Mitrovici37

Zaziv Duha Svetoga
u katedrali.....39

Kršćanski stav:

Do kada će novosadska
Katolička porta
imati dva lica?48

Priča:

Bunjevačka nana49

U vojsci Sina Božjega

Piše: o. Zlatko Žuvela, OGD

Nije l' vojska život čovjekov na zemlji? jadikovao je blaženi Job u svojoj nevolji (Job 7,1). Time je želio reći kako je ova ljudska egzistencija neprestana kušnja. Njoj su podvrgnuti svi ljudi, bez iznimke. Zemlja koja je na početku bila rajski perivoj, Eden (Post 2,8), u kojem je život bio bez napora i boli, pretvorila se u pustinju punu zasjeda, kupina i zmija. Pod pustoš, napasti, trnje i otrov možemo smatrati duhovno-moralnu atmosferu koju su stvorili ljudi odvojeni od Boga. Njezin štetan utjecaj osobito su na svojoj koži iskusili proroci koji su govorili u Božje ime. A na sve te stvari upozorava i apostol kad veli da ... *svi koji hoće pobožno živjeti u Kristu Isusu, bit će progonjeni* (2 Tim 3,12).

Progonstvo Kristove Crkve započeto u židovskom Jeruzalemu nastavilo se u poganskom Rimu, i prisutno je u većoj ili manjoj mjeri kroz sva vremena. A tih progonestava ima i danas.

Sva ta progonestava nemaju isto obilježje. Neka su se odlikovala strahovitom okrutnošću da se čovjek pita je li uopće moguće da mučitelji budu takve i tolike zvijeri. U drugima su više bila zastupljena moralna zlostavljanja; zastrašivanja, prijetnje i sl. A i u jednim i drugima uvijek je bilo na djelu duhovno progonestvo, tj. prisutnost neprijatelja Božjega, Sotone. On je *onaj koji se isprečuje: dia-bolos, Đavao koji hoće spriječiti* Božji naum i njegovo djelo spasenja ostvareno u Kristu (KKC 2851).

Budući da je zlodus neumoran u radu i nakani da zavede ljude i upropasti, naseli pakao, pokvari i poruši utvrde Kraljevstva Božjega, koliko je potrebno da kršćani budu

budni i zauzeti u suprotnom pravcu. Jer, kako veli sv. Pavao, *nije nam se boriti protiv krvi i mesa, nego protiv Vrhovništava, protiv Vlasti, protiv upravljača ovoga mračnoga svijeta, protiv zlih duhova po nebesima* (Ef 6,12).

Zato je naš vjernički govor često prožet vojnom terminologijom; „bdjeti“, „stražariti“, „naoružati se“, „zaštiti“, „boriti se“. Nisu to sveti pisci tek tako navodili u svojim spisima. Duhom Božjim prosvjetljeni bili su svjesni što to znači: *Sine moj, ako želiš služiti Gospodu, pripravi dušu svoju na kušnju* (Sir 2,1). Upravo radi te pripreve daju se upozorenja, opomene, milosrdni savjeti koji žele duh čovjekov držati budim, opreznim, pažljivim, razboritim. Tek kada se ostvari svrha naše vjere, spasenje duša (1 Pt 1,9) onda se može otpočiniti. Sve do tada potrebno je biti budan i moliti (usp. Lk 21,26), jer *duh je, istina, voljan, no tijelo je slabo* (Mt 26,41; Mk 14,38).

Stoga posegnimo za bojnomo opremom Božjom. Zaođenimo se njome. Kategorije koje koristi naša vjera nisu materijalne. Neće kršćani ići nabavljati, legalno ili ilegalno, neko oružje. Neće tražiti municije, maskirne opreme, sredstava i pomagala za preživljavanje. Kršćanska bojna oprema su kreposti i milosti Božje. Vjerom se odbijaju sve ognjene strijele zloga neprijatelja. Oklopom pravednosti, svetim mislima, pojasom čistoće duša se štiti. Kacigom spasenja glava se čuva a mačem Duha se brani (usp. Ef 6,10-20).

Tom su se opremom koristili mnogi u povijesti naše Crkve. Osobito ih se spominjemo u slavljenim mučenika.

Sve Crkve to su knezovi, u boju vođe pobjedne veli se u zajedničkim slavljenim. *O junače neslomljivi u vojsci Sina Božjega* veli se u pojedinačnim slavljenim. Iako su mnogi od njih iskusili ono što su doživjeli i brojni starozavjetni likovi: izrugivanja i bičeve, okove i tamnicu, iako su mnogi bili kamenovani, piljeni, pobijani oštricom mača, potlačeni, zlostavljani (usp. Heb 11,36-38) ipak su uz pomoć Milosti Božje *nadvladali svjetski strah i muke tijela prezreli, smrt svetu trenom podnijeli i vječnu slavu dobili*. Njihov primjer i zabor neka dadne odvažnosti i nama kršćanima sadašnjeg trenutka. Jer, mi ne znamo, no Bog zna, na kakvo ćemo svjedočanstvo vjere biti pozvani. Zato prihvatimo milosrdni savjet: ubuduće jačajmo se u Gospodinu i u silnoj snazi njegovoj (usp. Ef 6,10).

Islam = terorizam?

Piše: Karlo Blažević

Zadnjih dana osupnuti smo zastrašujućim vijestima progona i brutalnih ubojstava nevinih civila, mahom kršćana, od džihadista samoprogllašene islamističke države koja je zaposjela velike dijelove Iraka i Sirije. Ne čudi onda sve prisutniji govor o islamskom fundamentalizmu koji prerasta u nasilje i terorizam. Naime, fundamentalizam podrazumijeva vjerski aktivizam koji pozivanjem na vjerska načela nastoji ostvariti političke ciljeve. Pojam fundamentalizam izvorno je vezan uz protestantizam, no on postoji i u drugim religijama (islam, judaizam). Izvorno se pritom podrazumijeva strogo pridržavanje tradicionalnih uvjerenja, odnosno fundamentalnih religijskih doktrina ili pak povratak temeljnim načelima i fundamentalnim religijskim istinama. Za razliku od ostalih religija, u islamskom svijetu fundamentalizam je dobio politička i društvena obilježja.

Opasnost instrumentalizacije tragedije

Međutim, u površnim i propagandnim medijskim pristupima na Zapadu pokušalo se prikazati kako su islam, Arapi i terorizam „organski povezani“. Crkva u Francuskoj se stoga usprotivila „instrumentalizaciji tragedije u Iraku“. Povod ovom istupu bila je objava nekih snimaka na internetu u kojima se muslimane u europskim zemljama vidi kao ugrozu te ih se povezuje s djelovanjem Islamske države. „Kršćani, jezidi, šiiti i suniti odbijaju takozvanu Islamsku dr-

žavu, Turkmeni su bili proganjeni i istjerani iz svojih domova. Brojni muslimani ubijeni su zato što su željeli pomoći kršćanima, a mnogi drugi pogubljeni su zbog toga što nisu htjeli pristati uz tzv. Islamsku državu“, piše između ostaloga u priopćenju koje prenosi francuski katolički dnevnik *La Croix*. Također podsjeća da su „svi muslimanski dužnosnici u Francuskoj i najveći muslimanski autoriteti izvan Francuske također jednoglasno osudili radikalni islamizam. „Ovo tragično stanje ne smije se instrumentalizirati, niti na bilo koji način ugroziti dijalog između kršćana i muslimana. Dijalog je danas potrebniji no ikad. Bez tog dijaloga neće biti budućnosti za kršćane na Orijentu“, zaključuje se u priopćenju.

Islam, islamizam i terorizam

Radikalne islamističke organizacije (terorističke), najčešće nazvani militantni islamisti, jesu razlog zašto se posljednjih godina na općoj razini stavlja znak jednakosti između, ne samo islamističkog pokreta, nego i islamskog svijeta općenito i terorizma. Militantni islamisti su militarilirali islamsku vjeru, to su skupine koje u svojoj borbi koriste oružje i islam kao ideološku osnovu mobilizacije. Ti militantni aktivisti, pobornici džihada (svetog rata) koji zbog toga sami sebe nazivaju „džihadistima“, ne prihvaćaju sekularne političke poretke u muslimanskom svijetu, globalizaciju i „westernizaciju“ svijeta s dominantnom ulogom SAD-a. U

ime vjere oni koriste nasilje radi preuzimanja vlasti i uspostave islamističkih država.

Islam i islamizam nisu sinonimi te se isti odnos poistovjećivanja ne može uspostaviti ni između islamizma i terorizma. Preciznije govoreći, islamizam nije samo i isključivo terorizam. Uslijed terorističkog djelovanja niza islamističkih skupina nastoji se politički diskreditirati cjelokupni islamizam, iako se radi o iznimno složenom društveno-političkom fenomenu. Svi islamisti nisu i teroristi niti su svi teroristi u islamskom svijetu islamisti, neki su i sekularisti. Islamski svijet je područje u kojem se, jednostavno kazano, prakticira islamska vjera, dok je islamizam politička orijentacija, zastupljena u jednom dijelu islamskog svijeta, u kojoj islamska vjera ima dominantnu ulogu. Islamizam je prvenstveno instrumentalizacija islama radi realizacije konkretnih političkih ciljeva. U tom se smislu govori i o političkom islamu. Jačanje islamizma ima svoje povijesne zasade u kojima postoji i znatna odgovornost niza zapadnih zemalja s obzirom na njihovu imperijalističku prošlost. Stoga je islamizam i pokret otpora neokolonijalističkom utjecaju moćnih zemalja Zapada.

Povijest nastanka islamizma

Islamizam posebno jača od kraja 1960-ih godina sa slomom ideološkog koncepta arapskog nacionalizma. Pojedine islamističke skupine poduzimaju i terorističke akcije ali one nisu težišne

Tema

obilježje islamističkog pokreta u cjelini. Ključni aspekti koji definiraju suvremeno značenje i razvoj islamizma odnose se na složeni kompleks arapsko-izraelskih odnosa, pitanje iranske islamske revolucije i na ukupnost geopolitičkih i drugih zbivanja u Afganistanu. Na početku 21. stoljeća upravo se islamizam pokazuje kao snažan politički pokret u nizu zemalja Bliskoga i Srednjeg istoka. O njegovoj političkoj afirmaciji te odnosu sa SAD-om kao vodećoj svjetskoj sili koja ima globalno izražene geopolitičke interese, ovisit će i politička stabilnost šire regije Srednjeg istoka ali i svih ostalih afričkih, azijskih i europskih područja u kojima islamizam predstavlja realnu ili potencijalnu političku snagu. Ukoliko se politika SAD-a i njegovih saveznika prema svijetu islama bude težišno svodila na strateške aspekte (vojne intervencije, stvaranje baza i vojnih uporišta, prodaja naoružanja savezničkim islamskim zemljama i dr.), na strani Zapadu opozicijskih islamističkih krugova nailazit će se na sve izraženiji i veći otpor. Takve okolnosti pogoduju i snaženju islamističkog terorizma koji je već pokazao da nije isključivo regionalni problem već da ima znatno šire dosege i politički utjecaj.

Politički islam (islamizam) odnosi se na političku strategiju koja od sredine druge polovine 20. stoljeća predstavlja dominirajuću artikulaciju muslimanskih političkih aspiracija. Islamizam je zajednički naziv za političke ideologije koje drže kako islam nije samo religija nego i politički sustav. Makar bitno istaknut, politički islam je tek jedna od političkih orijentacija unutar ukupnoga islamskog svijeta i uz to nije uniforman pokret. Unutar njega postoje mnoge različitosti: od socijalno-karitativnog preko političkog djelovanja do korištenja nasilnog i oružanog djelovanja (džihad). Različitosti unutar islamizma vidljive su i kod oružanih organizacija. Mnoge od njih imaju različite ciljeve. No, kad imaju i identične ili slične ciljeve, među njima se opet događaju raskoli i međusobni sukobi (i oružani), ponajprije, zbog različitih shvaćanja koje strategije te sredstva, politička ili vojna, žele uporabiti za ostvarenje krajnjih ciljeva. Također, unutar islamskog svijeta postoje oružane organizacije koje ne spadaju u okvire koncepta političkog islama (sekularne). Koncept političkog islama u svojoj jezgri sadržava bitne kontroverzije. S jedne strane, islamisti tvrde da je islam način života u totalitetu ljudskog življenja (socijalnom, političkom, gospodarskom, religijskom itd. području) zbog

čega se ne može govoriti o apolitičnim muslimanima.

Arapsko-izraelski sukob jedna je od dominantnih tema suvremenih međunarodnih političkih odnosa još od njegovih početaka i izbijanja prvoga arapsko-izraelskog rata u svibnju 1948. godine. Drugi (1956.), treći (1967.) i četvrti (1973.) arapsko-izraelski rat, iračko-iranski rat (1980.-1988.), izraelska okupacija Libanona (1982.) te prva i „druga“ intifada (1987. i 2000.) itekako su zaokupljali pozornost svjetske javnosti. Ti, kao i niz drugih događaja, pretvorili su Bliski i Srednji istok u iznimno turbulentno područje. Uostalom, riječ je o jednoj od najnestabilnijih regija u svijetu, području u kojem su opseg i intenzitet nasilja među najizraženijim u svjetskim relacijama. Kao jedan od aktera tih sukoba, arapske/islamske/islamističke oružane organizacije su pojam koji se često ističe. Brutalni udar Al Qa'ide na Sjedinjene Američke Države 11. rujna 2001. pozornost svijeta dodatno je usmjerio spram tih organizacija. No, zastrašujući udar na SAD, koji je uz to stubokom promijenio svijet, bitno je utjecao i na percepciju, razumijevanje i prikazivanje islamskog svijeta. Nakon udara na SAD 11. rujna 2001. brojni zapadni promatrači, osobito političari, tendirali su prikazivanju islamizma kao jedinstvenog pokreta i uz to kao nesklonog Zapadu. No, takav je pristup bitno pogrešan. Uostalom, i većina pripadnika islamističkog pokreta zamjera SAD-u da je učinke 11. rujna iskoristio za proglašenje totalnog rata protiv cijeloga islamističkog pokreta, a ne njegova radikalnog džihadističkog dijela.

Politički islam svoje korijene vuče s kraja tridesetih godina 20. stoljeća. Godine 1928. Hasan al-Banna u Egiptu je osnovao organizaciju Muslimansko bratstvo. U tom kontekstu, Bratstvo se zalagalo za socijalnu reformu na načelima Kurana, koji je prema njihovu mišljenju „vrhovni zakon“ i sadržava moralna načela univerzalnog karaktera, zbog čega muslimansko društvo ne treba težiti europskim vrijednostima. Muslimansko bratstvo nije bilo samo dokaz traženja identiteta islama, nego je kasnije postalo uzorom za sve islamske/islamističke organizacije. Hasan al-Banna je, također, među prvima otvoreno postulirao suprotnosti između islama i Zapada.

Unatoč postojanju nešto starijih povijesnih korijena, pojam politički islam novijeg je datuma. Poraz arapskog svijeta u trećem ratu s Izraelom potaknuo je njihove vođe na promišljanje budućnosti. Libanonski učenjak Salah al Munadshid u to je vrijeme objavio traktat koji je u zapadnom svijetu preveden pod naslovom „Kamo ide arapski svijet“. Njegova poruka kako samo obnova u duhu islama može ojačati arapski svijet začetak je fenomena koji od 1967. mnogi nazivaju islamizmom, odnosno islamskim fundamentalizmom.

Propašću arapskog nacionalizma otvorio se prostor za traženje drugoga kohezivnog elementa unutar arapskog svijeta. Islamska vjera je postupno postajala tim sve značajnijim čimbenikom. Religijski identitet je postajao važnijim od nacionalnoga. Islam je postajao nov ideal, koji je, ako se slijede njegovi zakoni, trebao donijeti bolju budućnost. Brojni kritičari arapskog nacionalizma

ističu da je upravo eliminiranje islama kao kohezivnog čimbenika unutar arapskog svijeta razlog propasti tog koncepta.

Politički islam (islamizam) se odnosi na političku ideologiju koja je u posljednjim desetljećima 20. stoljeća okupila muslimanske mase. To je okvir koji predstavlja dominantni muslimanski identitet i artikulaciju njihovih političkih aspiracija. Islamizam je zajednički naziv za političke ideologije koje drže kako islam nije samo religija nego i politički sustav, ističući pritom da se muslimani trebaju vratiti korijenima svoje vjere te se politički ujediniti. Islamisti se zauzimaju za povratak društva islamskim vrijednostima i uvođenju šerijatskog prava (vjerski zakon islama). Također se zalažu za panislamističko političko jedinstvo te eliminaciju gospodarskih, političkih, socijalnih i kulturnih utjecaja zapada na muslimanski svijet, budući da ti utjecaji nisu kompatibilni s islamskom vjerom.

Ciljevi islamizma

Ciljeve islamizma moguće je promatrati na dvjema razinama: globalnoj i nacionalnoj. Na globalnoj razini islamisti se zalažu za poticanje islama u cijelom svijetu i time širenje svoje interesne sfere, dok se na nacionalnoj razini zalažu za stvaranje islamističke države. Za ostvarenje ciljeva islamisti se služe različitim sredstvima: od socijalno karitativnih i misionarskih djelovanja, preko utemeljenja političkih pokreta i stranaka koji se pretežno služe političkim, miroljubivim sredstvima priznajući pritom legitimitet nacionalnim državama i vlastima, kao što se to može vidjeti u Alžiru, Egiptu, Jordanu, Maroku, Pakistanu, Turskoj, do korištenja radikalnih

sredstava uključujući oružano nasilje (al jihad) i terorizam.

Analiza ciljeva, organizacijske strukture i načina djelovanja pokazuje da islamske oružane organizacije pripadaju kategoriji terorističkih organizacija. Primjena terora u osnovi je djelovanja islamskih oružanih organizacija. Nasilje koje primjenjuju nije krajnji cilj, nego sredstvo za ostvarenje cilja, ono predstavlja prijetnju, budući da teroristički akti imaju psihološki učinak, odnosno kao posljedicu izazivaju emocionalni odgovor šire populacije. Proizvodnja straha sredstvo je kojim se utječe na političke promjene i to je strateški i operativni cilj terorizma. Strah usmjeren spram šire populacije, a ne nasilje usmjereno protiv vlasti, čimbenik je koji utječe na političke promjene. To nasilje nije usmjereno spram trenutnih žrtava, već protiv širih masa koje nisu trenutne žrtve. Uz strah, temeljni element psihološke dimenzije terorizma je i publicitet. Kako bi usadili strah širokim masama, teroristi daju publicitet svojem postojanju i svojim aktivnostima. U svojoj biti terorizam je spoj politike i nasilja, što podrazumijeva uporabu nasilja za ostvarenje političkih ciljeva. Rješavanje političkih problema zasigurno bi utjecalo na eliminiranje ili reduciranje terorizma. No, u tome i jest paradoks terorizma: terorizam onemogućava rješavanje političkih problema iz kojih se generira, a te probleme trebala bi riješiti upravo ona politika koja je uvjetovala nastanak terorizma, odnosno politika kojoj je terorizam izravan odgovor.

Nastanak, postojanje, djelovanje i konačne ciljeve terorističkih organizacija u islamskom svijetu uvjetovalo je/uvjetuje više razloga. Autokratski režimi islamskih država (otprilike 4/5 dr-

žava s većinskim muslimanskim stanovništvom nedemokratski su režimi) i politika Zapada predvođenog SAD-om, ciljevi i konačni učinci te politike, zasigurno su središnji razlozi koji u suvremenim uvjetima generiraju postojanje terorizma islamskog predznaka. Nemoćnost dijela muslimanskog svijeta da zbog niza razloga ostvari svoje političke ciljeve miroljubivim sredstvima, izloženost poniženjima i kršenju ljudskih prava značajnog dijela muslimanske populacije, njihova neimaština i bijeda, nezadovoljstvo lošom vladavinom u matičnim državama, osjećaj ugroženosti i nezadovoljstvo globalnim previranjima na međunarodnoj političkoj sceni te protuamerikanizam čimbenici su koji kontinuirano pridonose kadrovskom te funkcionalno-organizacijskom obnavljanju terorističkih organizacija u islamskom svijetu. Dodatno, utiranjem vjerske dimenzije u političke procese i krajnje političke ciljeve, pretvaranjem islama u radikalnu oružanu ideologiju ta je prijetnja posljednjih godina još više pojačana.

Je li moguć rat protiv islamističkog terorizma?

Sve to zajedno terorizam islamskog predznaka čini vrlo složenim fenomenom za čije je iskorjenjivanje potrebno mnogo više od dosad učinjenoga. Dakako, ostaje i pitanje je li taj terorizam uopće moguće eliminirati? Nacionalne protuterorističke akcije islamskih država ili međunarodne protuterorističke akcije iz okvira „rata protiv terorizma“ (dominantno represivne) mogu uništiti pojedinu ćeliju neke islamske terorističke organizacije, pa i cijelu organizaciju. No, to nipošto neće iskorijeniti islamski terorizam koji je stanoviti pokret, s čvrstom ideološkom, a sve više i religijskom ukorijenjenošću. Islamski teroristički pokret još uvijek ima, a očito će imati i u budućnosti, znatan broj pristaša. Stoga je za iskorjenjivanje islamskog terorizma ili pak sprječavanje njegovih učinaka nužno posvetiti pozornost i eliminiranju uzroka koji u islamskom svijetu uvjetuju terorizam. (Izvor: Kalinić, P., *Ishodišne točke političkog islama*, Polemos, 16 (2003.) 1: 97-114; Küenzlen, G., *The Other Side of Globalisation; The New Power of Religion as a Cultural and Political Challenge*, SYNTHESIS PHILOSOPHICA, 48 (2/2009) pp. (219-231); Bilandžić, M., *Islamske oružane organizacije i islamizam na primjeru Bliskog Istoka, Revija za sociologiju*, Vol. XXXIX., 2008., No 4: 307-330)

Istina zahtijeva poniznost

Pišu: *Andrija Anišić, Željka Zelić*

Oko Gospina lika sabrani na bdijenju

Tradicionalno bdijenje uoči Bunaričkog proštenja, u subotu 30. kolovoza, na kojemu se okupilo mnoštvo hodočasnika, a koje je predvodio gost ovogodišnjega proštenja đakovačko-osječki nadbiskup **Đuro Hranić** u zajedništvu s domaćim biskupom **Ivanom Péntesom**, započelo je pokorničkim bogoslužjem. U propovijedi – ispitu savjesti mons. Hranić istaknuo je kako se danas vjernici olako ispričavaju zbog svojih grijeha – jer „ljudski je griješiti“ – a s druge strane se ispričavamo općom „grješnom“ situacijom kojoj se teško oduprijeti. *Međutim, grijeh je veliko zlo i grijeh moramo priznavati, kajati se za njih pa ćemo onda moći biti i dionici Božjega milosrđa. A okupani Božjim milosrđem i osnaženi njegovim zagrljajem i poljupcem moći ćemo krenuti ispočetka i rasti u svetosti*, zaključio je nadbiskup.

Prigodni ispit savjesti na mađarskom jeziku imao je redovnik premonstrato. **Ervin Kovács**. Pokorničko bogoslužje završilo je škropljenjem blagoslovljenom vodom koju je obavio nadbiskup Hranić prolazeći kroz hodočasničko mnoštvo. Slijedila je osobna ispovijed za koju je osim nadbiskupa i biskupa bilo na raspolaganju dvadeset pet svećenika.

Nakon ispovijedi bila je veličanstvena procesija sa svijećama s likom „Gospe Bunaričke“, a bdijenje je završilo euharistijskim slavljenjem koje je s osam svećenika predslavio katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić** na hrvatskom i mađarskom jeziku. U propovijedi je istaknuo: *Marija nam po-*

Proslava ovogodišnjeg proštenja u marijanskom svetištu „Bunarić“ kraj Subotice počela je 28. kolovoza euharistijskim klanjanjem koje je predvodio rektor svetišta **mons. Slavko Večerin** s mladima župe Marije Majke Crkve i uz župni zbor pod ravnanjem kantora **Marija Bonića**. Poslije klanjanja VIS „Markovi Lavovi“ iz Žednika održao je koncert duhovne glazbe.

U petak 29. kolovoza marijanski križni put predvodili su rektor svetišta mons. Slavko Večerin i kapelan župe Marije Majke Crkve **Dražan Dulić**, a pojedine postaje čitale su obitelji te župe.

maže da budemo zagledani u Isusa. Bog nam otkriva Isusovu ljepotu i sigurnost. Idemo za Isusom i onda kad nam je to teško. U nastavku je govorio o duhovnom životu kao borbi: Stvoriti u duši prostor za Boga znači krenuti u nemilosrdnu borbu sa svojom naravi, uzeti svoj križ i dati se razapeti. Moj križ je u tome da se stalno imam boriti protiv istih grijeha, protiv istih napasti. I hoću li izdržati? A trebalo bi, jer će se spasiti samo onaj tko ustraje do kraja, zaključio je propovjednik.

Pjevanje su predvodili združeni zborovi župe Marije Majke Crkve i katedralnog zbora „Albe Vidaković“ pod ravnanjem **Miroslava Stantića**.

Svečana misa proštenja

Brojni hodočasnici iz Subotičke biskupije okupili su se i u nedjelju 31. kolovoza u marijanskom svetištu Bunarić kod Subotice i misnim slavljenjem koje je predslavio đakovačko-osječki nadbiskup Đuro Hranić, zajedno s mađarskim vojnim ordinarijem **Lászlóm Bíró**m, domaćim biskupom Ivanom Péntesom, rektorom svetišta **Slavkom Večerinom** i svećenicima Subotičke biskupije proslavili Bunaričko proštenje.

Istina koji puta nadilazi naša osobna i pojedinačna shvaćanja, zahtijeva poniznost, obraćenje, odustajanje od vlastitih interesa te osobno dozrijevanje i rast u vjeri, istaknuo je nadbiskup Hranić u propovijedi, upozoravajući pritom da se sve češće susrećemo s tim da su istina i moral plod usklađivanja mnogobrojnih interesa različitih društvenih, gospodarskih i političkih čimbenika, plod ljudskih pregovora i dogovora te da je istinito i moralno u stvari ono za što glasuje ili podiže ruke većina parlamentarnih zastupnika. Pritom, naznačio je propovjednik, *suvremeno društvo, civilizacijske tekovine i demokracija omogućuju ili od nas traže da se o istini i moralu dogovaramo ili da se o njima možemo preglasavati na nekom referendumu. Usvajajući takav pristup, u stvari se napušta kri-*

terij objektivne i cjelovite istine, dobra i zla neovisno o bilo kome i bilo čemu, te se usvaja kriterij da je istinito i dobro te moralno ono što u danom trenutku služi za postignuće određenih ciljeva. Prema tome kriteriju, istina je ono što se mi dogovorimo i moralno je ono što smo mi odredili. Zlo prestaje biti uvijek zlo i samo zlo, prestaje biti moralna kategorija i postaje jednostavno sredstvo koje mogu opravdati određeni, „plemeniti“, „zajednički“ ili „viši“ ciljevi. U tu igru s istinom koja je u službi parcijalnih interesa i prevlasti uračunata su i određena objektivna zla, nepravde, tlačenja, izrabljivanja, potčinjavanja, nametanja sile... Tako suvremeni svijet gubi osjećaj za razlikovanje dobra i zla, jer i zlo biva interpretirano i uračunato u ciljeve nečijega napretka, upozorio je nadbiskup Hranić.

Istina ne ovisi o broju glasova ili o dogovoru

Nadbiskup Hranić istaknuo je kako istina ne ovisi o broju glasova niti onih koji je smatraju istinom. Istina ne ovisi o dogovoru ili broju podignutih ruku. Pa i kad je nadglasana ili ušutkana, istina ne prestaje biti istinom. Istina prihvaća različitost te različite poglede i interese pozdravlja, ugrađujući ih u potpunije sagledavanje stvarnosti, vodi u odustajanje od sebičnosti i egoizma, u altruizam, u veći stupanj solidarnosti i

osjećaja za drugoga te u bolje upoznavanje i razumijevanje, u plodno zajedništvo i u skladan život, rekao je nadbiskup, dodajući kako smo se na Bunariću došli pokloniti Blaženoj Djevici Mariji, opredijelili smo se za Krista i njega smo uzljubili. Zahvaćeni smo Duhom njegove ljubavi. Krist nas je oslobodio za istinu, za ljubav, za odustajanje od egoizma i sebičnih interesa, za neprolazne vrijednosti. Ljubav je naša vrhovna vrednota i radi te vrednote spremni smo, ako treba prolaziti Kristovim putem poniženja i razapinjanja. Jer, Bog je ljubav, izvor istine i naša najveća vrednota. Kršćani koji gledaju na Isusa na križu i na Mariju pod križem su hrabri ljudi, sposobni ljubiti Boga, ljubiti istinu u njezinoj cjelovitosti i ljubiti svakoga čovjeka, naznačio je nadbiskup.

Potaknut mnoštvom vjernika koju su se okupili na Bunariću, nadbiskup Hranić je istaknuo kako nismo na Bunariću da bismo zadovoljili religiozne potrebe, već se okupljamo kako bismo od Majke Crkve učili i usvajali njezine stavove, njezinu vjeru i povjerenje u Boga, kako bismo se utvrdili u ljestvici vrednota Isusa Krista, kako bismo svojom zauzetošću i radom, samoprijegornim služenjem i zauzimanjem za istinu, za opće dobro, prihvaćanjem odgovornosti, poštovanjem svakoga čovjeka i njegova dostojanstva, zahtjevnošću prema sebi i prema drugima, vjerom i povjerenjem u Boga ugrađivali se u povijest spasenja kao što je to učinila Blažena Djevica Marija, jer Crkva koja je slijedi Isusa, koja je vjerna njegovoj riječi, dopijeva poput Marije pod križ. Onaj tko zastupa istinu, ono što je časno, dobro i pošteno, taj je ponekad gubitnik. Danas se u našim životnim okolnostima Marijino blaženstvo slušanja i čuvanja Božje riječi, o kojemu govori Isus, stječe vjerničkim predanjem i povjerenjem u Boga i onda kada je teško; dopuštajući Bogu da on utječe te da oblikuje moj život, moje želje i planove. Ono se stječe prihvaćanjem križa, žrtve, poteškoća, problema i poniženja. Do Marijina blaženstva vjernosti Bogu i njegovoj riječi dolazi se ne radošću uspjeha nego proživljavanjem potpunog debakla i poniženja, proživljavanjem bolesti i smrti člana vlastite obitelji, nemoćnim stajanjem pod križem, proživljavanjem iskustva bogonapuštenosti i Božje šutnje odnosno naših velikih petaka i velikih subota, rekao je nadbiskup, zaključujući da do blaženstva i proslave, do spasenja ovoga svijeta i do boljitka ovoga društva u kojemu živimo, možemo doći samo ako ima onih koji su spremni i voljni nasljedovati Mariju, poput nje slušati i u svom srcu čuvati, i zajedno s njom Bogu izgovarati svoj „Neka mi bude“, te poput nje ostvarivati Božji poziv koji je u konkretnim životnim okolnosti upućen svakome od nas.

Na kraju misnoga slavlja okupljenim vjernicima obratio se i mons. Bíró, istaknuvši kako ih je na Bunariću okupila Blažena Djevica Marija. *Rijeka je uvijek najčišća na svomju izvoru. Ta misao došla mi je slušajući nadbiskupu propovijed u kojoj je govorio o istini. Blažena Djevica upriličila se istini, a ne prema svojim interesima. Ona je stajala pod križem i onda kada je istina za nju značila križ. Ona je model cijeloga našega kršćanstva. Živimo u takvome društvu u kojem se u parlamentima želi odlučiti o onome što je istina. Ukoliko većina nešto izglasuje, onda je to istina. Bio sam jednom prigodom na kongresu obitelji na Filipinima. Tamošnji kardinal primas je govorio o tome kako mi ne moramo otkriti istinu ili što je istina nego joj se trebamo vratiti. Ono što nas, pripadnike različitih narodnosti i vjeroispovijesti ovdje spaja jest upravo istina i svakako Kristova majka. Ne želimo biti ljudi koji žele pokvariti istinu već živjeti prema njoj. To je temelj našega zajedništva, jedinstva i temelj naše budućnosti. Jedan mislilac kaže da onaj tko se zaruči s duhom sadašnjega vremena, taj će brzo ostati udovac. Nalazimo se na Bunariću kod svetog izvora, a na izvoru je voda uvijek čista. Želimo ostati vjerni izvoru. Drago mi je što sam mogao slaviti s braćom i sestrama Mađarima, a sada i Hrvatima. Lijepo je sudjelovati u vjeri i oduševljenju. Čuvajmo našu vjeru, naše jedinstvo i tu čistoću, pozvao je biskup Bíró.*

Nadbiskupa Hranica su na samom početku, kada su ovogodišnji bandaš **Petar Skenderović** i bandašica **Kristina Ivković** zajedno s mladima odjevenim u bunjevačku narodnu nošnju donijeli pred oltar kip Gospe od suza koja se štuje u ovom svetištu, tradicionalnom pjesmom pozdravile „kraljice“ predvođene **s. Eleonorom Merković**, a misnom slavlju nazočili su i predstavnici Srpske pravoslavne Crkve te generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Dragan Đurić**. Pjevanje i sviranje na misnom slavlju predvodio je Miroslav Stantić. Na samom kraju nazočnima se obratio i rektor svetišta mons. Večerin, zahvalivši svima, a napose braći svećenicima koji su pridonijeli da dvodnevno slavlje Bunaričkog proštenja bude svečano i prožeto sakramentom ispovijedi, duhom zajedništva i ljubavlju prema Blaženoj Djevici Mariji.

Istoga dana slavljen je jutarnja biskupska misa na mađarskom jeziku koju je predslavio biskup Bíró, te poslijepodnevna misa za bolesnike uz nazočnost djelatnika Caritasa.

Proslava bračnih jubileja

U nedjelju 21. rujna, u župnoj crkvi sv. Marka u Starom Žedniku, 18 bračnih parova proslavilo je svoj bračni jubilej.

Posljednjih nekoliko godina, u godišnji kalendar događanja u našoj zajednici, nastojimo posebnu pozornost usmjeriti na određenu skupinu naših župljana, pa smo tako ove jeseni prvi put uveli proslavu bračnih jubileja. Ovom idejom se, nekoliko bračnih parova oduševilo i odmah prijavilo, no neke smo pronašli u maticama vjenčanih, te su i oni izrazili spremnost na ovakav način zahvaliti dragom Bogu za dar zajedništva i jubilej. Među njima bilo je najviše parova koji su proslavljali srebrni jubilej svoga braka, a najstariji bračni par, **Ištvan** i **Viktorija Januško**, zahvalili su Bogu za 60 godina zajedničkog života.

Svečano euharistijsko službu predvodio je župnik, **preč. Željko Šipek**. Na samom početku je pozdravio sve jubilarce i čestitao im na odvažnosti da se prijave, te zajednici, a osobito mladima, posvjedoče ljepotu obiteljskog i bračnog života. Riječ Božju su čitala djeca naših jubilaraca, **Danijela Ivanković** i **Zoltan Vincer**, dok su molitvu vjernika izrekla tri para jubilaraca. U prigodnoj propovijedi, župnik je poručio jubilarcima, a i svima nama, da ljubav uvijek mora biti vodilja kroz život, bez obzira na sve probleme i poteškoće na koje se u životu nailazi. Nakon propovijedi uslijedila je obnova krsnih zavjeta, a nakon toga naši jubilarci su obnovili svoje vjenčane zavjete.

Na samom kraju svete mise **Karolina Šarčević** je pročitala prekrasnu meditaciju „Priča jedne svijeće“ (A. L. Balling) dok su za to vrijeme jubilarci držali u ruci upaljenu svoju jubilarnu svijeću, a nakon toga je uslijedila pjesma „Tebe Boga hvalimo“.

Misno slavlje uzveličao je svojim pjevanjem naš zbor Sv. Marka pod vodstvom kantora **Nikole Ostrogonca**.

Nakon završetka svete mise uslijedilo je fotografiranje, a zatim u dvorani „Fra Nediljko Šabić“, naše jubilarce, a i ostale župljane, dočekao je tamburaški sastav „Đurđinske cure“, te je uz zvuke tambure, čašice pića i fine kolače, koje su pripremili naši jubilarci, nastavljeno slavlje i ugodno druženje. /**Ljubica Vukov**/

Narodna biblioteka i Vatikan potpisali protokol o suradnji

Glavni arhivar i knjižničar Vatikana Jean-Louis Bruges i upravnica Narodne biblioteke Srbije (NBS) Svetlana Jančić potpisali su 8. rujna protokol o suradnji NBS i Vatikanske knjižnice.

Svetlana Jančić kazala je poslije potpisivanja sporazuma da je suradnja dviju knjižnica značajna za obje strane jer će se raditi na razmjeni publikacija, znanja i stručnjaka iz područja prikupljanja, čuvanja, obrade i zaštite knjižnične građe.

Nadbiskup Bruges kazao je kako je vatikanska knjižnica otvorena za istraživače cijelog svijeta i da služi cjelokupnom čovječanstvu. On je kazao da će ovim protokolom biti otvorena suradnja stručnjaka.

Potpisivanje sporazuma prvenstveno je usmjereno na razmjeni znanja u području restauracije, konzervacije i digitalizacije, ali i promoviranje u razmjeni znanja. Želja Vatikana je i da istraživači iz Srbije i drugih slavenskih zemalja dođu u našu knjižnicu i tamo rade svoje istraživačke projekte – kazao je nadbiskup Bruges. /**Blic.rs**/

Hosanafest 2014.

„Da budeš sretan“

Festival hrvatskih duhovnih pjesama *Hosanafest*, deveti po redu, održan je 21. rujna u Dvorani sportova u Subotici pod geslom „Da budeš sretan“. Tijekom večeri izvođači su publici darovali 15 novih pjesama.

Pjesmu pod nazivom *Kad gori pod nogama* izvođači su proglasili najboljom, a takvom ju je smatralo i stručno povjerenstvo, a izvela ju je skupina *Trinity* iz Čepina kraj Osijeka.

Nagradu za najbolji tekst osvojila je **Tajana Šarić** za pjesmu pod nazivom *Mostovi* koju je na Festivalu izveo vlč. **Ljubo Vuković** iz Zagreba. Kao i prijašnjih godina HosanaFest je festival humanitarnog karaktera i sav prikupljeni novac namijenjen je Humanitarno-terapijskoj zajednici *Hosana*. Po mišljenju štitičenika ove zajednice za pomoć ovisnicima, najbolja pjesma je *Traganje* koju je izveo VIS *Novo Nebo* iz Zene.

Predsjednik OO *HosanaFest* vlč. **dr. Marinko Stantić** uručio je logo festivala **Lazaru Barakoviću** kao zahvalu za pomoć koju je pružio tijekom ovih devet Festivala i imenovao ga doživotnim počasnim članom Organizacijskog odbora HosanaFesta.

Duhovna obnova i misa u Hosani

Sudionici HosanaFesta okupili su se u subotu 20. rujna u Zajednici gdje su imali duhovnu obnovu, kao i zajedničko euharistijsko slavlje. „Ovom prigodom, Zajednica *Hosana* otvorila je vrata svim sudionicima *HosanaFesta*“, kazao je predsjednik organizacijskog odbora HosanaFesta i idejni tvorac ovoga festivala vlč. dr. Marinko Stantić i dodao kako je svečanost bila veća, jer je štitičenik Zajednice, **Andraš Škofljaneć** primio blagoslov i time potvrdio da je završio kompletan

Događanja u Subotičkoj biskupiji

proces boravka u *Hosani*. „On je u Zajednici bio malo više od tri godine i imao je godinu i pol kušnje u vanjskom svijetu i to je zaista lijepo slavlje. To je naš cilj. Netko tko je 4,5 godina bez droge i ne mora uzimati nikakav medikament da bi mogao funkcionirati, biti dobar, sretan i zadovoljan je krajnji cilj. Andraš funkcionira u društvu i radi na jednoj crpki, a i nadalje će ostati voditelj Zajednice“, kazao je Stantić.

Festival u pjesmi i radosti

Kratkim najavama prije svake kompozicije „video razglednicama“ prikazan je način života u Zajednici. Osim već spomenutih izvođača, na devetom HosanaFestu sudjelovali su: VIS *Petrus* (Monoštor – Sombor), fra **Ilija Mijatović** (St. Pölten – Austrija), **Ana Ivanković Radak** (Subotica), VIS *Cobus* (Zagreb), VIS *Imakulata* (Gromiljak – Sarajevo), VIS *Familias* (Osijek), **Marija Perković** (Gingen, Stuttgart – Njemačka), **Livija Radić** (Zagreb), **Dalija Grahovac Fedešin** (Zagreb), VIS *Ritam vjere* (Subotica), **Zvonimir Kalić** (Vrpolje – Đakovo) i **Tajana Šarić** (Zagreb). Voditelji programa bili su **Nevena Mlinko** i **Petar Pifat**. Tijekom glasovanja mladi Subotičke biskupije izveli su melodramu „Kriška sreće“.

„Na kraju mogu reći kako sam zadovoljan, po mojoj procjeni ovo je jedan od najboljih HosanaFesta. Imamo sudionike iz pet država, iz Njemačke, Austrije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i iz Srbije, točnije iz Vojvodine. Svi sudionici, kojih je bilo preko 100, točnije 107 osoba, smješteno je po obiteljima. Odziv obitelji je bio dobar i zahvaljujem onima koji su ugostili izvođače“, kazao je vlč. dr. Marinko Stantić i dodao kako je pred njima jubilarni X. HosanaFest, te da će se s organizacijom početi odmah.

Ž. Vukov, Zv

Mostovi

Pogledaj oko sebe, gdje ćeš naći mir?
Na dno te vuku – dubok to je vir.
Zar suza nemaš da isplačeš svoju bol?
Pusti neka teku suze slane kao sol.

Bog daje ti na divljoj rijeci mostove
pa da nađeš putove koji k Njemu vode te!
Bog daje ti žive vode izvore
gdje se dubine ne vide, jer prema svjetlu vode te!

Ne bi suze dobio da nikad ne bi plakao.
Ne bi rane dobio kada snage ne bi imao.
Na svojim putima misli prvo na Gospoda
jer su silna... silna djela Njegova.

Tajana Šarić

Proštenje u Lemešu

Na veliku radost i duhovno zadovoljstvo Lemešana, 8. rujna svečanom svetom misom u 10 sati u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije proslavljeno je lemeško veliko proštenje. Euharistijsko slavlje predslavio je vlč. Károly Szungyi uz koncelebrante vlč. Jenőa Vargu, vlč. Davora Kovačevića i vlč. Antala Egedija, mjesnog župnika.

Pripreme za proštenje počele su mjesec dana ranije postavljanjem nove rasvjete na bočne stare oltare te postavljanjem rešetki od kovanog željeza na veliki ulaz i ulaz u sakristiju. Ovako je osiguran crkveni inventar te je omogućeno sigurno prozračivanje. Izvođač radova bio je majstor starog zanata **Mátyus Antal** sa svojim sinom **Istvánom**. Duhovna priprava za sam blagdan rođenja Marijina zaokružena je prilikom za svetu ispovijed. Okrijepljeni riječima svetog Evanđelja i njegovim tumačenjem, Lemešani

su nakon svete mise pošli put domova na svečani ručak s gostima, a popodne je bilo rezervirano za obilazak prodajnih štandova s rukotvorinama i druženje.

Željko Zelić

Proštenje u crkvi sv. Marije u Subotici

Vjerska zajednica crkve sv. Marije iz Subotice proslavila je obljetnicu posvećenja svoje crkve u 23. nedjelju kroz godinu.

Na početku mise mjesni župnik **preč. Károly Szungyi** pozdravio je goste, generalnog vikara Subotičke biskupije **mons. Slavka Večerina** koji je predslavio misno slavlje te biskupijskog tajnika **preč. Mirka Štefkovića**. Svoju propovijed, mons. Slavko usmjerio je na skromnu službenicu Božju. Rekao je da smo se okupili oko Blažene Djevice Marije koja je bliska čovjeku i kojoj se divimo. *Primila je riječ Božju i svoj život usmjerila prema tome. Rodila je u štali, bježala u Egipat, tražila svog sina u Jeruzalemu i čekala Duha branitelja. Nikada se nije uzoholila, zauvijek je ostala Mala Gospa. Uvijek je ostala skromna, ponizna. Ona nam je tješiteljica, a najprije majka svakog od nas. Spremna je podijeliti s nama sumnje, strahove, radosti. Najljepše pjesme su joj napisali,* rekao je propovjednik.

Ovim proštenjem ujedno je proslavljen početak školske i vjeronaučne godine. Povodom toga članovi Pastoralnog vijeća i vjeroučenici aktivno su se uključili u svetu misu. Čitanja su čitali **Piroška Gedović** i **Rozalija Jenei**, a molitvu vjernih čitala je **Marija Buljovčić**, u kojoj smo se molili za Crkvu Božju, za svećenike i vjeroučitelje, za roditelje i odgajatelje, za našu djecu i mlade da se vjera što uspješnije širi. Glazbenu službu na svetoj misi je proveo crkveni zbor i orkestar naše crkve „Csiperke“ pod vodstvom kantora **Sándora Tamása**. Na kraju mise, župnik je zahvalio svima onima koji su pridonijeli tomu da blagdan bude proslavljen što svečanije, a osobito je zahvalio časnoj sestri **Katalin Szóke M.** Našoj župnoj zajednici najavio je da **Senad Emra**, koji je ove godine maturirao u biskupskoj klasičnoj gimnaziji *Paulinum*, na jesen nastavlja svoje školovanje na teologiji u Sarajevu kao bogoslov naše Subotičke biskupije.

s. M. Hermina Kovács

Malo proštenje u Riđici

Blagdan Žalosne Gospe i malo proštenje u Riđici ove godine obilježeno je nekoliko dana ranije, u subotu 13. rujna u 15 sati, budući da je sam blagdan ove godine pao u utorak tj. na radni dan. Svečanu svetu misu u kapelici na groblju predslavio je vlč. Gábor Drobina, somborski kapelan u zajedništvu s lemeškim župnikom vlč. Antalom Egedijem koji je duhovni pastir i u Riđici.

Ovogodišnje proštenje poklopilo se sa svečanostima u Santovu (rep. Mađarska), pa je okupljeni broj vjernika očekivano bio manji nego proteklih godina. Vlč. Drobina u propovijedi je obrazložio značaj Kalvarije i veličinu Žalosne Gospe uopće u životu vjernika te njenu ulogu pod križem pa se tako dotaknuo i blagdana Uzvišenja Svetog Križa. Kako je podrijetlom iz Riđice, na kraju svet mise podnio je izvješće o radovima i održavanju kapelice i groblja te položio nadu u Božju providnost te snagu i ustrajnost ljudi koji rade na održavanju žive vjere u Riđici.

Željko Zelić

U Vajskoj vjenčano osamnaest parova romske nacionalnosti

U župnoj crkvi sv. Jurja u Vajskoj, 23. kolovoza župnik Vinko Cvijin upriličio je crkveno vjenčanje za osamnaest parova romske nacionalnosti. Svečanu povorku zaručnika i njihovih kumova župnik je uveo u crkvu, gdje je osamnaest parova, okupljenih oko oltara zajedno izreklo svoju privolu te pružajući jedno drugome desnu ruku, svatko ponaosob obećao vjernost svome bračnom drugu u dobru i zlu.

U svojoj kratkoj ali sažetoj homiliji župnik je istaknuo važnost kršćanskog života: *Gradite svoj život na stijeni, a ta stijena neka bude Isus Krist. Odgajajte svoju djecu u vjeri; vi ih šalžite na vjeronauk, a ja ću ih učiti kako da poštuju vas. Vi ih učite da cijene život, učite ih moralnim vrijednostima, a zajedničkim snagama to ćemo i postići*, istaknuo je župnik.

Ovo nije prvi put da se u Vajskoj održavaju skupna vjenčanja, i bivši župnik Josip Kujindžić organizirao je skupna vjenčanja. Kako kaže župnik, vjernici Romi jako se vole veseliti i slaviti, ali im financijski nije moguće organizirati tolike proslave. Stoga čekaju pogodni trenutak i vrlo često više sretnih događaja u životu objedine i sve to spoje u jedno veliko slavlje. Crkva je toga dana bila puna djece pa su vjernici izrazili želju da ih toliki broj bude i na nedjeljnim svetim misama. Toga dana vjenčali su se: Dalibor Mišković i Renata Bubori, Ivan Veljković i Sanja Salma, Ivan Salma i Hermina Bubori, Milan Salma i Eva Petrović, Bojan Petrović i Slađana Đurđević, Goran Đurđević i Biserka Čonka, Zoran Mišković i Nataša Petrović, Gašpar Balog i Mirjana Pal, Ivan Nikolić i Sanja Petrović, Goran Petrović i Mira Balog, Adam Mišković i Jelisaveta Oroš, Danijel Mišković i Mirela Đurđević, Dragan Salma i Mirela Mišković, Zoran Mihajlović i Ruža Mišković, Antun Đurđević i Ana Mišković, Boban Đurković i Jelena Petrović, Ivan Mišković i Sanela Pal, Branko Mišković i Slađana Petrović.

Amalija Šimunović

Proslava Žalosne Gospe u Selenči

U župi Presvetoga Trojstva u Selenči, 15. rujna svečano je proslavljena svetkovina Žalosne Gospe, zaštitnice slovačkoga naroda.

Proslava je ujedno bila i završetak Godine Žalosne Gospe, koja je bila proglašena u Slovačkoj prošle godine. Misno slavlje predslavio je beogradski nadbiskup i metropolit Stanislav Hočevar, koji je u propovijedi istaknuo posebno Marijino majčinstvo i pozvao brojne vjernike na iskreno ispovijedanje vjere u djelima života. Misa se završila svečanom procesijom sa slikom Žalosne Gospe oko crkve.

Marijan Dej

Proštenje u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

Na blagdan Uzvišenja svetog Križa 14. rujna, vjernici istoimene župe u Somboru proslavili su svoje proštenje. Svečanoj misi nazočio je veliki broj vjernika i gostiju. Euharistijsko slavlje je u zajedništvu s domaćim župnikom Marinkom Stantićem predslavio gost iz Subotice, mons. dr. Andrija Anišić.

Osnovna nit svete mise jest najveći simbol kršćana – Križ, koji je prije rođenja Isusa bio simbol sramote, izopćenosti i poniženja. Nakon Isusove smrti na križu, postaje najveći znak ljudskog spasa i beskrajne ljubavi. Poslije mise upriličen je kratak recital posvećen ovom blagdanu. Desetero malih župljana recitalo je stihove posvećene simbolu blagdana, a ministranti su prigodnim darovima u ime svih vjernika izrazili dobrodošlicu mons. Anišiću. Koordinator hrvatskog uredništva Radio Marije Nikola Jaramazović ovom je prigodom dijelio letke vjernicima i tako približio vjernicima misiju ovoga radija. Nakon mise je u dvorištu župe priređen domjenak za sve vjernike.

Slavlju je prethodila sveta misa 7. rujna na kojoj je župnik Marinko Stantić zazvao Duha Svetoga i blagoslovio školske torbe učenika, polaznika katoličkog vjeronauka. Prigodnim stihovima mališani su iskazali svoje molbe i potrebe. Ustrajno se pripremajući, svi radosno očekujemo sudionike Zlatne harfe. /M. Š./

Zaziv Duha Svetoga u Plavni

Stihovima ulazne pjesme *Ovo je dan što Gospod ga dade*, 21. rujna u crkvi sv. Jakova u Plavni započela je sveta misa u povodu početka školske i vjeronaučne godine. Tom je prigodom župnik Josip Štefković na početku misnog slavlja blagoslovio školske torbe koje su djeca ponijela sa sobom.

Toga se dana obilježavao i spomendan sv. Mateja, apostola i evanđelista, pa je upravo prvo čitanje pripalo jednom **Mateju**, inače redovitom ministrantu i čitaču. Sukladno evanđelju cijela je misa bila u znaku radosti i kršćanskog optimizma, a svemu tome nazočilo je 20-ero djece i 40-ak odraslih vjernika. U središtu misnoga slavlja odjekivali su stihovi: *Veselim srcem molimo žarko: spasenje svoje podaj nam, Bože.*

I ovoga je puta vlč. Josip, uz blagoslov učenika, njihovih torba i zaziva Duha Svetoga, naglasio kako se treba stjecati znanje u školi, ali i dostojno ponašati u školi, crkvi i u svakodnevnom životu. Prije svega, djeca se trebaju dobro vladati i ispunjavati svoje obveze kako bi postali dobri ljudi. Zato je potrebno sudjelovati redovito na svetim misama i razvijati uzajamno povjerenje u duhu zajedništva.

Mogli bismo dodati, da se sve to treba odnositi i na odrasle župljane, jer svoju vjeru treba živjeti i svjedočiti u svakoj prilici, a ne samo katkad ili prigodom većih blagdana. Duh Sveti treba prebivati u ljudskom duhu svaki dan i zato mu svoje srce svaki vjernik mora uvijek otvarati, a ne samo po potrebi. Ovo svečano i radosno misno slavlje završeno je znakovitom prigodnom pjesmom: *O Bože, svijeta vrelo, i nama svjetlo daj, /i miso nam, i djelo nek Tvoj obasja sjaj.*

Zvonimir Pelajić

Proštenje sv. Marka Križevčanina na Hrvatskom Majuru

Sadašnji i nekadašnji stanovnici Hrvatskog Majura, te hodočasnici iz drugih subotičkih župa, proslavili su u nedjelju, 7. rujna, Sv. Marka Križevčanina. Misu je predvodio ovogodišnji mladomisnik vlč. Dražen Dulić, župni vikar iz Aleksandrova. Uz njega, misu su slavili mons. dr. Andrija Anišić, svećenik podrijetlom s Hrvatskog Majura, te župnik iz Male Bosne, vlč. Dragan Muharem, kojemu pripada pastoralna skrb za ovo mjesto.

Okupljenima u sjeni „Gabrićeva križa“ predslavitelj se u svojoj homiliji osvrnuo na evanđeoski tekst o zrnu bačenom u zemlju koje umirući daje plodove. *Kao što pšenično zrno tek u svome rastvaranju daje novi život, tako je i s Isusom i njegovom smrću. Smrt je uvijek života. Ako netko panično nastoji po svaku cijenu sačuvati svoj život, neće mu to uspjeti, ali će uspjeti ostati sam, neplodan i nekoristan. A zar bi bio moguć život na zemlji, kada bi svatko isključivo htio sačuvati svoj život? Gotovo sve europske nacije, a među njima, nažalost, i naš hrvatski narod, staračke su, svake godine sve stariji; sve je manje novoga života, sve manje mladosti. Onaj tko želi grčevito sačuvati svoj život, možda ga i uspije sačuvati, ali ostat će*

sam i nesretan, zaboravljen i napušten. Narod bi lijepo rekao: Ne može i pare i jare! Čovječe, izaberi što ti je vrijednije!, rekao je mladomisnik Dulić u svojoj homiliji.

Na kraju mise, župnik vlč. Dragan Muharem, zahvalio je nazočnim svećenicima i hodočasnici koji su pohodili ovo sveto mjesto s jednim hrvatskim predznakom u Srbiji. Na kraju slavlja uzvanici su bili ugošćeni na salašu **Zlatka Gabrića**, jednom od malobrojnih salaša koji su ostali na Hrvatskom Majuru.

Dragan Muharem

Stanišićko proštenje

Crkva u Stanišiću misnim slavljem 14. rujna proslavila je proštenje. Crkva je posvećena najljepšem imenu, Imenu Blažene Djevice Marije, čiji se blagdan po kalendaru slavi 12. rujna.

Kako je zajednica malobrojna, već godinama nema svog

župnika, što je svakako otegotna činjenica, lemeški župnik vlč. **Antal Egedi** posjećuje selo svake nedjelje i o većim blagdanima. U dogovoru s vjernicima, a uslijed preopterećenosti župnika, odlučeno je da se ovogodišnje proštenje proslavi u sklopu nedjeljne svete mise, kako bi bilo svečanije i brojem okupljenih vjernika bogatije.

Željko Zelić

Blagoslov obnovljenog križa u Maloj Bosni na Mikićevu

U nedjelju, 21. rujna, na teritoriju župe Presvetog Trojstva u Maloj Bosni, blagoslovljen je obnovljeni križ u ataru na dijelu župe koji se naziva Mikićevo.

Križ je podigla **Elizabeta Mamužić** 1895. godine, a obnovljen je zaslugom obitelji **Vece i Ljubice Rudić** iz Tavankuta. Obred blagoslova predvodio je mjesni župnik vlč. **Dragan Muharem** u zajedništvu s tavankutskim župnikom i dekanom preč. **Franjom Ivankovićem**. Nakon obreda blagoslova uslijedila je sveta misa slavljena u sjeni obnovljenog križa. Vlč. Muharem je u homiliji istaknuo važnost čuvanja i poštivanja sakralnih objekata, napose križeva krajputaša koje su podigli naši preci, a time nam u plog predali prepoznatljiv izraz svoje vjere i identiteta. *Križ je znak našega spasenja, i pred njih čovjek ne može ostati ravnodušan. On je poveznica neba i zemlje, znak patnje i smrti ali ujedno i simbol nade i uskrsnuća. Naši stari, obrađujući zemlju, prepoznali su u križu zrno koje je bačeno u zemlju, koje umire, ali ujedno se otvara životu, rađajući mnogostrukim plodovima*, istaknuo je župnik. Blagoslovu je nazočila mnogobrojna rodbina obitelji Rudić, kao i župljani Male Bosne i Tavankuta.

M. D.

Obnovljen križ u Aleksi Šantiću

Križ, koji je bio prilično zapušten i iskrivljen, na salašu u Aleksi Šantiću, ponovno je obnovljen. Ovo nije samo još jedna obična vijest jer se radi o gotovo 90-ogodišnjem križu koji ima svoju povijest.

Naime, vrativši se živ i zdrav iz Prvoga svjetskog rata, **Jašo Ivanković** je na svom salašu 1927. godine podigao zavjetni križ u zahvalnost Bogu koji mu je sačuvao život. Tijekom godina križ je obrastao jorgovanom i drugim raslinjem te se iskrivio. Cijeneći uspomenu na svoga djeda, **Grgo Ivanković** i njegova sestra **Mara Ratman** obnovili su križ uz stručnu pomoć majstora **Branka Moravčića** iz Tavankuta. Ovo je još jedan obnovljeni križ koji svjedoči o vjeri naših predaka ali i ljubavi njihovih potomaka prema vjerskom i kulturnom naslijeđu.

Zv

Susret vjeroučitelja u Petrovaradinu

Na poziv koordinatora katoličkog vjeronauka i iriškog župnika preč. **Blaža Zmaića** te srijemskog biskupa mons. **Đure Gašparovića**, u prostorijama ordinarijata u Petrovaradinu, 6. rujna okupili su se vjeroučitelji, svećenici i laici (s mandatom) na redoviti susret vjeroučitelja. Nazočili su laici: **A. Čačić, J. Čurčić, A. Hodak, Ž. Klavžar, A. Petrović, M. Ratančić** te svećenici: **N. Bošnjaković, B. Lusavec, B. Petrović, E. Španović, Ž. Štimac** i **B. Zmaić**.

Nakon molitvenog dijela uz sudjelovanje svih vjeroučitelja i biskupa, skup je pozdravio biskup Gašparović koji je izrazio radost ovoga susreta nakon što smo ušli već u škole, naglasivši i naše obveze koje su nam povjerene mandatom. Koordinator je u pragmatičnom dijelu govorio o stanju, novinama, poteškoćama, prvim danima u školi, zatim poruke sa KLJŠ-e: *Govoriti znači ljubiti* – vjeroučitelj treba biti radostan i vedar, pratitelj učenicima. Prenio je vjeroučiteljima i misli s održanih katehetskih škola, da su *vjeroučitelji trajna veza između društva i Crkve*, kao i misli pojedinih biskupa na početku nove školske godine: *mandat je milost: imati Boga u sebi i dijeliti ga drugima* – potrebno je raspoloženje srca i savjesti: *jer što činimo s Božjim darom koji nam je povjeren?* Školi su potrebne i zauzete obitelji zbog cjelovitog odgoja: *vi ste putujuća škola – Učenost ili utučenost? Znati ili biti? Znati ili djelovati – istina se ostvaruje u susretu: radosni glasnici*. Na kraju susreta razvio se plodni razgovor u kojemu su pojedinci iznosili svoja mišljenja. Susret je završen razmišljanjem i molitvom u kapelici. Duhovni dio kao svaki puta pripremio je koordinador. /f. f./

Proslava Male Gospe u Srijemskim Karlovcima

Vjernici župe Srijemski Karlovci 8. rujna pohodili su u zajedništvu s vjernicima susjednih župa Petrovaradinskog dekanata Srijemske biskupije Kapelu Gospe od Mira i proslavili blagdan Rođenja Blažene Djevice Marije. Euharistijsko slavlje je predslavio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović u zajedništvu s Markom Lončarom, župnikom župe Srijemski Karlovci i svećenicima petrovaradinskog dekanata, Markom Lošom, župnikom župe Sveti Rok u Petrovaradinu 3, Stjepanom Barišićem, župnikom župe Uzvišenja svetog Križa u Petrovaradinu 2, Dušanom Milekićem, župnikom u župi Inđija.

Ove godine u Kapeli Gospe od Mira u Srijemskim Karlovcima na poseban način bilo je svečano jer je domaći župnik Lončar proslavio 40. obljetnicu svećeništva i pod svetom misom srijemski biskup Gašparović je podijelio sakramente svete Potvrde 25 krizmanika. Pozdravljajući sudionike u Kapeli Gospe od Mira, župnik Lončar je izrazio dobrodošlicu biskupu, svećenicima i okupljenim vjernicima. Osvrnuo se na svojih plodnih 40 godina svećeništva i kratko prikazao svoj svećenički život i rad u pastoralu i znanstvenoj djelatnosti, te je predstavio 25 krizmanika.

Svečanost je pjesmom uzveličao crkveni zbor župe Pre-svetog Trojstva. Prigodnu homiliju je održao biskup Gašparović koji je istaknuo: *Kao što se Marija nije nikada rastavila od Isusa u Palestini, ne rastavlja se od njega ni danas. A ako*

se ne rastavlja od njega, ne rastavlja se niti od nas. Kao što je u Isusu gledala Božjeg Sina, tako danas u nama krštenima i krizmanima čuva i brani život Božje djece. U svetom krštenju, krizmi, pričesti i ispovjedi, kao i u svakoj molitvi i dobrom djelu, Isus „raste“ u kršćanskoj duši. Potvrda ili krizma koju danas slavimo je naš Nazaret: po njoj mi kao i Krist „rastemo u mudrosti i znanju“, da mogemo svojim životom i svojim riječima priznavati svoju vjeru. Okupljenim krizmanicima poručio je da donosu u svoje obitelji mir, radost, slogu, a napose ljubav, i to pravu Kristovu ljubav. Tada ćete biti slika svoje obitelji koja vas se neće sramiti, u kojoj neće biti razočaranja ili malodušnosti. Sloga, ljubav, poštovanje i poslušnost u vašim obiteljima svjedočit će prisutnost Duha Svetoga kojeg sada primete po ovom sakramentu Potvrde ili Krizme, rekao je biskup. /Tomislav Mađarević/

„Slava“ u Mužlji

Prigodom mužljanske „slave“ (proštenja) bilo je više vjerskih i kulturnih manifestacija.

U petak, 12. i subotu 13. rujna navečer održana su dva koncerta. U subotu je bilo otvorenje nove ljekarne pored mužljanske ambulante. Zatim je bila svečana sjednica mjesne zajednice, kojoj je nazočio predsjednik mjesne zajednice **Zoltán Hallai** i predsjednik zrenjaninske općine **Ljubomir Janjić**. Uz predstavljanje postignutih uspjeha najzaslužniji građani su primili i priznanja. Priznanje je, među ostalima primila suradnica u Kući dobrote **Erzsébet Sötét**. Prije koju godinu na taj dan su slična priznanja primili svi tada u Mužlji djelujući svećenici: **Stojan Kalapiš**, **Stanko Tratnjek**, **Zoltán Varga** i **Janez Jelen**.

Slava u Mužlji imala je vrhunac u nedjelju, 14. rujna. Za vrijeme velike svete mise u pola devet, koju je vodio salezijanac Janez Jelen, propovijedao je isusovac i župnik u Novom Kneževcu (Törökkanizsa) **dr. János Sóti**. U zanimljivoj homiliji potaknuo je vjernike da „budu svjedoci Božje ljubavi i povjerenja u zagovor naše nebeske Majke Marije Pomoćnice, čije ime danas slavimo“.

Poslije mise je uslijedio je agape za sve drage goste sa željom da se opet vidimo pod okriljem Majke Božje.

Janez Jelen

Koncert u Mužlji u čast proštenja

Prigodom proslave Marijina Imena, proštenja u Mužlji, mladi su 12. i 13. rujna priredili dva divna koncerta.

Janez Jelen

Duhovna obnova svećenika Srijemske biskupije

U Petrovaradinu je 15. rujna organizirana duhovna obnova svećenika Srijemske biskupije, na kojoj su sudjelovali i svećenici grkokatolici koji djeluju u Srijemu. Duhovnu obnovu vodio je vlč. Dragan Muharem, svećenik Subotičke biskupije, predavač na Teološko-katehetskom institutu i urednik lista *Zvonik*. Tema duhovne obnove bila je „Iskopljujte vrijeme – Nadahnuće za predaniju molitvu Časoslova“.

Nakon molitve srednjeg časa, nazočne je pozdravio **Beislav Petrović**, župnik u Novom Slankamenu i povjerenik Srijemske biskupije za trajnu duhovnu svećeničku izgradnju. Voditelj duhovne obnove Muharem zahvalio je na ukazanoj

časti što je pozvan voditi ovu duhovnu obnovu i u svom uvodu se obratio prisutnim svećenicima: *Kao mladi svećenik ne mogu biti veći duhovnik od vas, niti veći teolog od vas, stoga sam se odlučio izabrati ovu temu za što predaniju molitvu Časoslova*. Muharem je ukazao svećenicima na iznimnu važnost molitve Časoslova, jer nas ona ujedinjuje sa stvarnim vremenom te ukazuje na važnost trenutka u kojem jesmo. *Važnost Časoslova je da ne prekida vrijeme i naše obveze, iako ga najčešće i zbog toga zanemarujemo, jer ga shvaćamo kao prekid obveza i poslova. A u biti časoslov zapravo prekida našu podložnost vremenu*, istaknuo je Muharem. U nastavku razmišljanja prikazao je važnost molitve Časoslova koja se sastoji u tome da ona razbuđuje i rasvjetljava osjećaj pripadnosti. *Molitva znači predati se, staviti se u posluš, u poslanje Onoga kome upućujemo svoju molitvu. Zato najveća blagodan molitve nije uslišanje prošnje, nego življenje povjerenja u Onoga koji može uslišati. Istinsko zajedništvo s Bogom ne pretpostavlja uslišanje po svaku cijenu. Zato je Časoslov, iz kuta gledanja suvremenog čovjeka, beskorisna molitva, jer mu nije cilj stvaranje neke interesne sfere, poput one – do ut des (dam da daš) – ja eto molim časoslov, izdvajam vrijeme, i kad to odradim onda je Bog na potezu da me usliši ili nagradi za ono što sam učinio. Ne, ovdje prije svega imamo u vidu ono – biti s Njim, biti u molitvenom odnosu – koji znači poniznost i predanje, a to izgrađuje molitelja puno više negoli samo uslišanje molitve. Molitva je zato trajna pratilja vjere: dublji život vjere produbljuje život molitve*, zaključio je Muharem. Duhovna obnova je nakon prigode za svetu ispovijed, nastavljena klanjanjem u crkvi sv. Jurja mučenika u Petrovaradinu.

Tomislav Mađarević

Od Velike Gospe do Uzvišenja križa

Veliku Gospu 15. kolovoza slavili smo na dva mjesta, a osobito u Vrdniku (misa za pok. iz obitelji **Stipetić i Karačić**) uz poruku: *U susretu i razgovoru otkrivamo: ta otkuda da meni?, dolazimo do čuđenja i zahvaljivanja: Veliča duša moja! u našem životu*. Tako je lijepo bilo u dvadesetu nedjelju kroz godinu, 17. kolovoza, osobito u mnoštvu okupljenih vjernika i ukrašenoj crkvi u Šatrcincima gdje je upriličeno krštenje **Edvarda Birinjija** (1) uz poruku: *čovjek je osoba pred Bogom i među ljudima* (smisao nedjelje) i *nezasluženi je dar pronaci se pred živim Bogom* (žena Kanaanka). Dan nakon pravoslavne slave Preobraženja 19. kolovoza, ovogodišnju misu o spomendanu sv. Stjepana, ugarskog kralja, u Šatrcincima je 20. kolovoza predslavio župnik **Blaž Zmaić** uz nakanu za pokojnog **Stjepana Madackija** i poruku: *Svaki dan je dar: prihvatimo i ovaj u Božjem smislu, treba ga štovati, cijeniti i živjeti. Poslušaj, sine moj, nauk svoga oca! Unesimo u život: zapovijedam – savjetujem – preporučam – vjeru čuvaj – budi uzor – Crkva – milosrdan – blagonaklonost*, što nam kao uzor daje naš velikan. Dvadeset i prvu nedjelju 24. kolovoza u Vrdniku je služena sveta misa za pok. **Miljenka Babnika**, uz razmišljanje o našoj vjeri u Isusa Krista, o nedokučivosti Božjeg nauma i ključu ljubavi s tvrdnjom: *što razum ne shvaća, tamo ga vodi srce!* U utorak 26. kolovoza župnik je nazočio ukopu **Lazara Veselinovića** (69), pravoslavne vjere. U tom razdoblju dva puta, 18. kolovoza i 26. kolovoza, nazočio je sjednicama u OŠ u Irigu. U dva dana oprostili smo se od tri majke, najprije 28.

kolovoza od **Marije Bešir** (71) i **Lucije Sekelj** (84), a sutradan 29. kolovoza župnik je sahranio **Rozaliju Šiter** (81). Tjedan smo završili s dvije mise za pokojne: 29. kolovoza za **Marijanu Madacki** i **Evu Radić** uz poziv na uvijek trijezan i istinit život, a u subotu 30. kolovoza uz punu crkvu za pokojne **Belu** i **Anu Petej**, kojom prilikom župnik naglašava vrijednost vjernosti talenata u životu čovjeka: *to je Božji program a to je tvoja šansa!* U dvadeset i drugu nedjelju, 31. kolovoza, župnik je ustvrdio: *Bog nije zadovoljan sadašnjim stanjem u svijetu i razinom čovječnosti u svakom čovjeku s pozivom: Zato s Isusom na putu.*

Započela je i nova školska godina, ukupno je u osnovnoj 64 i srednjoj školi 13 učenika. U subotu 6. rujna održan je susret vjeroučitelja u Petrovaradinu. Istoga dana uz lijepi broj nazočnih (osobito pravoslavnih vjernika) slavili smo misu za pok. **Mariju Bešir** uz razmišljanje o Božjem zakonu pred kojim stoji čovjek u njegovoj vrijednosti i dostojanstvu, a naša vjera je malena i nesnažna, ustvrdio je župnik. Dvadeset i treću nedjelju, 7. rujna, slavimo posebno u Vrdniku za pok. iz obitelji **Šušak** razmišljajući o bratskoj opomeni sa zaključkom: *ne izgubiti nego steći brata!* U četvrtak, 11. rujna župnik je nazočio sjednici Nastavničkog vijeća u Irigu, koju je vodila novoimenovana v.d. direktora, **Suzana Lukovnjak**. U subotu 13. rujna slavljena je sveta misa za pok. **Luciju Sekelj** s porukom: *sve što čovjek čini ima svoj izvor u osobnom središtu, u srcu*. Uzvišenje sv. Križa 14. rujna proslavljeno je u tri mjesta uz poruku: *ozdravljenje je u križu – križ je dokaz Božje ljubavi – zato prigrlj križ da živiš u vijeke*. Navečer istoga dana župnik je nazočio crkvenom slavlju u Rumi. /f. f./

Papin posjet Albaniji

Papa Franjo boravio je u Albaniji, 21. rujna, u jednodnevnom posjetu. To je njegov prvi pohod nekoj europskoj zemlji nakon izbora za Papu.

Nakon slijetanja zrakoplova u međunarodnoj zračnoj luci Majka Terezija u Tirani, Papu su ušli pozdraviti apostolski nuncij i crkveni poglavari, dok je premijer Edi Rama čekao ispred zrakoplova. Središnji dio vrlo ispunjenoga Papina dana u Albaniji je misa koju je predvodio na Trgu Majke Terezije u Tirani.

Papa Franjo zahvalio je Crkvi u Albaniji što je za vrijeme komunističkoga progona ostala postojana u vjeri. Ta je država za komunističke diktature do god. 1990. bila „zemlja mučenika“, rekao je Papa u propovijedi na misi u Tirani na kojoj se okupilo više desetaka tisuća vjernika, među kojima i hodočasnici iz Crne Gore, Makedonije i Kosova. Majku Tereziju je nazvao hrabrom i velikom kćerkom te zemlje. „Mnogi su biskupi, svećenici, redovnici i redovnice te vjernici laici svoju vjernost platili životom“, istaknuo je Papa osvrćući se na komunističku diktaturu, dodajući kako su progoni pogodili i pravoslavne i muslimane. Komunističke vlasti učinile su sve kako bi istjerali Boga iz srca ljudi, te Krista i Crkvu iz povijesti svoje zemlje koja je bila među prvima u prihvaćanju svjetla Evanđelja, rekao je Sveti Otac, pozvavši vjernike da njihova vjera bude radosna i žareća te da se ne boje odgovoriti na Kristov poziv. U duhu stojim pred zidom groblja u Skadru, spomeniku mučeništva katolika koji su strijeljani, te ih se molitveno i zahvalno spomenuti, rekao je Papa spominjući se albanskih mučenika vjere.

Mladima, novom albanskom naraštaju, kako je rekao, prije molitve Anđeoskog pozdravljenja, preporučio je da grade svoju egzistenciju na Kristu, jer on je uvijek vjeran, pa i onda kada griješimo. Dao im je do znanja da idolatrija novca, krive individualističke slobode, ovisnosti i nasilja ne usrećuju.

Treba znati reći „da“ susretima kulture i solidarnosti, ljepoti, koja je neodjeljiva od dobra i istine. Reći „da“ životu, žrtvovanom velikodušno i vjerno u malim stvarima. Tako ćete izgraditi – zaključio je Papa – bolju Albaniju i bolji svijet.

Na susretu s predstavnicima različitih vjerskih zajednica u Albaniji, papa Franjo je ponovio kako nitko ne može koristiti Božje ime da bi opravdao nasilje. Govoreći na Katoličkom sveučilištu u Tirani, Papa je rekao da je „autentična vjera izvor mira a ne nasilja... Ubijanje u ime Božje je teško svetogrđe. Diskriminacija u ime Božje je nehumana“. Upozoravajući kako vjerska sloboda ne može biti zajamčena samo zakonodavnim aktima, Papa je potaknuo sve slušatelje da promiču poštovanje i suradnju u službi za opće dobro. Kada je netko siguran u svoja uvjerenja, rekao je Papa, tada nema potrebu vršiti pritisak na druge. Također je citirao riječi pape Ivana Pavla II. za njegova posjeta Albaniji 1993., kada je rekao da je vjerska sloboda dar svakome pojedinom čovjeku. Prije susreta s vjerskim predstavnicima Papa je ručao s albanskim biskupima. Crkvi u Albaniji papa Franjo darovao je kopiju najstarijeg postojećeg albanskog misala Gjona Buzukusa iz 1555. godine čiji se original čuva u Vatikanskoj biblioteci.

Na molitvi Večernje u katedrali u Tirani papa Franjo je poručio albanskim svećenicima, redovnicima, redovnicima i predstavnicima laičkih pokreta da unatoč mnogim teškoćama moraju imati snage izaći i služiti najpotrebnijima. Papu Franju duboko je pogodilo svjedočenje o 84-godišnjeg svećenika Ernesta Simonija koji je govorio o zatvoru i zlostavljanju koje je proživio za komunističkog režima koji ga je bio osudio i na smrt. „Željeli su da govorim protiv Crkve, ali ja nisam na to pristajao“, rekao je svećenik za Papina susreta s biskupima, svećenicima i svijetom redovništva u katedrali u Tirani. O komunističkom teroru protiv vjernika svjedočila je i 85-godišnja s. Marija Kaleta. „I sada kada se sjetim toga vremena, čini mi se nevjerovatnim kako smo mogli podnijeti toliko strašnih patnji, ali znam da nam je Gospodin davao snagu, strpljivost i nadu“, rekla je redovnica. Papa ih je nakon njihova svjedočenja duboko dirnut zagrljio.

Nakon kratke oproštajne ceremonije, papa Franjo otputovao je iz Tirane gdje je proveo vrlo ispunjenih 11 sati utvrđujući vjeru i nadu Crkve i naroda u Albaniji, podsjećajući ih na njihovu mučeničku prošlost i hvaleći suživot različitih vjerskih zajednica kao primjer za Europu i svijet. Posljednja postaja Papina boravka u Albaniji bio je posjet centru za nemoćnu i nezbrinutu djecu koju u Tirani vodi Talijanski Caritas.

/IKA/

Statistika Katoličke Crkve u Albaniji

U povodu pastirskog pohoda pape Franje Albaniji objavljena je statistika Katoličke crkve u toj zemlji.

Od 3,2 milijuna stanovnika njih 517.000 je katolika u šest biskupija i 124 župe. U Albaniji ima još 25 drugih pastoralnih centara. Na dan 24. kolovoza 2014. godine Albanija ima osam biskupa, 54 dijecezanska svećenika, 93 svećenika-redovnika, te 478 zavjetovanih redovnika i redovnica. U zemlji djeluje i 36 misionara, te 331 vjeroučitelj.

Crkva vodi 54 dječja vrtića i osnovnih škola, 14 srednjih škola, te pet koledža i sveučilišta. Također Katolička Crkva ima osam bolnica, 29 klinika, 16 kuća za starije i nemoćne, 16 sirotišta, tri obiteljska i pro-life savjetovališta, te još dva druga centra. /IKA/

Reforma crkvenoga postupka proglašenja ništavnosti ženidbe

Papa Franjo ustanovio je posebno povjerenstvo za reformu crkvenoga postupka proglašenja ništavnosti ženidbe.

To novo tijelo treba izraditi prijedloge za pojednostavljenje i skraćivanje postupka, pri čemu će ostati nedirnuto načelo nerazrješivosti braka. Odluka o ustanovljenju povjerenstva, kojemu je na čelu dekan Rimske rote mons. Pio Vito Pinto i koje treba odmah započeti s radom, donesena je još u kolovozu. /IKA/

Suočeni smo s najvećom humanitarnom krizom nakon Drugoga svjetskog rata

Suočeni smo s najvećom humanitarnom krizom nakon Drugoga svjetskog rata, istaknuo je predsjednik Caritas Internationalis kardinal Oscar Rodriguez Maradiaga otvarajući zasjedanje Caritasa koje je od 15. do 17. rujna održano u Rimu.

Zasjedanje je posvećeno krizi na Bliskome istoku s otvorenim pozivom za ostvarenje mira. Kardinal je u uvodnom govoru još jednom upozorio na tragediju milijuna Sirijaca koji su zbog sukoba morali napustiti svoje domove, na tragediju stanovništva Gaze u kojoj se djeca ne mogu vratiti u škole a svi ostali u svoje kuće, jer su uništene u bombardiranjima, te na progone i pokolje kršćana i ostalih manjina na područjima pod vlašću tzv. Islamske države.

Istaknuvši da Zapad nastoji okupiti vojni savez i poslati što više aviona u Siriju i Irak, kardinal je istaknuo da novo nasilje nije odgovor te podsjetio na riječi pape Franje da treba tražiti drugi put rješenja krize: put dijaloga, susreta i iskrenog traženja istine. Prva je zadaća Caritas humanitarna, jer samo u Siriji je 13 milijuna ljudi u velikoj potrebi, a tri milijuna je izbjeglo iz zemlje. Caritasi u Siriji, Libanonu, Jordanu i Tur-

skoj, uz pomoć Caritas Internationalis, pomogli su hranom, smještajem, lijekovima i higijenskim potrepštinama, školskim priborom i drugim više od 900 tisuća Sirijaca. U Gazi je porušeno oko 10 tisuća kuća, te 70% tvornica i opskrbe energijom, a Jeruzalemski Caritas pomaže u hrani i lijekovima. Premda je osoblje Iračkoga Caritas bilo prisiljeno pobjeći zajedno s više od milijun i tristo tisuća Iračana, ipak i dalje pomaže onima u potrebi, rekao je kardinal u uvodnome govoru. Predsjednik Caritas Internationalis pozvao je na bolju međusobnu povezanost i suradnju nacionalnih Caritas kako bi se što učinkovitije pomoglo ljudima u nevolji jer nacionalni Caritasi, kao ni vlade u Libanonu, Jordanu i Turskoj, ne mogu sami pomoći tolikom broju izbjeglica. Kardinal je također upozorio na nedostatak sredstava za pomoć, rekavši da treba potaknuti vlade, posebno one koje potiču sukobe ili ih puštaju da se razviju, da zaustave svoje djelovanje i više čine za potporu programima pomoći ugroženom stanovništvu. Istodobno je kardinal osudio prodaju oružja zaraćenim stranama, te istaknuo da humanitarna pomoć ne može riješiti probleme, nego se treba zauzeti za mir.

U svome govoru predsjednik Caritas Internationalisa je ustvrdio da je blokada Gaze nečovječna i mora se okončati, a cjelokupno pitanje Palestine mora konačno biti pravedno riješeno a palestinska država priznata u njezinim granicama iz 1967. godine. Veliku zabrinutost izaziva progon kršćana s Bliskoga istoka i kolaps pluralističkih društava s posljedicama ne samo za to područje, nego i za svijet u cjelini, ali i za buduće djelovanje Caritas. Podsjetivši na stradanje iračkih kršćana i ostalih manjina, kardinal je rekao da mir na Bliskome istoku mora biti temeljen na pravdi za sve narode. Taj mir ne može biti nametnut izvana, nego ostvaren unutar naroda i država, posvjedočio je kardinal Maradiaga i iznova podsjetio na Papin poziv na razmatranje kako se angažirati u trajnu svjetsku molitvu za mir.

Papa pozvao na nastavak dijaloga u Ukrajini

Papa Franjo pozdravio je kratkotrajno primirje u Ukrajini i pozvao na uspostavu trajnog mira.

Draga braćo i sestre, posljednjih su dana učinjeni značajni koraci u traženju primirja u krajevima pogođenim sukobom u istočnoj Ukrajini, premda danas pristižu vijesti koje pobuđuju zabrinutost. Ipak se nadam da će oni donijeti olakšanje stanovništvu i pridonijeti naporima oko uspostave trajnog mira. Molimo da se, u logici susreta, započeti dijalog nastavi i donese očekivani plod. Marijo, Kraljice mira, moli za nas, rekao je Papa u svom obraćanju nakon molitve Anđeo Gospodnji na Trgu sv. Petra u Vatikanu u nedjelju 7. rujna. /IKA/

Radost života ili pobačaj?

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Začuduje nas i zabrinjava zaokret našeg zakonodavstva u pristupu pobačaju. Od toliko naglašenih izjava i zakona o zaštiti života i štetnosti pobačaja i pokušaja odvraćanja od prakse abortusa prešlo se prihvaćanju pobačaja kao sredstvu reguliranja poroda i ostvarivanju ljudskog prava žene (Pastirsko pismo biskupa Jugoslavije, br. 14).

Pastirsko pismo biskupa Uzvišenost i radost života (2)

U trećem dijelu Pastirskog pisma biskupa Jugoslavije, pod naslovom *Suvremena problematika pobačaja*, biskupi govore o sve većoj popustljivosti i navođenju razloga za pobačaj. Najčešće se ističe opravdanje za pobačaj iz medicinskih razloga (ako je u opasnosti život ili zdravlje žene); eugeničkog (ako se na temelju medicinskih podataka predviđa da bi se dijete moglo roditi fizički i psihički defektno); socijalnog (ako dijete koje se ima roditi predstavlja težak teret u društvenom i u gospodarskom pogledu); etičkog ili moralnog (ako je izvršeno silovanje ili rodoskvruće); psihološkog (ako zbog prevelikog straha žena nije kadra ponijeti trudnoću); zbog malodobnosti majke, a neki čak govore i o „profesionalnoj“ indikaciji (ukoliko se ugrožava određena profesija majke). Svi ovi takozvani „opravdani“ razlozi vode ozakonjenju pobačaja. Poznato je da je u ranijim zakonodavstvima država pobačaj bio kažnjiv, sada se uvode razlozi, medicinski, socijalni i drugi, gdje se ide tako daleko da se za tri mjeseca trudnoće ne traži nikakva indikacija, nego je dovoljna želja same trudnice. I još više, pobačaj spada u ljudska prava žene. Postoje i jaki pritisci da se pobačaj prizna i ozakoni kao normalno sredstvo reguliranja poroda. Pobačaj se tretira kao obično vađenje zuba! Pastirskim pismom biskupa Jugoslavije o zaštiti nerođene djece, Crkva pokazuje maksimalnu srčovitost, osobito majki koje su razapete između ljubavi prema životu svoga djeteta i teških osobnih i obiteljskih prilika. Jedino Bog poznaje tjeskobe mnogih majki, njihove muke i borbe kada su ostavljene na milost i nemilost svojih muževa, svekrva i majki, koje ih često prisiljavaju na pobačaj. Nažalost, mnoge majke i svekrve idu na

misu, drže Prve petke i Prve subote, a kod kuće prisiljavaju trudnicu da pobači. Kažu, to još nije život, to je hrpa stanica, idi se očisti. U mnogo slučajeva iznose se posve neutemeljeni razlozi za opravdanje pobačaja. Takozvane „indikacije“ za pobačaj često se proizvoljno ustanovljuju, olako prihvaćaju i neodgovorno preuveličavaju, ili se uopće ne traže. Izgubila se svijest da je pobačaj teško moralno zlo. Umjesto kolijevke i radosti života, u naše obitelji se uvlači i širi zadah smrti. *Taj je mentalitet tako jak da u nekim sredinama vrši upravo nepodnošljiv pritisak, tako da je potrebno mnogo snage duha i vjere da bi mu se čovjek mogao oduprijeti i prevladati ga*, pišu biskupi, (br. 17).

Štetne posljedice pobačaja

Danas se olako prelazi preko štetnih posljedica pobačaja za žene. Medicina govori da je pobačaj opasan medicinski zahvat koji u većini slučajeva ostavlja štetne posljedice kod žene. „Ilegalni“ pobačaji koji se često vrše pod nehigijenskim uvjetima i medicinski nestručnim osobama, kao i „legalni“ pobačaji koji se vrše u bolnicama pod stručnom rukom specijalista i ginekologa, vrlo često izazivaju raznovrsne povrede i infekcije kod žena. Česta posljedica takvih zahvata je neplodnost kao i smrt žene. Ono što je još gore, to su posljedice pobačaja na psihičkom području. Žene koje su pobačile, iako potiskuju i opravdavaju taj čin, žive u psihičkim poremećajima, napetosti i griznjenosti savjesti. Kako i ne bi? Pobačaj je ubojstvo. *Tko imalo pozna problem pobačaja, uviđa da on ima kobnih posljedica i na društvenom području. Umjesto da se i obitelji rješavaju odgovarajućim mjerama, pribjegava se kratkim postupkom pobačaja kao rješenju i izlasku iz teškoća. Ali to ne samo da ne rješava postojeće probleme, nego ih još više zapliće* (Pismo biskupa, br. 20). Umjesto da se više radi na pitanju novih medicinskih iznahašća, za boljim rješavanjem stambenih pitanja, da se vodi zdrava obiteljska politika, traži se rješenje u pobačaju. Poremećena je skala vrijednosti ljudskog života. Ugroženo je dostojanstvo žene i majke koju cijeli život pro-

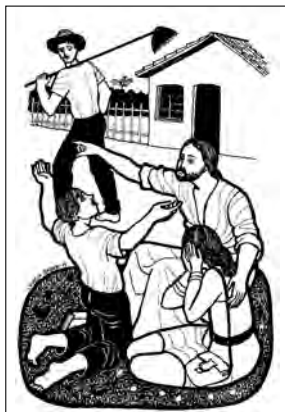
goni učinjeni pobačaj. Biskupi su svjesni današnjeg demografskog problema u svijetu, zato pišu u svome pismu: *Mi kao vaši biskupi vidimo da pobačaj nije sredstvo za rješavanje prenapučenosti, nego naprotiv, simptom je i nepobitni znak oslabljenja volje za životom i sigurnan način zatiranja naroda. Iako je to, nažalost, svuda prisutno, u nekim je krajevima više nego očito. A hoćemo li dopustiti da kao narod oslabimo, ostarimo i nestanemo* (br. 21)? Posljedice pobačaja su vrlo teške u moralno-vjerskom životu. Taj strašni mentalitet koji pogoduje pobačaju uništava radost života, spremnost na žrtvu, na računanje s Božjom providnošću, koji se brine za travu i biljke, ptice i životinje. Neće li se Bog više brinuti o ljudskim životima koji su stvoreni na njegovu sliku? *Taj dah hladnoće, neosjetljivosti, mlakosti i mrtvila živo se također osjeća u moralno-vjerskom životu pojedinaca, obitelji, naših župnih zajednica, i u širim razmjerima crkvenog i društvenog života. Nemoguće je osjetiti ljepotu središnjih istina naše vjere, niti je moguće doživjeti radost čiste savjesti ako je čovjek opterećen teškim grijehom pobačaja* (br. 22). Problem pobačaja kao višestrukog zla, potrebno je promatrati s ljudskog i vjerskog stanovišta. Da se to zlo prevlada, potrebno je ponovno oživiti i prakticirati osnovna životna, moralna i vjerska načela. Vratimo u naše obitelji osjećaj privlačnosti za ljepotu dara života, smisao žrtve i ljubav prema svakom djetetu. Uspjeh borbe protiv pobačaja ovisi o zrelosti ljudskog karaktera i ljubavi prema svakom začeto ljudskom životu. Uspjeh borbe protiv pobačaja jest i svijest da je svako začeto dijete u majčinoj utrobi u nastajanju. Odbacimo pogrešno mišljenje da to još nije cjelovito dijete. Pa i nije. Ono će biti satkano u majčinoj utrobi nakon devet mjeseci kako je to Bog odredio u stvaranju čovjeka. Ali ako ga prekinemo u nastajanju, u njegovu oblikovanju u majčinoj utrobi, naravno da neće nikada postati čovjekom. To nije nikakva hrpa stanica, nego ljudski život u nastajanju. U svjetlu vjere sve više uočavamo što istinski promiče život, a što ga guši i uništava. Kao kršćani živimo istinski život vjere u kojoj se nalazi temelj ljudskog vremenitog vječnog života.

(nastavlja se)

28. 9. 2014.
Dvadeset i šesta nedjelja
kroz godinu

Iz 18,25-28; Ps 25,4b-6. 7b-9;
Fil 2,1-11; Mt 21,28-32

Zaključnim recima evanđeoskih ulomaka ove i sljedeće nedjelje Isus daje vrlo jasnu poruku: *Zato će se – kažem vam – oduzeti od vas kraljevstvo Božje i dat će se narodu koji donosi njegove plodove* (Mt 21,43). Isus upućuje na onoga sina, na onoga vjernika koji izvršava volju Očevu. Na prvi pogled, deklarativno može sve izgledati u najboljem redu. No, Isusa ponajprije zanima ishod, plod. Dogodi se da Bogu izgovorimo svoje „da“, a da to bude površno, nepromišljeno, lakomisleno. Cjelovito „da“ plod je koji zrije na svjetlu prave nutarnje poslušnosti, iskrenog obraćenja Bogu. Površni pristanak ne mijenja naš način života, ne dotiče dubinu našega bića. To ipak ne znači da vjernik na putu obraćenja – a taj put traje cijeli život – ne može donijeti dobrih plodova. Naprotiv! Svi plodovi našega „da“ uvijek su iznova izloženi „vremenskim nepogodama“ kušnja, tako da jedno „da“ po sebi ne znači da smo osigurali dobar urod i završili posao. U Božjem vinogradu ne prestaje vrijeme sazrijevanja, vrijeme ubiranja dobrih plodova. Ova prisposoba nas upozorava na pogubnost prividne poslušnosti, te nas poziva na odvažnost vršenja volje Očeve. Na to nas Isus poziva.

5. 10. 2014.
Dvadeset i sedma
nedjelja kroz godinu

Iz 5,1-7;
Ps 80,9.12-16.19-20;
Fil 4,6-9; Mt 21,33-43

Prisposoba o vinogradarima ubojicama vrlo je realistična. Ubojstvo je kulminacija trajne nevjere Bogu, nošena skrivenom nezahvalnošću. To je povijest čovječanstva i povijest svakog čovjeka, s njegovim ograničenjima, nepravdama, pohlepom... Čovjek tako zna reagirati i na dobro koje dobiva od svojih bližnjih, pa čak i na Božju dobrotu. Tada nije drugo do li zli upravitelj, koji si umišlja da je gospodar, te ga i najmanja izvanjska vlast smeta, pa tako i ona Božja. U tom slučaju čovjek ne vrši poslanje na koje je pozvan, ne hodi putem koji ga vodi u život vječni, pa čak pokušava i drugima zapriječiti ulaz u Kraljevstvo. Bogu je takvo što skroz strano. On nas ljubi na isti način, čak i ako se od njega odmetnemo, ali trpi kad njegova djeca odbijaju jesti Kruh života koji im nudi pa se čak usuđuju priječiti drugima da ga jedu. Zato je uvijek iznova potrebno vraćati se izvoru vode koja struji u život vječni, u njoj umivati lice i čistiti pogled duha, kako ne bismo izgubili iz vida da smo pozvani izvršiti poslanje koje nam je Otac namijenio.

12. 10. 2014.
Dvadeset i osma
nedjelja kroz godinu

Iz 25,6-10a; Ps 23,1-6;
Fil 4,12-14.19-20; Mt 22,1-14

Može li Crkva današnjem čovjeku, kojemu je ljestvica vrednota određena Božjim zapovijedima nešto nepoznato, predstaviti žurnost Očeva poziva na nebesku gozbu njegova Sina? Kako posjedati za stol ove gozbe od pretiline, gozbu od izvrsna vina, od pretiline sočne, od vina staložena, čovječanstvo koje je prividno bez apetita? Ova uzbudljiva zadaća cijele Crkve, ova nova evangelizacija, mora zahvatiti svu djecu novoga Božjeg naroda, sve vjernike, cijelu Crkvu. Naviještati taj stari Očev poziv novim poletom, novim metodama, novim izričajima nije tek suvišno sredstvo. I danas ima onih koji zato što prenose ovaj poziv na gozbu Jaganjčevu bivaju zlostavljani, pa čak i ubijeni. Bez obzira na sve, Domaćin poziva da njegov bude naviješten uvjerljivo, jer to je poziv na slavlje! Tako li prenosimo drugima taj poziv kojemu smo se i sami odazvali? Koliko smo uvjerljivi u tome? Nije ni malo privlačno pri tomu ponavljati tuđe riječi, ali je zato svjedočanstvo osobnog pristanka i prihvaćanja poziva na gozbu Jaganjčevu itekako privlačno i danas.

19. 10. 2014.
Dvadeset i deveta
nedjelja kroz godinu

Iz 45,1.4-6;
Ps 96,1.3-5.7-10a.10c;
1Sol 1,1-5b; Mt 22,15-21

Hipokrizija farizeja i saduceja još više pokazuje Isusovu istinitost. Oni ga pokušavaju uhvatiti u zamku koju su vrlo mudro postavili: ili će ustvrditi da je porez stranom i bogohulničkoj državi dopušten, te će izgubiti dobar glas kod onih koji odbijaju rimsku vlast, ili će ustvrditi da je taj porez nedopušten, te će na sebe navaliti optužbu za poticanje pobune. *Podajte dakle caru carevo, a Bogu Božje.* Isus nije vođa kakvog pobunjeničkog pokreta: njegov učenik treba ispunjati svoje civilne obveze. Na ovaj način je to razumjela prva Crkva (usp. Rim 13,1-7; 1Pt 2,13-17). Ono što je važno i odlučujuće, a što farizeje izgleda ni malo ne zabrinjava, jest ono što slijedi: *podajte Bogu Božje.* Samo Bogu idu klanjanje i bogoštovlje, te niti država i niti kakva druga ovozemaljska stvarnost ne može pretendirati ono što pripada isključivo Bogu. Mučeništvo je najuzvišeniji izraz kršćanskog otpora pred apsolutističkim pokušajima vremenitih vlasti da zauzmu Božje mjesto. Bog je Stvoritelj i sve njemu pripada. Zato se Boga ne smije isključiti iz bilo kojeg oblika ljudskog djelovanja i umovanja, pa makar imao namjeru stvoriti i raj na zemlji. Istina, povijest svjedoči da čovjek može ostvariti bogohulnu pretenziju stvaranja svijeta bez Boga, ali taj svijet se u konačnici okreće protiv samoga čovjeka. Zato Isus jednostavno poziva: *podajte caru carevo, a Bogu Božje.*

28. rujna

Sveti Lovro Ruiz

(* oko 1605. + 29. rujna 1673.)

- ministrant ● član Bratovštine svete krunice ● radio u crkvi ● otac troje djece ● krivo optužen ● utekao lađom ●
- svi se zaputili u Japan ● u Japanu okrutno mučeni ● umrli obješeni naglavce ● Lovro prvi filipinski mučenik ●
- zaštitnik Filipina ● zaštitnik filipinske mladeži ● zaštitnik migranata ●

Sveti Lovro je sin oca Kineza i majke Filipinke. Oboje su bili katolici. Lovro se rodio u Manili oko 1605. godine. Čim je porastao bio je ministrant u dominikanskoj crkvi u gradskoj četvrti Manile – Binodno. Od malih je nogu bio član Bratovštine svete krunice. Bio je zaposlen u crkvi. Kad se oženio, imao je troje djece. Godine 1638. je optužen da je ubio jednoga Španjolca. Nato je Lovro pobjegao lađom. Sveti Lovro je umro mučeničkom smrću 29. rujna 1637. godine u japanskom gradu Nagasaki. Uspomenu na filipinskog mučenika Lovru čuva kapela razapinjanja svetoga Petra u rimskoj bazilici svetoga Petra, gdje se nalazi mozaik s njegovim likom.

Dominikanci iz različitih zemalja

Svećenik dominikanac koji se našao na lađi s Lovrom bio je Antun Gonzáles, profesor teologije, a jedno vrijeme i rektor kolegija u Manili. Antun je predvodio misionare, koji su 1636. godine krenuli u Japan. Umro je 24. rujna 1637. godine. Francuz Vilim Courtet stupio je u dominikanski red, te je postao učitelj i magister novaka u Toulouseu. Bio je prior dominikanskog samostana u Avignonu. Njegova misionarska revnost ga je odvela na daleki istok gdje je poučavao na kolegiju u Manili, sve dok se sa svojim drugovima nije uputio u Japan, gdje je umro 29. rujna 1637. godine. Među filipinskim mučenicima je bio i Bask po narodnosti, Mihael. On je rođen 1598. godine u španjolskoj strani Baskije. Bio je svećenik redovnik i misionar. I on je umro 29. rujna 1637. godine. Vinko Shivozuka od križa, svećenik Japanac, prethodno je pobjegao u Manilu. Mučen je i ubijen i Japanac Lazar iz Kyota, bolestan od gube, koji se jedno vrijeme skrivao u Manili. I on se pridružio manilskim dominikancima koji su se uputili u Japan.

Mučenici čija su tijela spaljena

Kad je lađa stigla na otok Okinawa, svi su oni uhićeni i mučeni, a onda su prevezeni u Nagasaki i tamo obješeni naglavce. Njihova su tijela zatim spaljena, a pepeo im je bačen u more.

Lovro Ruiz je prvi filipinski mučenik. Crkva u Binondu je posvećena u njegovu čast i odlikovana je naslovom manje bazilike.

Mnoštvo mučenika u Japanu

Zajedno s Lovrom Ruizom, Antonijem Gonzálesom, Vilimom Courtetom, Mihaelom de Aozarazom, Vinkom Shivozukom od križa i Lazarom iz Kyota časte se i ostali mučenici iz Europe i Japana, u prvom redu dominikanci mučeni u razdoblju od 1633. do 1637. godine. Svi su oni umrli mučeničkom smrću. Vrhovni zapovjednik japanske vojske, Tokugawa Yemitsu je početkom 1633. godine naredio da se stranci, koji djeluju kao kršćanski misionari, ali i njihovi japanski drugovi, zatvore u zatvor u Omuri. U tom su zatvoru zlostavljani i mučeni, a onda u narednim godinama ubijeni zajedno s ostalim dominikancima filipinske provincije, koja je osnovana 1587. godine za misionarenje Kine, a 1600. godine je već osnovana i japanska viceprovincija. Evo imena u Japanu mučenih misionara:

Dominik Ibanez de Erquica rođen je 1589. u Španjolskoj. On je 1605. godine stupio u dominikanski red, te je kao svećenik poslan na Filipine. Djelovao je na otoku Luzonu i kao profesor u Manili. Godine 1623. je poslan u Japan, gdje je 1628. godine postao provincijalni vikar svoga reda. Obješen je u Nagasakiju 14. kolovoza 1633. godine. Njegov pratilac bio je Franjo Shoyemon, Japanac i školovani kateheta. Njega je u novicijat dominikanskoga reda primio Dominik u zatvoru. Obješen je zajedno s Dominikom.

Japanac Jakov Kyushei je 1626. godine primljen u dominikanski red. Godine 1632. je počeo misionariti na Tajvanu, a od 1633. u Japanu. Ubijen je 17. kolovoza 1633. S njim je ubijen i njegov sunarodnjak, dominikanac i kateheta Mihael Kurobioye.

Luka Alfonz Gorda je Španjolac rođen 1594. godine. Od 1618. godine je djelovao kao misionar na Filipinima. Bio je i profesor u Manili. Kao misionar počeo je 1623. godine djelovati u Japanu. Ubijen je 19. listopada 1634. godine. Zato se njegov spomendan u pojedinim

biskupijama slavi upravo 19. listopada. S njim zajedno je ubijen i kateheta Matej od svete krunice Kohieoye, rođen 1615. godine. Za vrijeme dok je bio u zarobljeništvu, Luka ga je primio u dominikanski red.

Jordan Hijacint Ansalcone je rođen 1589. godine u župi Santo Stefano Quisquina na Siciliji. Bio je redovnik i svećenik, koji je od 1632. godine njegovao bolesne Kineze u Manili. Kasnije je djelovao u Japanu. Umro je 17. studenog 1634. godine. Istoga dana je ubijen i Japanac Toma Hioji, rođen 1590. godine. Kao svećenik dominikanac djelovao je u misijama na Tajvanu, a onda od 1629. godine u Japanu.

Japanka Marina de Omura je postala članicom dominikanskog svjetovnog reda. Kod nje su bili smješteni misionari dominikanci. Marina je 11. studenog 1634. godine spaljena.

Od 1617. do 1632. godine mučeničkom smrću je umrlo u Omuri i u drugim mjestima 205 kršćana. Među tim mučenicima se spominje blaženi Jakov Carvalho. Papa Pio IX. je 1867. godine neke misionare mučenike proglasio blaženima. Prigodom svoga pohoda Manili sveti papa Ivan Pavao II. je 18. veljače 1981. godine Lovru i njegovih 15 drugova proglasio blaženima. To je bila prva beatifikacija izvan Rima. Iste blaženike je isti papa proglasio svetima 18. listopada 1987. godine. Sveti Lovro je zaštitnik Filipina, filipinske mladeži, filipinskih Kineza. Zaštitnik je i filipinskih migranata i siromaha.

Govori vam o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sloboda (8)

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

*Božje je dice sloboda, makar se zarobljava Europa. Sloboda: Božja volja!*¹ *Poslušan biti, znači slobodan biti, makar današnja politika zarobljava države.*²

Gore navedene misli otac Gerard je zapisao godine 1940. na pomolu Drugoga svjetskog rata. To je vrijeme staljinističkog komunizma i hitlerovog nacionalsocijalizma, koji je već odnio mnoštvo ljudskih žrtava i koji će Drugim svjetskim ratom još više čovječanstva porobiti i uništiti. Otac Gerard se nije bavio politikom, ali nije bio ni slijep prema onome što se u njegovo vrijeme događalo na svjetskoj pozornici. Otac Gerard je bio čovjek Božji i osjećao je bol prema onome što čovjek trpi i što će sve podnijeti u ratu koji nadolazi. On se moli i žrtvuje za čovjeka, propovijeda i ukazuje što sve čeka čovječanstvo koje se udaljilo od Boga i koje vodi u propast. U svom razgovoru s Isusom, otac Gerard govori: *Želim trpiti za Hitlera i Staljina, samo neka prestane Vas uvrida i većma nestane svakog zločina.*³ U naše vrijeme, kada se oblikovala Ujedinjena Europa i kada još mnoge druge države žele i čekaju da budu pridružene tom ujedinjenju, Gerardove misli imaju svoju aktualnost. Narodi i države teže za slobodom, za neovisnošću, pa ipak se udružuju u saveze s drugima, kako bi bili jači i sačuvali svoju slobodu. Povijest pokazuje da su ti savezi ispočetka dobro funkcionirali. Međutim, vremenom je prevladala ona država ili oni narodi koji su brojno veći i jači, pogotovo u financijskom pogledu. I došlo je do raspada tih ujedinjenja. Idejna misao Utemeljitelja nove Ujedinjene Europe, zasađena je na kršćanskim korijenima, vrijedna je poštovanja i želje biti u takvom savezništvu. Međutim, kada umru karizmatički začetnici ideje i njezina ostvarenja, povijest nam opet pokazuje da njihovi nasljednici odstupaju od one izvorne ideje koja je bila u zamisli utemeljitelja.

Slično se događa i danas u Ujedinjenoj Europi koja, umjesto da se razvija na temeljima kršćanskih načela, odstupa od svojih korijena i kršćanskog morala te nas vodi u neko nedefinirano zajedništvo, smiksano svim i svaki, što je protivno Bogu i svakom ljudskom biću stvorenom na sliku Božju. Tvorcima Europe danas puna su usta slobode, a ipak se, kako kaže o. Gerard *zarobljava Evropa*. Ugrožen je brak između muškarca i žene, ugrožene su mnoge obitelji i obiteljski odgoj vlastite djece, uvođenjem genderologije, eksperimentiranje na fetusima, širenjem kontracepcijskih sredstava, uništenjem ljudskog života. Kakva je to Europa i tko će opstati u takvoj Europi u kojoj neće biti ljudskih bića, ako se nastavi s takvom politikom? Europa više slična staricu sa štapom koja nema potomstva i koja polagano ali sigurno umire. Svi to vidimo i znamo, ali malo se poduzima koraka za spas Europe od uništenja. To je vlastita eutanazija.

Božji čovjek, otac Gerard gleda pred sobom slobodu djece Božje. Za njega je *Sloboda: Božja volja!* A Božja volja nije smrt i uništenje čovječanstva, nego sreća svoje djece stvorene na sliku Božju. Nažalost, vrijeme u kojemu je otac Gerard živio i vrijeme u kojemu mi živimo, toliko je ogrezlo u svojoj sebičnosti da ne želi prihvatiti volju Božju. Obistinjuje se ono što pjevamo u pjesmi: *Ti Kriste Kralj si vjekova: „Mi nećemo da vlada Krist!“* Mi hoćemo vladati i raspolagati vlastitom slobodom. Čovjek je nesposoban izići iz samoga sebe, iz svoje sebičnosti i dati prostora Bogu koji je istina. Isus je za sebe rekao: *Istina će vas osloboditi* (Iv 8,32). Ima i danas onih koji se poput Pilata pitaju: *Što je istina?* Svatko ima svoju istinu i od nje ne odstupa. *Isus i njegov nauk nam daje pravu slobodu, koja nas oslobađa od strasnih trzanja i gnjeva*, kaže otac Gerard.⁴ Najvažnije je ponuditi Bogu čisto i sveto srce, slobodno od svake

vrsti grijeha. Tko Bogu slobodno ponudi svoje srce, taj može okusiti nešto od snage Božje prisutnosti i ljepote nebeske slave u svom srcu i iskusiti u svom duhu, već na ovome svijetu. Bog ne može zauzeti našu dušu koja je ispunjena smećem. Bog će osloboditi dušu svih negativnih navezanosti, ako svojom slobodnom voljom odrežemo sve konce koji nas drže svezanima i biti spremni na veliko „izlaženje“ iz samih sebe i „ulaženje“ u riznice neizmjernog Božjega bogatstva. *Ja sam i slobodan kada sam milošću oružan,*⁵ *sebe zatajan, od sveg slobodan, od čega sav duhovni život zavisi.*⁶ Utemeljitelji sadašnje ujedinjene Europe itekako su bili ljudi duha i duhovnosti. Željeli su na temelju Isusova evanđelja ujediniti države i narode, koji će živjeti u slobodi djece Božje, a to zahtijeva odricanje od vlastite, sebične volje, prihvaćanje drugoga i drugačijega, koji također prihvaća volju Božju, a volja Božja je da budemo sveti. Prema ocu Gerardu svetost života je *Misliti, činiti, što je volja Božja.*⁷ Bog želi od nas više nego što mi mislimo, želi više zauzetosti srca, veći interes usmjerenosti na Njega, kako bismo bili kadri objektivno sagledati potrebe svih ljudi, sreću i dobro svih ljudi na svijetu. Cijenu ujedinjenja svi trebamo platiti, ali je uvijek lakše platiti cijenu kad znamo da puno više dobijemo nego što smo platili. I zaključimo ovaj članak riječima oca Gerarda: *Nek mi duša zlatna čaša, u koju se uliva milost Vaša, iz koje se dili milost Vaša! Više dilite meni, a iz mene svima!*⁸

¹ *Biser misli*, str. 321, (004528).² *Biser misli*, str. 322, (004529).³ *Biser misli*, str. 250, (004463).⁴ *Biser misli*, str. 361, (004568).⁵ *Biser misli*, (004349).⁶ *Theologia pastoralis*, str. 385, (003027).⁷ *Biser misli*, (004260).⁸ *Biser misli*, str. 376, (004583).

Intervju: mons. Bela Stantić

Predano u pedesetljetnoj službi Gospodinu

Razgovarao: vlč. Mirko Štefković

Župnik **Bela Stantić** rođen je u Tavankutu 8. kolovoza 1939. godine, od oca Petra i Dominike rođene Jozić. Školu je završio u Subotici do drugog razreda gimnazije, da bi ga biskup, mons. Lajčo Budanović, 1956. godine poslao u Đakovo u tzv. licej, treći i četvrti razred gimnazije, pa bogosloviju. Sakrament svetog Reda podijelio mu je mons Matija Zvekanović u Subotici 29. lipnja 1964. Najprije je bio kapelan u Adi, zatim u Titelu, odakle je došao u Sv. Tereziju u Suboticu za kapelana. Potom je u Maloj Bosni bio četiri godine, odakle je došao u Suboticu u župu Uskrsnuća Isusova gdje sve do sada vrši župničku službu.

Zv.: Nedavno ste proslavili zlatni jubilej svećeništva. Što je za Vas značilo taj veliki događaj?

□ Da, imao sam milost doživjeti sedamdeset pet godina života, a s tim povezano i pedeset godina svećeništva, pa sam želio dati hvalu Bogu od kojega sam primio bezbrojne milosti tijekom tog dugog perioda. Zahvaljujući tolikim dobrim ljudima, kako mojim župljanima, tako i mojoj rodbini, bilo je divno! Toliki dobri ljudi su se trudili da mi prirede to prekrasno slavlje! Hvala svima! A ja sam se osjećao nedostojan svega toga. Sve sam više vidio svoju grešnost, a sve više Gospodinovu dobrotu i Njegovе darove. To sam rekao na kraju svečane svete Mise, da mi je Gospodin dao tolike idealne okolnosti: divne roditelje, braću i sestre i njihove brojne obitelji. Zašto sam baš ja bio pozvan, a ne netko od njih? Dao mi je ovu idealnu župu za toliko dugi period. Dobio sam tolike dobre obitelji, mlade, djecu, Pastoralno vijeće. Časne sestre! A tek bezbrojne milosti, da sam ostao vjeran svojem zvanju, i za druge da su po meni primali milosti Krštenja, Euharistije, Potvrdu, oprostjenje grijeha.... To sve nije moje. To su sve darovi za koje sam zahvaljivao. Zato sam i sazeo cijelo slavlje u dvije riječi: hvala i oprosti! Hvala Bogu! Oprosti mi, Gospodine! Hvala ljudima! Molio sam oprostjenje i od ljudi, a i ja sam svima oprostio. Ali još uvijek nije gotovo. Treba proći još jedan možda najvažniji period, a to je bolest i smrt! Treba stati pred Isusa, Velikog Svećenika! Molite se za mene!

Zv.: Sigurno ste imali lijepe predodžbe o svećeništvu kad ste se odlučivali u bogosloviju. Kako sad iz perspektive zlatomisnika gledate na te predodžbe?

□ Možda ću malo neobično reći, da sam jako volio biti sa svećenicima, ministrirati, pomagati im, ali nisam mislio da ću ja biti kao oni. To mi se činilo nemogućim. Čak sam se bojao postati svećenikom. Nisam mogao sebe zamisliti kao svećenika. Uvijek sam nekako volio biti drugi, a ne prvi. Poznao sam svoje sposobnosti i vidio sam da drugi znaju mnogo bolje nego ja. I kasnije kao svećenik, nikad nisam smatrao da sam dorastao toj župi. Zato sam imao i pogrešaka i propusta kako u materijalnom tako i u duhovnom radu.

Zv.: Potječete iz brojne i pobožne kršćanske obitelji. Koliko je na Vašu odluku o svećeničkom pozivu utjecalo takvo obiteljsko ozračje?

□ Ne znam da je itko direktno utjecao iz obitelji na moje zvanje. Sestra Kata i časna sestra Brigita su mi pričale da sam kao malo dijete volio kititi sliku Srca Isusova i govoriti Isusu kako Ga volim, praviti oltariće, ali ja se toga na sjećam. Već u desetoj godini sam došao u grad kod majke i djeda pa sam s njima odlazio svaki dan na svetu Misu, ministrirao sam sve dok nije trebalo ići u školu. Tako je bilo godinama. Tu sam

imao prigodu gledati tolike dobre svećenike i rado sam im pomagao. Bilo je tako da sam cijelo ljeto proveo na biskupiji radeći. To me jako veselilo.

Zv.: Jeste li se pri tome možda mogli ugledati i u kojeg svećenika?

□ Kao mlad nisam vidio nikakve razlike među svećenicima. Onda je bilo još puno svećenika. Kad su imali duhovne vježbe, imao sam prilike ministrirati. Prije II. vatikanskog koncila nije bilo koncelebracije, nego su na svakom oltaru služili svetu Misu, a ja sam im ministrirao. U Svetoj Tereziji su bili jako dobri svećenici: pamtim biskupa Budanovića koji je u mojim očima bio svetac, pa kasnije biskup Matija isto tako. Oni su bili i župnici. Još nije bila odijeljena župa od biskupije. Bili su još svećenici prečasnа gospoda Juriga, Gere, Crnković itd. Možda mi je gospodin Gabrijel Crnković bio najbliži, pa sam ga uzeo za propovjednika na Mladoj misi.

Zv.: Vrijeme u kojem ste bili u bogosloviji umnogome se razlikuje od današnjeg vremena. O tome imate iskustva po bogoslovima iz Vaše župe. U kakvom Vam je sjećanju ostalo vrijeme odgoja u bogosloviji?

□ Jest, velika je razlika sadašnjeg odgoja u sjemeništima od nekadašnjeg. Tadašnje okolnosti u sjemeništu su bile u nekom smislu teže. To je bilo vrijeme komunizma i Crkva je bila službeno odvojena od države. Župnici su skupljali milodare od vjernika i tako smo se izdržavali. Živjeli smo skromnije što se tiče materijalne situacije. Mislim da je i drugi duh vladao u sjemeništu. Bili smo radosni. Zadovoljni. Naglasak je bio na duhovno-moralnoj kvaliteti, a ne samo

na intelektualnoj. Poglavari su nas odgajali za Božje svećenike. Tražila se disciplina i odgovornost. Tako da onaj koji nije imao zvanje ili nije želio biti svećenik, sam je izišao, jer je vidio da to nije za njega. Meni je taj duh jako puno pomogao za kasniji pastoralni rad. Naučio sam da trebam biti u službi Bogu i ljudima, ne obratno.

Zv.: Za svećenika ste zaređeni još za vrijeme II. vatikanskog koncila. Kako ste doživjeli to vrijeme u Crkvi kao mlad svećenik?

□ Kada sad gledam, vidim da je to za mene bila milost! To mi je pomoglo da vidim ljepotu rada u Crkvi. Sviđale su mi se promjene i uviđao sam razliku tadašnjeg i onoga što je Koncil unosi u Crkvu. Bilo je to vrijeme velikih radova u crkvi. Okretali smo oltare prema puku. Počeli smo uključivati vjernike u liturgiju. Teško je išlo, jer su ljudi bili jako navezani na latinski jezik kojeg nisu razumjeli. Za vrijeme svete Mise su mogli samo pjevati na svojem hrvatskom ili mađarskom jeziku. Sahranjivalo se od kuće. Mise za pokojne služene su u crnoj boji. Na kraju svete Mise se blagoslivljao „odar“ koji se pripremao ispred oltara.

S druge strane, prije Koncila se puno radilo, samo na drugi način. Bilo je puno ispovijedanja, vjenčanja, vjeronauka, sprovoda od kuće. Držale su se devetnice, korizmene propovijedi, križni putovi, išlo se na hodočašća pješice ili na zaprežnim kolima...

Duh Sveti vodi Crkvu i dao nam je velike pape: Ivana XXIII., Pavla VI., Ivana Pavla II., Benedikta XVI. i sada

papu Franju. Samo ako ih slušamo, nećemo pogriješiti.

Zv.: Djelovali ste i u dijaspori i na manjim župama, a veći dio svoga svećeničkog djelovanja proveli ste u župi Uskrsnuća Isusova u kojoj još uvijek djelujete. Je li teško pastoralno djelovati u našoj Biskupiji?

□ Razdijelio bih pitanje. Prvo, je li teško pastoralno djelovati? Jest. Možda sada više nego prije. Nekada su ljudi tražili svećeničku pomoć i usluge. To je u nekom smislu lakše. Danas je potrebno tražiti ljude. Ljudi su se distancirali od Boga i Crkve i potrebno je tumačiti i svjedočiti, a ne samo davati usluge. Drugo, je li teško raditi u našoj Biskupiji. Ne znam kako je u drugim Biskupijama, ali u našoj Biskupiji mi je jako lijepo. Volim svoje biskupe i braću svećenike s kojima sam radio. Volim i sada. Volim svoj narod. Naši ljudi su jako dobri, pa zato i stradaju. To je već uočio naš dragi Aleksa Kokić. Naši ljudi su uvijek poštivali svoje svećenike i slušali ih. Žao mi je što su se sad izgubili.

Zv.: Vaša je župa uvijek bila i ostala stjecište mnogih skupina vjernika: djece, ministranata, mladih, pjevača, bračnih parova, obitelji, članova Neokatekumenskog puta itd. Kako vidite budućnost pastoralnog djelovanja u manjim skupinama?

□ Upravo je to Koncil želio. Tako sam razumio koncilske promjene u Crkvi. Želja mi je bila osposobiti ih za vjernike laike da budu živa Crkva. Bio sam svjestan da sam tu nemoćan. To može Gospodin, ali po nama. Najprije

trebaju ljudi poznavati sadržaj vjere, onda to prenositi na svoju djecu i dalje. Mislim da je budućnost u manjim skupinama u kojima se gradi vjera.

Vrlo je važno tumačiti riječ Božju tako da ljudi vide logičnost. Istina, ima vjerskih istina koje ne možemo razumjeti, nego samo vjerovati, ali Gospodin Bog je uvijek logičan. Ono što nam je objavio je logično. Nije uvijek najlakše, ali je sigurno najbolje. Zato nastojim tako tumačiti riječ Božju da ljudi postanu ponosni što su kršćani. Zato nije dosta samo vjeronauk za djecu. Odraslima je vjeronauk potrebniji.

Zv.: U mnogo navrata svjedočite o tome kako ste u Neokatekumenskom putu pronašli oslonac osobne duhovnosti. Smatrate li da svećenici, pored toga što su ponajprije dušobrižnici svih povjerenih im vjernika, trebaju pripadati određenom pokretu ili duhovnosti?

□ Ako je slobodno, rekao bih, da se nesporazum nalazi u samoj postavci. Ako je osobna duhovnost u pitanju, onda treba izabrati Red u kojem se takva duhovnost provodi kao što je franjevačka, dominikanska, salezijanska, isusovačka duhovnost. Ovdje mislim da nije riječ o duhovnosti, nego o praksi prve Crkve. Neokatekumenski put nije duhovnost, nego obnovljena praksa prve Crkve. Zato se zove obnovljeni, katekumenat. Poznato je da je prva Crkva putem katekumenata uvađala ljude u Crkvu. Ljudi su se nekoliko godina pripremali za Krštenje tj. ulazak u Crkvu. Čekalo se da počnu mijenjati svoj život prema evanđelju. Tražili su od njih znakove vjere. Tek onda su bili pripušteni

Intervju

sakramentu Krštenja. Čak ni u zgradu crkve nisu smjeli ulaziti, nego samo na ulaz crkve i na službu Riječi. Zato su takvi kršćani kasnije bili spremni i na mučeništvo kad je trebalo.

Shvatio sam da sada trebamo slično raditi kao u prvotnoj Crkvi. Mi danas krstimo djecu. Istina, na garanciju roditelja i kumova. Djeca nisu sposobna sama ozbiljno razumjeti, a niti živjeti vjeru. Ako roditelji to ne prakticiraju, a kumovi isto tako, onda imamo krštene „pogane“. Ne mogu predati vjeru ako je nemaju. Njima treba dati mogućnost da polako ulaze u vjeru. Eto, to čini Neokatekumenski put. To bi trebalo prihvatiti kao najbolju metodu uvađanja u vjeru. Dakle, to nije neka nuz-duhovnost kojom se svećenik može baviti za svoje osobno dobro, nego je to Put za rast u vjeri onih koji su kršteni, a ne poznaju sadržaj vjere. Jasno, onda i ne prakticiraju. Uvjerio sam se kako i mi svećenici možemo rasti zajedno s našim neokatekumenima.

Najviše se svećenici protive Neokatekumenskom putu zato jer misle da se oni odvajaju iz zajednice. To je samo prividno tako. Sada, nakon dvanaest godina Neokatekumenskog puta vidim kako oni polako postaju vjernici. Bore se i rade na sebi. Trude se živjeti po evanđelju. Dolaze svakog tjedna dvaput u zajednicu gdje sami „kopaju“ po Bibliji i hrane se presvetom Euharistijom. Oni su u „nastajanju“. I onda polako dolaze plodovi. Nova duhovna zvanja kako muška, tako i ženska. Između njih nastaju obitelji s troje, četvero i više djece... To je sasvim normalna reakcija prave vjere. Ima takvih koji su prije bili ovisnici, a sad su uzorni kršćani.

Uzaludno je čekati znakove vjere od onih koji vjere nemaju. Treba im pomoći upoznati sadržaj vjere i polako ih uvađati u pravi kršćanski život, onda ćemo imati plodove. Tamo gdje je Neokatekumenski put više godina, tamo imamo još bolje rezultate: čitava obitelj ostavi svoju kuću i odlazi naviještati evanđelje u Japan, Kinu, Afriku, pa i pogansku Europu. Za oko 50 godina Neokatekumenskog puta otvoreno je 100 novih sjemeništa koja su puna mladića koji se spremaju za svećenike.

Zv.: Obnašali ste više značajnih služba u našoj Biskupiji, pa ste u više mandata bili i generalni vikar. Kakvo je po Vama pastoralno stanje u našoj Biskupiji?

□ Nemam više pravi uvid u pastoralno stanje u Biskupiji, jer se manje krećem radi bolesti, ali imam neke spoznaje koje želim reći. Osim nekih iz-

nimaka, mislim da svećenici rade i trude se, ali sve manje vide plodove svoga rada. Bojim se da je nestao žar i radosni duh kojeg mi svećenici trebamo imati. Jer mi time naviještamo Gospodina. Bojim se da su se neki svećenici umorili, pa ne doživljavaju radost u radu. To se može dogoditi ako svećenik zanemari duhovni život. Mladi svećenici krenu na posao želeći sami spašavati ljude. Mi samo sijemo, onda zalijevamo, a Bog daje da raste! Bez Gospodina je svećenik samo cimbal koji zveči. Zato mislim, svećenicima treba pomoći da se napune Božjim duhom. Tu im trebaju pomoći poglavari. Posebno mladim svećenicima. Mislim da bi trebali imati svećeničkog duhovnika u Biskupiji. A i sam svećenik treba ustrajno moliti, svetim Sakramentima se hraniti, činiti djela pokore i milosrđa. Svećenik dok služi svetu Misu i sam sebe treba hraniti Bogom. Dok druge ispovijeda i sam ne smije zanemariti osobnu svetu Ispovijed. Također, svećenicima treba svim silama podržavati svećeničko zajedništvo. Svećenik svećenika može najbolje razumjeti. Nije dobro da se svećenik povjера laicima. To može vjernike sablazniti.

Pastoralno stanje je drugačije od prijašnjega. Promijenili su se i kvantiteta i kvaliteta pastoralnog stanja. Za to se trebaju svećenici pripremati. Meni osobno jako puno pomaže zajednica Neokatekumenskog puta u kojoj i ja rastem u vjeri. Zato preporučam svećenicima da krenu na Put. To je spor i težak Put, ali vrijedi. Kad bismo u većem broju prišli tom načinu rada kojeg zadnji Pape toliko preporučuju, vjerujem da bi se i vjernici bolje uključivali. To nije samo za one daleko, nego za sve! Pa i one vjernike koji sebe smatraju dobrima.

Zv.: U življenju svoga poziva se ni malo ne štedite. Što je po Vašem mišljenju najautentičnije svjedočanstvo koje jedan svećenik može pružiti današnjem svijetu?

□ Ne smatram sebe najautentičnijim svećenikom. Mogu reći svoje mišljenje. Najautentičniji svećenik je onda kad je Božji svećenik. To znači, kad se daje svojim vjernicima od jutra do večeri. To znači da mi nemamo radnog vremena. To znači da uvijek nosim svećenički znak-kolar i da sam svećenik u svakom trenutku. Slab je znak ako se prilagođavam svijetu. Mi smo „uzeti od svijeta“ kaže Gospodin i takvi trebamo ostati. Mislim, da za svećenika nema mjesta tamo, gdje on nije dobro došao kao svećenik.

Zv.: Svako vrijeme ima svojih kriza, pa tako i ovo naše. Međutim, papa Franjo se ne umara pozivati na nadu, na ono što je dobro u današnjem društvu i čovjeku pojedincu. Kako vidite skoriju budućnost Crkve?

□ Zahvaljujem Bogu za papu Franju. Mislim da u njemu imamo živu sliku našeg svećeničkog identiteta. Crkva je s krizama počela. Ako je ikad bilo kriza, to je bilo na početku. Da su apostoli računali samo na sebe, Crkva bi propala odmah na početku. Crkvu vodi Duh Sveti i onda i danas! Krize i vremena ne biramo mi. Naše je biti adekvatni i raditi bilo zgodno ili nezgodno, kako kaže Pavao. I danas imamo svete svećenike, svete biskupe i svete Pape. Ali i vjernike. Kad mi radimo svoje, ostalo će Gospodin nadodati i Crkva ide dalje!

Zv.: Hvala Vam najljepša na vremenu koje ste odvojili za Zvonik!

□ Bilo mi je radost! Hvala i Vama!

Zlatomisničko slavlje Bele Stantića, župnika

Božjom milošću 7. rujna 2014. župnik Bela Stantić prikazao je zahvalnu svetu Misu povodom 50 godina svećeničke službe!

Dan uoči slavlja, 6. rujna, katedralni zbor „Albe Vidaković“ i dječji zbor „Zlatni klasovi“ pod ravnanjem **Miroslava Stantića** izveli su koncert u crkvi Uskrsnuća Isusova.

Svečano zlatomisničko slavlje mons. Bele Stantića započelo je 7. rujna u 17 sati svečanom procesijom u kojoj je bilo 30-ak svećenika. Svečara su pozdravili mladi u narodnoj nošnji na hrvatskom i mađarskom jeziku. Dvojezičnu misu pratilo je mnoštvo vjernika, a propovijedao je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. Misu su uljepšali pjevači katedralnog zbora „Albe Vidaković“ i župni zbor.

Darove su prinijeli mladi u nošnji i rodbina. Časne dominikanke su darovale kalež, a **s. Brigita** novu misnicu. Nakon zadnje molitve svečar je izrekao zahvalni govor na oba jezika. Sve je sažeo u dvije riječi: HVALA i OPROSTI! Zahvalio je Gospodinu Bogu, svojim dobrim roditeljima, braći i sestrama, župljanima, dobrim ljudima, Pastoralnom vijeću i molio oprostjenje od svijeta, a svima je oprostio. Zaorila je pjesma „Tebe Boga hvalimo“ i završna pjesma „Zdravo Djevo“.

Maljanje crkve Uskrsnuća Isusova

Crkva Uskrsnuća Isusova u Subotici zadnji put je bila maljana 1983. povodom 50. obljetnice početka gradnje (1933). Na sjednici Pastoralnog vijeća, 9. svibnja 2014., odlučeno je da se crkva malja. Dana 21. svibnja 2014. potpisan je ugovor sa **Sašom Vojnić Hajdukom**, župljaninom naše župe. Idejnu zamisao s obzirom na boju i nadzor povjerali smo gospođi **Blaženki Miljački Matak** i njezinim kćerkama **Ani** i **Kristini**, studentici arhitekture u Zagrebu. U ime naše župe kao uži odbor radove su nadzirali **Antun Sivić**, **Pere Horvacki**, **Josip Kopilović** i **Albe Kujundžić**. Za to vrijeme dok su radovi trajali, svete Mise radnim danima služene su u kapelici Žalosne Gospe na Kalvariji, a nedjeljom u crkvi. Teret oko čišćenja crkve su podnijeli pored sakristana **Josipa Kopilovića**, neokatekumeni iz naše župe. Vjernici su pratili radove. Župnik je otvorio knjigu darova za ove

poslove. Budući da su vremena teška i da su nam vjernici siromašni, teško je počelo. Zahvaljujući većim sponzorima, te još oko 150 manjih darovatelja, uspjeli smo podmiriti troškove. Usput su rađeni još i električarski radovi (stavljena su dva velika reflektora na stupove), stolarski radovi, postavljen je novi križni put, pozlaćeni su kapiteli na stupovima. Slike **Lajče Zelića** stavljene su u sporedne kapelice. Ugovorom je dogovoreno da radovi budu završeni do 15. kolovoza, a oni su završeni 2. kolovoza 2014. Župnik **Bela Stantić** je 24. kolovoza 2014. blagoslovio obnovljenu crkvu. Za tu prigodu župnik je priredio zahvalnice na hrvatskom i mađarskom jeziku s prigodnim tekstom i slikama crkve iznutra i izvana i podijelio ih svim darovateljima.

Plodovi rada

Župnik Bela je u sadašnjoj župi 42 godine o čemu ovako svjedoči.

U tom dugom periodu događalo se puno toga i na duhovnom i na materijalnom polju. Nažalost, nije donosilo rezultate. Istina, imao sam puno dobrih ljudi i mladih i djece. Ali, vjera je sve više slabila i nisu dolazili duhovni očekivani plodovi. Raspon između rođenih i umrlih sve se više povećavao i postajao znakom našeg umiranja. Onda kad su mogućnosti bile veće ljudi su prihvaćali po jedno ili dvoje djece i jurilo se samo za materijalnim dobrima. Sada kad su mogućnosti manje, sad je to još intenzivnije. Ljudi napuštaju Boga i Crkvu. Sve je više nekrštenih, nevjenčanih, rastavljenih i bez svetih sakramenata umrlih. Crkve su nam prazne. Sve je veće neznanje i nepoznavanje sadržaja vjere. Ne znaju moliti. Djeca još malo idu na vjeronauk u školi, a u crkvi jedva koje dijete. Još ima nekoliko pravih kršćanskih obitelji koji dovode svoju djecu sa sobom u crkvu, ali to je malo.

Na materijalnom području je puno toga urađeno: preuređen je oltar prema koncilskim propisima (1973.) prema planu **Lojzike Ulman** iz Vinkovaca. Preseljen je župni stan sa Puta JNA, sada Somborski put 16 na novu adresu: Gajeva ulica 2. Dok nismo ovo kupili, planirali smo graditi pored crkve u parku. Ali u komunističko vrijeme to nije išlo. **Veco** i **Marcela Rudić Vranić** su dali svoju kuću u ulici Marije Bursać 38, iza crkve, da tamo gradimo novi

župni stan. Međutim, kad smo našli i kupili ovu kuću od Branka i Cilike, oni su kuću darovali časnim sestrama Naše Gospe, a nama su darovali jedan lanac zemlje. Od pok. **Jose Ivkovića** dobili smo kuću i 5 lanaca zemlje. Kuću smo prodali i s tim novcem adaptirali novi župni stan i privremenu dvoranu (preuređenu od garaže) i generalno ožbukali kapelu Žalosne Gospe na Kalvariji. Na Kalvariji smo spasili cijelu ogradu od propadanja, uz pomoć vjernika očišćena je željezna ograda i tri puta obojana, a zidove ožbukani. Za postaje križnog puta iz Požege smo nabavili mesingane odlive likova i ugradili ih u žbuku, a svaku postaju smo nanovo ožbukali. Darovatelji su ispisani na mramornoj ploči u kapeli. **Andrija Gadžur** i njegov nećak su detaljno uradili portal Kalvarije, a **Lojzija Dulić** je darovao križ na portalu. Sponzorstvom Grada zamijenili smo limeni krov na kapelici, a druge godine su zamijenjeni svi prozori i vrata na kapelici. Župnik je sam napravio svećište u kapeli od darovanih komada kamena i ploče. Originalnu sliku Žalosne Gospe uništili su provalnici. **Đurđica Orčić** rođ. **Stantić** je naslikala drugu. Uvedena je struja u kapelicu, a Grad nam nije stavio lampione po Kalvariji što smo tražili. **Marga Tumbas** je darovala luster u kapelici.

Dozvolu za gradnju nove učionice dobili smo 1996. Velikim zalaganjem ljudi i Pastoralnog vijeća učionica je sagrađena.

Crkvu smo svake pete godine očistili krov i obojili. Gospodin Lajčo Zelić je sam naslikao dvije velike slike koje su postavljene u sporedne kapelice u crkvi. Godine 1980. kupljene su jedne od najstarijih orgulja iz Bačkog Monoštora koje dobro funkcioniraju i sada. Gospodin **Gabrijel Crnković**, župnik prije mons. Stantića, darovao je veliki harmonij koji stoji na koru u crkvi. **Lojzika Ulman** je izradila Božji grob koji se nalazi ispod oltara Srca Isusova, kip svetog Antuna, te figure Betlehema. U crkvi se nalaze najljepi lusteri od livenog mesinga što je radio **Đuro Poljaković**. Dva lusteru u kapelicama sponzorirala je obitelj **Sebók**. Likove-medaljone su darovali: Sv. Nikolu Tavelića – obitelj **Lajče Anišića**, sv. Leopolda Mandića – **Marija** i **Pere Milodanović**, bl. Ivana Merza i o. Gerarda Stantića.

Zv

„Gerardići“ na nagradnom hodočašću

Piše: *Katarina Čeliković*

Autori najboljih, najljepših i najdirljivijih molitava, koji su nagrađeni izletom u Remete na ovogodišnjem slavlju Gerardova 2014. u Somboru, proveli su dva divna rujanska dana – subotu 19. i nedjelju 20. rujna u društvu vicepostulatora u kauzi sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića mr. o. Mate Miloša.

Iznimno dobri domaćini, karmelićani u Remetama tople su primili raspoložene male hodočasnike. Naši „Gerardići“, kako rado zovemo male poštovaoce o. Gerarda Tome Stantića, **Vanja Perčić, Leona Matković, Donna Karan, Danijel Hatnađ, Attila Szloboda, Éva Csontos i Gabor Matković** došli su u društvu katehistice **Zorice Svirčev, Iboje Szloboda i Katarine Čeliković** u svetišće Majke Božje Remetske. Subota je bila dan za razgledanje Zagreba, počevši od Mirogoja, Kaptola do Griča. O. Mato je oduševio djecu detaljima iz hrvatske povijesti, pokazavši im najzanimljivije dijelove staroga grada. Osim što su vidjeli „kumicu“ na tržnici Dolac, vidjeli su i „živu kumicu“, a s velikom radošću sjeli su na klupu pokraj velikog hrvatskog pjesnika, Antuna Gustava Matoša koji je za sebe rekao da je „Bunjevac porijeklom, Srijemac rodom, a Zagrebčanin odgojem“ a koji je umro prije 100 godina. U zagrebačkoj katedrali vidjeli su grob kardinala blaženog Alojzija Stepinca gdje su se pomolili. Dan je završio a sljedeći započeo molitvom.

Sveta misa o. Gerardu za rođendan

Najvažniji dio nagradnog hodočašća bila je svečana sveta misa koja se slavi povodom zemaljskog rođendana o. Gerarda Tome Stantića. Svake godine Hrvatska karmelska provincija sv. Oca Josipa komemorira dan rođenja Sluge Božjega, u nedjelju koja slijedi nakon 16. rujna. U svečanoj ulaznoj procesiji sudjelovala su i djeca iz Subotičke biskupije koju je tople pozdravio predvoditelj misnoga slavlja o. Mato. On je u propovijedi podsjetio na život o. Gerarda i poruku njegova samozatajnog života sa željom da mu se više i ustrajnije utječemo u zagovor poput vjeroučenika Subotičke biskupije koji su napisali oko 700 molitava. Upravo nas djeca mogu potaknuti da se ugledamo na duboku vjeru i ljubav prema ljudskim dušama koju je imao o. Gerard. Nakon što su predvodili molitvu vjernika, djeca su, obučena u hrvatsku bunjevačku i mađarsku nošnju, pobožno prinijela na oltar kruh od novoga žita iz Đurđina, rodnog mjesta o. Gerarda, voće, čestitke od slame i uramljene molitve. Molitve su neki vjernici došli i sami pročitati nakon mise.

I remetsko svetišće Majke Božje bogato je poviješću, a svi su osobito bili oduševljeni slikama čudesa na ulazu u crkvu koja je teško oštećena u potresu 1880. godine.

Susret s karmelićankama

Domaćin o. Mato u program ovog nagradnog izleta stavio je posjet Hrvatskom Leskovcu u kojem je bio prvi karmelski samostan u Hrvatskoj. Zanimljivo je da je naš o. Gerard želio proširiti karmelićanski red na hrvatsko tlo o čemu je izvjestio tadašnjeg zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca. Prvi karmelićanski samostan otvoren je 1958. u Hrvatskom Leskovcu, a već sljedeće godine somborskim karmelićanima je nadbiskup dao nekada pavlinski samostan u Remetama i župu.

Najdirljiviji susret bio je u Brezovici gdje su se djeca oduševila srdačnošću i radošću sestara karmelićanki i atmosferom u kojoj su nestale „rešetke“ koje odvajaju ove sestre od vanjskoga svijeta. Djeca su postavljala pitanja i toliko se oduševila iskrenošću i svjedočenjem sestara da je bilo i onih koji su poželjeli ovako živjeti!

Sestre su djeci otpjevale pjesmu o Karmelu, a potom su djevojčice njima otpjevale omiljenu pjesmu „Mi želimo uzdići Isusa“. Susret je potrajao i nikome se nije odlazilo iz ove molitvene oaze.

Ovo je bio jako lijep izlet. Posebno mi se sviđala misa u nedjelju zbog lijepe i poučne propovijedi i svih čitanja.

Zanimljiv je bio obilazak prelijepog groblja Mirogoj – to ne možete ni zamisliti. Opisat ću bar malo! To groblje ima veliki dvorac, to jest prelijepu crkvu koja izgleda kao dvorac. Vidjeli smo predivnu crkvu sv. Marka i ispred nje mjesto gdje su zapalili Matiju Gupca. Vidjeli smo i Kamenita vrata. Zamislite vi ovo – kad je cijeli grad bio zapaljen 1786. samo je slika Marije Majke Božje ostala netaknuta. Zato je Marija Majka zaštitnica naša.

Bili smo u Gornjem Gradu, tamo smo čuli i probu pjevača.

Jako mi je bila lijepa jutarnja molitva. A bio je ručak, bilo je svega... A najljepše je bilo kod karmelićanki klauzurnog reda – tamo smo razgovarali s njima. One su tako vesele i dobre. One su nam pjevale radosnu pjesmu i to tako lijepo! I zajedno smo se pomolili za naše obitelji. I to je bilo jako duhovno, a dobili smo i darove.

Hvala ti, oče Gerarde na ovom putovanju.

Vanja Perčić, Žednik

Rastanak i zahvalnost

Mali „Gerardići“ su svoje hodočašće završili zahvalom o. Mati koji je dva dana ispunio velikom ljubavlju prema o. Gerardu Tomi Stantiću i prema djeci. Vjerujemo da će se svi hodočasnici sjećati ovih dvaju dana molitve i radosti s mislima na o. Gerarda koji nas prati svojim zagovorom.

Hvala velika i o. Mati i karmelićanima na gostoprimstvu a napose na širenju kauze našega dragog sluga Božjega, sina bačke ravnice o. Gerarda Tome Stantića.

* pišemo molitvu – pismo o. Gerardu za milosti koje su nam potrebne.

Molitva je disanje duše bez koje se sve milosti uguše...

Tko moli, Boga voli, dušu izdovolji, jer je ona za Boga stvorena.

Nisu oni najveći sveci koji su najmanje grijeshili, nego oni koji su najveću ljubav imali!

O. Gerard Tomo Stantić

Učimo i molimo

Karmelićanski samostan u Somboru, Vicepostulatura Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina i Katehetski ured Subotičke biskupije uz medijsku potporu katoličkog mjesečnika Zvonika raspisao je literarni natječaj na temu **Molitva/pismo o. Gerardu**.

Vjeroučenici su odgovorili pisanjem svojim molitava i pi-sama, a nagrađeno ih je 50!

Poruka ovoga natječaja bila je:

* molimo po uzoru na o. Gerarda, utječemo mu se u za-govor

* molitva je važna kao život sam, povezuje nas s nebes-kom Crkvom i svetima

Molitva

Bože, milosrdan si djeci svojoj i Tvoje je milosrđe u sa-kramentu pomirenja osobito darežljivo dijelio Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić. Dopusti nam da Tvoga vjernog slugu uzmognemo častiti na oltarima svete Crkve. Svoje molitve, radosno življen pokornički život i svoju svećeničku djelatnost, o. Gerard Tomo je utrošio da ljude privuče Malom Isusu i u zajedništvo života s Tobom; stoga daj da se približim vrelu Milosti kako bi moja molitva za milost (reći nakanu) bila uslišana njegovim zagovorom. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Neka po zagovoru oca Gerarda budu uslišane naše mo-litve, a svako uslišanje javimo na adresu:

**Vicepostulatura karmelićana, Česmičkoga 1,
HR- 10000 Zagreb**

ili

Karmelski samostan, Trg cara Uroša 3, 25000 Sombor

Ljetna obnova na zgradi Paulinuma

Tijekom bombardiranja 1999. godine, zgrada Paulinuma, a osobito krov, bili su veoma oštećeni, ne toliko od izravnog bombardiranja, koliko od zračnog pritiska koji je podigao cijeli krov zgrade. Ne moramo ni reći koliko je krov važan za jednu zgradu. Zato smo ga odmah dali obnoviti. Radovi su morali biti veoma brzo okončani kako bi bili gotovi do početka nove školske godine. Od tada je prošlo već petnaest godina, a zub vremena je ostavio svoje otiske. Radi toga smo tijekom ovog ljeta morali riješiti nekadašnje nedostatke i nove probleme. Svaka obnova i svi radovi na jednoj tako velikoj zgradi, kao što je Paulinum idu s veoma velikim izdacima. Zato smo, prema Svetom pismu, „kucali i tražili“ kako bismo našli dobročinitelje. Pošto je 25. siječnja, na dan Paulinuma, naš gost bio biskup Matthias König iz Njemačke, te se sam mogao uvjeriti o potrebi obnove, upravo smo se njemu obratili za pomoć. Zatim smo tražili i dobili pomoć od Američke biskupske konferencije, te od fondacije Sveti Križ njemačkog grada

Mendena. Zahvaljujući spomenutim dobročiniteljima, krov i zgrada Paulinuma su obnovljeni i radovi su bili na vrijeme okončani, te smo mogli na vrijeme započeti novu školsku godinu.

Od srca zahvaljujemo našim dobročiniteljima i izvođačima radova, a ponajprije dragome Bogu što su ovi radovi mogli biti na vrijeme izvedeni te smo mogli početi novu školsku godinu u obnovljenoj zgradi.

Veni Sancte Zaziv Duha Svetoga

U Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu Paulinum nova školska godina je započela 2. rujna, kada su nakon ljetnih odmora ponovno oživjele prostorije gimnazije i kolegija. Zaziv Duha Svetoga bio je 3. rujna u kapeli sjemeništa. Sv. misu služili su ravnatelj gimnazije, mons. Josip Mioč i duhovnik mons. Marko Forgić. Nakon sv. mise profesori, učenici, roditelji i gosti okupili su se u velikoj dvorani gdje je održana inauguracija, odnosno uvod u novu školsku godinu. O važnosti škole i o radu gimnazije govorio je ravnatelj, a zatim je predstavio nove učenike, kojima je podijelio školski pribor.

Pripremna sjednica profesora

Prije početka nove školske godine, prema propisu Ministarstva obrazovanja, profesori trebaju održati tzv. pripremnu sjednicu. U smislu tog propisa, profesori Paulinuma su 28. ko-

lovoza održali sjednicu koju je vodio mons. Josip Mioč, ravnatelj gimnazije. Nakon pozdravnih riječi, upoznao je profesore sa stanjem i usmjerenjem gimnazije, koja je jezična i klasičnog smjera. Ravnatelj je naglasio da je Paulinum mala škola, ali jaka i značajna, koja nije usmjerena toliko na mnoštvo učenika, nego više na kvalitetu. Na sjednici je govoreno o planu i programu škole, o predmetima i predavačima, o razredništvima i o administrativnim poslovima.

Osnovna škola „Ivan Milutinović“ Subotica

Škola u gradu

Kad od grada krenete prema bolnici glavnim putem, s desne strane negdje na polovici puta naiđete na Osnovnu školu „Ivan Milutinović“ koja se „naslanja“ na crkvu sv. Roka. Upravo ova blizina škole i crkve je i odlika vjerskog života učenika koji pohađaju katolički vjeronauk u ovoj osnovnoj školi.

Škola „Ivan Milutinović“ u Subotica nastala je 1868. godine. Današnji izgled dobila je 1893. godine, kao novo-sagrađena škola. U školi je bilo šest učionica, 1., 2. i 3. razred za mušku, a isto toliko i za žensku djecu. Ulaz za djevojčice je bio sa Beogradskog puta, a za dječake iz sporedne ulice. Odmor su djeca provodila svatko u svom hodniku, dječaci gore, a djevojčice dolje. U to vrijeme škola nije imala dvorište, djeca su odmor provodila na ulici (više o povijesti škole na internetskoj stranici www.ivanmilutinovic.edu.rs). Danas škola ima svoje dvorište koje se naslanja upravo na crkvu sv. Roka. Puno puta se zna dogoditi da upravo lopta koja prijeđe u malo dvorište crkve bude nekima prvi posjet župi na kojoj se nalazi škola. Osim tih povremenih posjeta, u školi svake godine više od 100 učenika izabere katolički vjeronauk, kako bi svoju vjeru i ljubav prema Bogu produbili i osvijestili i na školskom vjeronauku. Dobru suradnju preko svog Aktiva vjeroučitelji imaju i s učiteljicama i ravnateljem škole Ivanom Stipićem, koji ne propuštaju aktivnosti vezane za školsku vjersku nastavu.

Katolički vjeronauk se drži od 1. do 8. razreda, a obedinjuje one koji slušaju nastavu kako na srpskom, tako i na hrvatskom jeziku u grupama od 10 do 25 učenika. U školi se odvija i nastava pravoslavnog katehizisa, s čijom vjeroučiteljicom i učenicima se održava lijepa suradnja – osobito u redovitoj mjesečnoj izradi školskog panoa, kao i školske priredbe za Uskrs. Priredba za Materice se također održavala u školi prethodnih godina, a u njoj uvijek sudjeluju i učenici ove škole. Katolički vjeronauk posljednji niz godina predaje vjeroučiteljica Vesna Huska, a u više navrata ju zbog porodiljnog odsustva mijenja vjeroučitelj Silvester Bašić. Blizina župe i škole pridonosi odličnoj suradnji vjeroučitelja, časnih sestara-katehistica i župnika

ove župe preč. Andrije Anišića. Svakako ne treba zaboraviti laku i dostupnu mogućnost odlaska djece tijekom školskog sata na misu i ispovijed, jer su nam vrata crkve blizu i uvijek otvorena. Učenički literarni i likovni radovi sa sata često se šalju kao prilog u katolički tisak.

Škola u Maloj Bosni

Ova područna škola nalazi se u centru Male Bosne, a učenici dolaze kako iz samog sela tako i (kao putnici) sa salaša u okolici. Neki imaju priličan put pješice prijeći do škole, a također i do crkve. U svakom razredu ima 12 do 20 učenika (na hrvatskom i srpskom jeziku), a vjeronauk sad pohađa 51 učenik. Vjeroučiteljica Mirjana Ivanković (zamjenjuje vjeroučiteljicu Vesnu Huska) drži sate vjeronauka u školi, a ponekad vodi učenike i do župne crkve Presvetog Trojstva, gdje djeca upoznaju svog župnika vlč. Dragana Muharema, svoju župu i život kršćanske zajednice (klanjanje, križni put, krunica, povremeni tematski posjeti, druženja s djecom drugih župa i škola i sl.). Nastavu vjeronauka kroz razgovore, kreativne radionice, pjesmu, dopunjuju i priredbe ili koncerti za Božić, karitativne radionice (osobito uspješni u izradi kolača za Misijsku nedjelju), a u svemu se odlično surađuje i s učiteljicama. Neizostavne su mise – misa zaziva Duha Svetoga i misa zahvalnica na kraju školske godine u subotičkoj katedrali, gdje se aktivno uključuju u zajedništvo svih subotičkih vjeroučenika.

Vjeroučitelji: Silvester, Mirjana i Vesna

Odgoj djece u vjeri

Moralna odgovornost roditelja

Piše: mons. dr. sc. Andrija Anišić

Započela je još jedna školska i vjeronaučna godina. Radosno očekujemo djecu i na vjeronauk u župi. Ujedno s velikom radoznalošću raspitujemo se koliko je djece upisalo katolički vjeronauk u školi. Nažalost, sve ih je manje. I nedavno su mi jedni roditelji priopćili da su ispisali dijete s katoličkog vjeronauka u školi jer je samo dvoje iz njihovog razreda upisalo taj predmet. Neki su nezadovoljni i s vjeroučiteljima. Malo se djece upisuje na katolički vjeronauk. Treba tražiti uzroke. Jedan od uzroka je svakako taj mali broj upisanih na katolički vjeronauk, pa je onda teško organizirati ga za svega par djece.

Za upis djece na vjeronauk, uloga roditelja je presudna. Još dok je dijete u majčinoj utrobi dobro mu je svaki dan dati blagoslov križićem na majčinu stomaku. To može činiti muž i druga djeca ako ih već imaju u obitelji. Djetetova duša je „odrasla“ od trenutka začeca i sve upija – i dobro i loše. Dijete se raduje kad majka moli, kad ide u crkvu, kad se pričeučuje, kad moli zajedno s mužem i drugom djecom.

Roditelji su odgovorni za život, rast i odgoj svoje djece, što dakako uključuje i rast u vjeri. Moralna odgovornost roditelja za odgoj djece u vjeri proističe iz same činjenice da su roditelji. Započevijed ljubavi prema Bogu i bližnjemu je obvezujuća za sve kršćane. Roditeljima su njihova djeca prvi bližnji, „najbliži bližnji“ i stoga oni kao roditelji svoju djecu doista moraju ljubiti kao same sebe, jer oni su plod njihove ljubavi.

Roditelji su dužni svoju djecu hraniti, odijevati i osigurati im krov nad glavom. Ukoliko to nisu u mogućnosti, po državnim zakonima djecu im oduzimaju i daju ih u hraniteljske obitelji ili u druge za to nadležne ustanove.

Roditelji koji su katolici i koji su dali krstiti dijete u Katoličkoj crkvi, na samom krštenju preuzeli su odgovornost odgoja djeteta u vjeri. Podsjećam na Obred prijema novokrštenika u zajednicu. Krstitelj pita roditelje: *Što tražite od Crkve Božje za vaše dijete?* Roditelji odgovaraju: *Krštenje*. Na to im krstitelj kaže:

Vi tražite krštenje za svoje dijete. Tim se obvezujete da ga odgajate u vjeri kako bi živjelo prema Božjim zapovijedima, ljubilo Gospodina i svoga bliž-

njega, kao što nas je Krist učio. Jeste li toga svjesni? I roditelji odgovaraju: *Jesmo*.

Dakle, roditelji već kod krštenja svoga djeteta daju jasno obećanje da će ga odgajati u vjeri. Odgajati dijete u vjeri znači jednostavno učiti ga moliti, voditi ga na svetu misu. Kad krene u školu, upisati ga na vjeronauk – u školi i župi... No, najvažnije je da uvijek imaju na pameti da dijete uči ono što vidi. Ono što rade roditelji činit će i dijete – bilo da se radi o pozitivnim stvarima kao što je molitva ili o negativnim stvarima kao što su svađe ili psovke u obitelji. Zaštitimo djecu od svega negativnoga a primjerom im svjedočimo dobrotu, ljubav, vjeru. Zajednička molitva je najbolji način da dijete upije duhovnost u svoju dušu.

Odgojno pravo i odgojna dužnost roditelja

Sv. Ivan Pavao II. u svojoj poznatoj enciklici *Obiteljska zajednica* u jednom je dijelu pisao posebno o roditeljskoj dužnosti odgoja kako za općeljudske tako i za kršćanske vrijednosti. Prenosim nekoliko njegovih misli bez komentara.

Budući da roditelji daju djeci život, oni imaju vrlo tešku obvezu da ih odgajaju, i zato ih treba priznati kao PRVE I POVLAŠTENE ODGOJITELJE SVOJE DJECE. ODGOJNA ULOGA RODITELJA JE TAKVE VAŽNOSTI DA SE TEŠKO MOŽE ČIM DRUGIM ZAMIJENITI. Na njima je da stvore takav obiteljski ambijent – prožet ljubavlju i odušno prema Bogu i ljudima – koji će pogodovati punom osobnom i društvenom razvoju djece. Obitelj je stoga prva škola onih društvenih kreposti koje su potrebne svakom društvu (br. 37).

Sakramentom ženidbe odgojno je poslanje uzdignuto na dostojanstvo i poziv prave „službe“ Crkve u sluzenju izgradnji njezinih članova. Ta odgojna služba kršćanskih roditelja tako je velika i lijepa da se sveti Toma ne ustručava usporediti je sa službom svećenika... Kršćanskim će roditeljima živa i budna svijest o poslanju koje im je povjerenom sakramentom ženidbe pomoći da se s velikom ozbiljnošću, a ujedno i s

osjećajem pune odgovornosti pred Bogom... posvete odgojnoj službi (br. 38).

Poslanje odgajanja traži od kršćanskih roditelja da djeci pruže sve što je nužno za postupno oblikovanje njihove osobnosti s kršćanskog i crkvenog gledišta...

U završnom dijelu ovoga broja Ivan Pavao II. ističe kako je odgojno poslanje kršćanske obitelji kao prava služba koja prenosi i širi Evanđelje, tako da obiteljski život u cjelini postaje put vjere i u nekom smislu kršćanska inicijacija i životna škola nasljedovanja Krista. U obitelji, svjesnoj takvog dara, kako je napisao Pavao VI. *svi članovi evangeliziraju i svi su evangelizirani*.

Snagom toga poslanja odgajanja roditelji su, svjedočanstvom svoga života, prvi vjesnici Evanđelja svojoj djeci. Štoviše, moleći s djecom, zajedno s njima čitajući Božju riječ i ucjepljujući ih kršćanskom inicijacijom u samo Kristovo Tijelo – euharistijsko i crkveno – u punini postaju roditelji, jer rađaju ne samo tjelesni život već i onaj život koji preko preporoda u Duhu izvire s križa i Kristova uskrsnuća (br. 39).

Roditelji pitajte djecu što su radili na satu vjeronauka

Roditelji, obavezno pitajte djecu poslije sata vjeronauka u školi ili u župi što su učili, što su radili. Tako ćete ih naučiti razgovarati o vjeri i pomoći im da shvate da je vjeronauk kao predmet važan kao i ostali predmeti.

Ja se radujem što ću treću godinu za redom imati obiteljski vjeronauk za krizmanike. Radujem se susretu s krizmanicima i njihovim obiteljima – u njihovom domu i u župi. Radujem se što ćemo zajedno moliti, čitati i tumačiti Božju riječ i razgovarati o vjerskim temama kao i o životu u obitelji i društvu u svjetlu vjere. Tako ćemo iskusiti Isusovu prisutnost i blizinu jer on je obećao: *Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima* (Mt 18,20). A gdje je Isus ondje je ozračje raja, ozračje mira i radosti. S Isusom je sve lakše i ljepše. S Isusom je sve moguće. S Isusom u društvu naučit ćemo biti dobri ljudi i dobri kršćani.

Knjiga Nehemijina

Piše: dr. sc. *Trvadar Fehér*

Knjiga Nehemijina često se analizira zajedno s Ezrinom knjigom, jer je povijesni kontekst skoro isti: Židovi se vraćaju iz babilonskog sužanjstva i susreću bezbroj problema unutar zajednice i opasnosti od neprijatelja (VI.-V. st. pr. Kr.). No, ispod tih povijesnih datosti ova knjiga sugerira i jednu vrlo aktualnu temu: po čemu se može prepoznati pravi vođa naroda?

Vrlo je poučno pratiti osobnu refleksiju i djela Nehemije kada u Babilonu čuje patnju svoga naroda:

1. *Kad sam čuo te vijesti, sjedoh i zaplakah. Tugovao sam više dana, postio i molio se pred Bogom nebeskim* (1,4).

2. Kada se vratio u grad, kaže: *Sagradimo jeruzalemski zid, da više ne budemo izloženi ruglu* (2,17). On poziva zajednicu koja je rasuta, i želi ih ujediniti i obraniti.

3. Protestira protiv zločinaca: *Vi namećete teret svojoj braći! – i traži: Ja i moja braća... dugove smo im otpustili* (5,10). Postojano zahtijeva od vođe naroda: *Vratite im i vi još danas njihova polja, vinograde, maslinike i kuće njihove... ono što ste im nametnuli* (5,11).

4. Nehemija je kraljev predstavnik, koji ima pravo na veliki dohodak, no: *Nikada nisam uzeo plaću za namjesnika...* (5,18).

Što zrači iz ovih nekoliko rečenica velikodostojnika, koji je stajao odmah pored kralja Artakserksesa (2,1)? On je nesebičan, osjeća se odgovornim pred Bogom i pred ljudima, tj. ne živi za sebe – mada bi mogao po „pravu“ i po „svome staležu“. Stavimo pred ovo „ogledalo“ današnje državnike, ministre, vođe stranaka, direktore, one koji upravljaju medijskim sredstvima... Zadovoljavaju li barem jednu od gore navedenih točaka iz Nehemijinog životnog shvaćanja? Može li se reći da su dobri pastiri onih koji su im na brizi? *Njihova je dužnost bila da dijele svojoj braći...* (13,13).

Ovu gornju aktualnu kritiku lagano prihvaćamo, no Nehemija i malenima ima što reći: *Zašto je zapušten dom Božji?* (13,11). Prekorava gra-

đane radi kršenja zakona (13,15-27). Poštivanje Boga počinje u savjesti vjernika, zatim se nastavlja među bračnim drugovima i u obitelji, razvija se dalje u prijateljstvima i na radnom mjestu. Moramo plakati radi grijeha, izgraditi zidine kreposti u kontroliranju osjećaja, odluka, riječi. Imamo dužnost stvoriti po kršćanskom odgoju ljude koji se ne nameću oholo, misleći da ne moraju služiti nego kraljevati. Radno mjesto mora biti sveto da se ne gleda na ono kao objekt moguće pljačke i nepravedne koristi... Knjiga Nehemijina nije prašnjavi roman, povijest koja se skida s police jer se netko želi zabavljati... Ova biblijska knjiga je živa i Božje riječi upućuje onome koji ima živu savjest i vjeru. Povijesne okolnosti toga doba su nestale. Nama nisu ni toliko bitne. No, problem je da nije nestao čovjek onoga doba: da, ima onih koji misle da stoje iznad Božjeg prava, i sami mogu dijeliti „pravdu“ svakome.

Ova knjiga nije pesimistički raspoložena. Pokazuje da postoji osoba po Jahvinoj volji, i taj čovjek sam može više nego zli ujedineni protiv njega. Nehemija ima puno neprijatelja, ali njegova trijeznost i dobrota sakuplja one koji shvaćaju bit života: podići onoga koji je pao. Time je on pos-

tao slikom Isusa Krista.

Jeruzalem, Izrael je moralno i u vjeri razrušen: frakcije cijepaju narod, jedni vjeruju u uskrsnuće (farizeji), drugi ne (saduceji). Bogataši šire socijalnu nepravdu, siromašni pate. Isus i njegovi apostoli u taj križevima puni svijet unose sasvim novi duh. Čovjek služitelj, kao Nehemija, još više, poslije otprilike 400 godina Nazarećanin, utjelovljuje osobu koja ne podliježe kušnjama „sebe-ostvarivanja“ – ne, jer želi ostvariti Božju volju. Jedino tako se rađaju plemeniti ljudski plodovi na ovoj zemlji. Čovjek koji živi za svoj „ego“ – a ne za „ti“ – koji bi morao biti Bog i bližnji – uvijek ostavlja za sobom prokletstvo, plač, križ i smrt. To su ostavili i Nazarećaninu i njegovim apostolima. No, Sin Božji je bio tako jak da je smrt, tj. križ, pretvorio u drvo života. Zato su apostoli, a po njihovim primjerima i današnji vjernici stekli takvu duhovnu snagu da se znaju suprotstaviti svim pokušajima rušenja obitelji, moralnih principa u braku, na radnom mjestu, u društvu. Time se grade zidine Jeruzalema. Bog i danas ozbiljno računa na ljude koji su kao Nehemija. To je danas vjernik koji svojim djelima govori: *Ustanimo i gradimo!* (Neh 2,18).

Odgovornost Kristovih učenika za očuvanje stvorenog svijeta

Piše: *Marko Tucačkov*

Vjerujemo da je Nebeski Otac stvorio svijet u kome živimo u savršenoj harmoniji, i čovjeka koji je u tu harmoniju savršeno uklopljen. Nije čudo da je čovjek bio najzahvalnije, i vrlo povlašteno, posljednje stvoreno Božje stvorenje, makar do trenutka kada je donio odluku koja je, jednom zauvijek, globalnu ravnotežu poremetila. S istočnim grijehom gubitak je, s čovjekom, doživio i cijeli stvoreni svijet (usp. Post 3,17-18), a taj gubitak, isto toliko koliko i same posljedice istočnog grijeha, osjećamo i danas, zajedno sa složenim ambijentom u kojem s ostalim stvorenjem živimo.

Ipak, Bog u svojoj ljubavi, nas ljude i dalje želi za svoje suradnike. To se čini jasnim – pa koga drugog bi mogao imati za bolje pomoćnike u svom djelu stvaranja od nas, svoje djece? Bog, pun povjerenja, ovlastio je čovjeka da upravlja stvorenim svijetom, da ga *obrađuje i čuva* (Post 2,15). Otac nas odabire za čuvare složenoga, velikoga i divnog stvorenog svijeta, sve njegove geološke i biološke raznolikosti i svih njegovih resursa, koje do danas nismo uspjeli ni upoznati. Sasvim sigurno je da je to nedostojna zadaća za nas koji svako malo griješimo i u jednostavnijim stvarima! S druge strane, divne li i svete zadaće: sudjelovati u Stvoriteljevu naumu: čuvati, produljiti i oplemeniti baštinu koju je stvorio! Koliko je zaista „veoma dobro“ sve što je Bog stvorio (usp. Post 1,31), i koji su sve i koliko isprepleteni odnosi između žive i nežive prirode, te unutar živog svijeta, tako da on savršeno opstaje, i to zahvaljujući relativno malobrojnim ključnim abiotičkim čimbenicima, međusobno ovisnima, užurbano i uzbuđeno izučava ekologija.

Nama, ljudima Zapada, darovi Onoga koji je prirodu stvorio, u materijalističkom i industrijaliziranom okruženju u kome živimo, čine se na raspolaganju slobodno, besplatno, bilo gdje i bilo kada. Možda je to zato što živimo u umjerenom klimatskom pojasu, pa još i u plodnoj ravnici, i što plodove zemlje, u koju smo i sami ukorijenjeni, lako možemo vidjeti i kušati, i to u izobilju. Još u školi učili smo o „darovima prirode“ (bez riječi o Onom koji ih daruje!), i o tome kako se podrazumijeva da se stvoreni svijet može koristiti gotovo na način kako to svakom pojedincu ili nekoj interesej zajednici odgovara. Korporativno,

a osobito osobno vlasništvo nad prirodnim resursima, te promjene u društvu koje su utjecale na promjene načina njihovog korištenja, još više su pojačali to uvjerenje. Jedan naš cijenjeni teolog, franjevac, znao je reći kako je sve na Zemlji krenulo naopako kada je čovjek uzeo štap, na tlu iscrtao krug, stao u sredinu i rekao: „Ovo je moje“. U doba liberalnog kapitalizma, osjećaj neiscrpivosti prirode dodatno (i nezadrživo) jača.

Kriza odnosa čovjeka prema prirodi, koja je rezultirala buđenjem „zelenih“ svijesti čovječanstva (tek prije par desetljeća, surovo nam i dalje pokazuje koliko su darovi prirode iscrpni, ali i nepredvidivi, pa, čini nam se, i surovi. No, ekolozi, koliko god često ponavljali uznemirujuće informacije o stanju našega planeta, teško dopiru kako do donositelja odluka o njenoj sudbini, tako i do nas, „običnih“ ljudi. Sasvim suvremeni pristup definiranju svega što čovječanstvu nudi stvoreni svijet, za potrebe jedne procjene koju su izradili Ujedinjeni narodi, darove prirode zove „uslugama ekosustava“. Za svaku uslugu čovjek, naravno, treba platiti.

Odgovornost Božje djece, a naročito odgovornost Isusove Crkve, prema upravljanju prirodom preogromna je. Nju crpimo iz vjere u Stvoriteljevo djelo i njegovu nesebičnu posvećenost našem dobru. Tu odgovornost, što je za nas, dakako, nezgodno, moramo očitovati, a da smo odgovorni pokazivati (Stvoritelju, braći kršćanima i svim ostalim ljudima) svakodnevno. Naša uklopljenost u stvo-

reni svijet, a osobito razina korištenja prirodnih resursa neophodnih za svagdanji život, rezultirala je time da gotovo svaki naš čin, odluka, svaki naš rad (i nerad) imaju posljedice po okoliš. No, nema mjesta brizi, jer drugačije nije moguće. Stoga je živjeti odgovorno prema Stvoritelju i stvorenju pravi izazov, koga smo pozvani radosno prihvatiti.

Što to praktički znači? Kako mi, Kristovi ljudi, u konkretnoj zajednici Crkve (biskupijskoj, župnoj, redovničkoj, zajednici crkvenog pokreta), u konkretnim službama, a posebice u obiteljima, kao i u državnoj zajednici u kojoj živimo, uz toliko kompliciranih životnih situacija, da si posvijestimo još jedan prioritet? Sto puta smo slušali najcrnije scenarije o tome što će se sve dogoditi s nama i dobrima koje koristimo: voda za piće, zrak, plodno zemljište, prirodna staništa i bića koja ih naseljavaju. I što? Još uvijek, hvala Bogu, živimo, imamo što jesti i piti. Ili nam se barem tako čini... No, nerijetko konstatiramo napredujući sunovrat prirode koja nas okružuje, i žalosni smo zbog svega što smo napravili i još priređujemo našem okolišu. Zato ova rubrika ne želi biti zbirka podataka o njegovom lošem stanju, niti nam želi dijeliti lekcije o tome kako nije dobro što ga uništavamo, već nam želi konkretno pomoći odgovorno živjeti poslanje baštinika Zemlje. Za to svakako trebamo stalne poticaje, jer baštinu divnog Božjeg svijeta naslijediti znači raditi na njoj tako da ona i dalje bude na ponos svome Stvoritelju.

Zabranjeno održavanje okruglog stola u Gradskoj kući u Subotici

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao organizator Znanstveno-stručnog okruglog stola „Identitetske sastavnice i prijepori bunjevačkih Hrvata“, koji je trebao biti održan u petak, 26. rujna 2014. godine u Plavoj vijećnici Gradske kuće u Subotici, s nevjericom i zaprepaštenjem je primio k znanju odluku gradonačelnika da se isti u navedenom prostoru ne može održati.

Tim prije je za organizatora poniženje veće, jer se ovaj interdisciplinarni znanstveni skup imao organizirati temeljem ranijega dogovora o suradnji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Katedre za manjinske zajednice i kulture Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, institucija čiji su osnivači dvije države. Na skupu su svoje sudjelovanje najavili i poznavatelji bunjevačke kulturne i povijesne baštine iz Hrvatske i Mađarske, koji su svojim dosadašnjim znanstveno-istraživačkim radom uvelike pridonijeli boljem i svestranijem razjašnjenju identitetskih sastavnica i prijepora među bunjevačkim Hrvatima.

Napominjemo kako je zabrana održavanja znanstvenih rasprava, bez obzira na „osjetljivost“ teme, svojstvena manirama autoritarnih i nedemokratskih vlastodržaca. Za hrvatsku zajednicu u Srbiji, to ne treba čini nam se isticati, ova zabrana ima dodatnu težinu. Posebno zabrinjava što se nemogućnost održavanja skupa u prostoru državne institucije dogodila nakon što su u istom u studenome 2013. od strane predsjednika Srbije i gradonačelnika iznesene eksplicite tvrdnje upravo o identitetskim prijeporima ovdašnjih Hrvata.

Ovom gestom subotičkog gradonačelnika Hrvatima je u Srbiji, ukoliko žele nešto više doznačiti od plesa i tambura, još jednom rečeno gdje im je mjesto, a da će najviši diplomatski predstavnici Republike Hrvatske i visoki dužnosnici Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske, Hrvatskoga sabora, Hrvatske matice iseljenika i dr., ovoga puta biti ugošćeni u neadekvatnom prostoru. No, to nas neće obeshrabriti u našim nastojanjima za ravnopravnost ovdašnjih Hrvata.

Znanstveno-stručni okrugli stol na temu „Identitetske sastavnice i prijepori bunjevačkih Hrvata“ održan je u **petak, 26. rujna 2014.** u Pastoralnom centru „Augustinianum“ u dvorištu Subotičke biskupije (Trg svete Terezije 3, Subotica). /www.zkvh.org.rs/

Održana jubilarna,

X. smotra dječjih pjevača i zborova

Na jubilarnoj, X. smotri dječjih pjevača i zborova, koja je u organizaciji Hrvatske glazbene udruge „Festival bunjevački pisama“, održana 12. rujna 2014. godine, u Velikoj vijećnici Gradske kuće, nastupilo je 15 vokalnih solista – djeca osnovnoškolske dobi, među kojima i tri debitanta, koje je pratio Dječji festivalski tamburaški orkestar pod vodstvom **prof. Mire Temunović**.

Na početku programa izvedene su kraljičke pjesme koje se pjevaju *a capella*, a ove su godine nastupile kraljice iz župe sv. Marka iz Žednika, koje je pripremila **Nataša Perčić**. Nakon spleta bunjevačkih igara u izvedbi Dječjeg tamburaškog orkestra koji čine 32 člana, nizali su se solisti **Josipa Kujundžić, Mateja Tot, Vanja Perčić, Josipa Dulić, Marijana Vojnić Hajduk, Mila Kujundžić, Katarina Piuković, Kristina Crnković, Emil Cvijin, Josipa Stantić, Luka Skenderović, Dunja Šimić, Magdalena Temunović, Luka Matatić** i, na koncu, najmlađi solist, petogodišnji **Pavao Piuković**.

U ulozi voditelja izvrsno su se snašli, sada već s trogodišnjim voditeljskim iskustvom, **Katarina Vojnić Purčar** i **Petar Pečerić**, koji je ove godine debitirao u voditeljskoj ulozi. /*prema: HR/*

Goran Kujundžić doktorirao na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti

Goran Kujundžić, akademski slikar-grafičar i docent na Učiteljskom fakultetu u Osijeku, početkom mjeseca srpnja 2014. godine doktorirao je na Akademiji likovnih umjetnosti (ALU) u Zagrebu u okviru poslijediplomskog doktorskog studija slikarstva. Naziv teme njegova doktorata glasilo je „Vizualizacija principa permutacije proučena na ornamentalnim uzorcima iz zbirke tradicijskog uporabnog tekstila Muzeja Slavonije“.

Goran Kujundžić rođen je 1976. godine u Subotici, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Diplomirao je grafiku 2003. godine na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, u klasi profesora **Miroslava Šuteja**. Živi u Dardi.

Otvorenje udruge „Cro-info“ i tribina „Izazovi manjinskih medija Vojvodina net“

Udruga novinara „Cro-info“ iz Subotice organizirala je svečano otvorenje rada udruge i tribinu/seminar pod nazivom „Izazovi manjinskih medija Vojvodina net“, u petak, 12. rujna 2014. godine, u prostorijama Zavičajne galerije „dr. Vinko Perčić“ u Subotici.

U uvodnom dijelu svečanog otvorenja rada udruge novinara „Cro-info“ nazočnima su se obratili **Branimir Kuntić**, osnivač i **Ivan Ušumović**, predsjednik Upravnog odbora udruge novinara „Cro-info“.

U drugom, stručnom dijelu, bilo je riječi o manjinskim medijima u Vojvodini o čemu je govorio publicist **Tomislav Žigmanov**, te o potrebama i problemima manjinskih medija iz vizure ravnatelja, o čemu je govorila ravnateljica „Hét Napa“ **Edit László** i ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Karan**. Odgovorna urednica tjednika „Hrvatska riječ“ **dr. sc. Jasminka Dulić** govorila je o potrebama i problemima manjinskih medija iz vizure urednika, a potom je stručni suradnik za koordiniranje nevladinih organizacija **Miroslav Keveždi** govorio o modernim tendencijama u novinarskoj profesiji i web javnim glasilima.

U Subotici predstavljen 12. svezak Leksikona podunavskih Hrvata

Dvanaesti svezak *Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*, koji obrađuje dio slova K (K-Knj), predstavljen je 5. rujna u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici. U ovome je svesku surađivalo ukupno 53 autora sa 186 članaka, koje su predstavili izvanredni profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu **dr. sc. Petar Vuković**, viši znanstveni suradnik podružnice Hrvatskog instituta za povijest u Slavenskom Brodu **dr. sc. Robert Skenderović**, te novinar iz Zagreba **Tomislav Vuković** i glavni urednik *Leksikona* **dr. sc. Slaven Bačić**.

U ime Hrvatskog akademskog društva, koje je nakladnik *Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca*, nazočne je na početku večeri pozdravio predsjednik HAD-a **Mato Groznica**.

„Kraljice Bodroga“ predstavile nosač zvuka „Faljen Isus, Divice!“

„Kraljice Bodroga“, pjevačka skupina iz Monoštor, predstavile su u ponedjeljak 15. rujna, na blagdan Gospe Žalosne, u kapelici Crne Gospe u franjevačkoj crkvi u Subotici, drugi nosač zvuka pod naslovom „Faljen Isus, Divice!“.

Riječ je o CD-u koji sadrži petnaest pjesama posvećenih Blaženoj Djevici Mariji, tzv. *marijanski pisama*. One govore o radosnim i žalosnim trenucima iz Marijina života, kao i o pojedinim njenim djelima, koja su bila povodom stvaranja tekstova i pjesama u njenu čast. CD je izišao sredinom ove godine u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Recenzentica diska, etnomuzikologinja **Tamara Štricki-Seg** ovom je prilikom istaknula kako marijansko pjevanje nije lako održati živim, s obzirom na to da se pjesme koje su na ovome nosaču zvuka ne nalaze na svakodnevnom repertoaru već se pjevaju samo u određenim prigodama. „Od izuzetnog je značaja što su melodije ‘počimalja’ i ‘rožalja’ uspješno očuvane do današnjeg dana. Materijal koji se nalazi na ovom kompaktnom disku trajno je zabilježen posljednjih mjeseci 2013. godine u Subotici“, navela je ona. Da tradicija pjevanja ovih pjesama neće biti lako zaboravljena govori podatak kako su u trenutku snimanja skupinu „Kraljice Bodroga“ činile žene dobi od 18 do 77 godina. „Upravo taj raspon je jedan od razloga zbog kojeg monoštorski Šokci, ali i ostali koji imaju prilike slušati

ovaj disk, trebaju uvidjeti kako je vokalna tradicija i dalje živa, te da ju je i među mladim naraštajima važno poticati i njegovati. Spoj različitih generacija daje pravu sliku nekadašnjeg pjevačkoga života u Monoštoru, ali i tradicije koja i danas živi u srcima i glasovima članica ove ženske pjevačke skupine“, kazala je Tamara Štricki-Seg. Ovo je drugi CD *Kraljica Bodroga*, koje djeluju pri KUDH-u „Bodrog“ iz Monoštor. Prvi njihov CD „Alaj piva Šokica“ objavljen je 2012. također u nakladi ZKVH-a i na njemu se nalaze izvorne narodne pjesme svjetovne tematike. /D. B. P./

Na VI. hrvatskom slavističkom kongresu

Priopćenje o bunjevačkim govorima

Šesti hrvatski slavistički kongres svečano je otvoren 10. rujna 2014. godine, u vukovarskom Dvorcu Eltz, a trajao je do 13. rujna. S ciljem afirmacije kroatistike u slavenskim, a time i svjetskim akademskim sredinama, ove je godine okupio 270 domaćih i inozemnih slavista iz Poljske, Aus trije, Njemačke, Mađarske i Vojvodine. Osim u Vukovaru, rad Kongresa odvijao se i u Vinkovcima. Sastavni dio svakog Kongresa čine i stručni izleti, a ove godine sudionici su, uz Vukovar i Vinkovce, obišli Vučedol, Tovarnik i Ilok te Đakovo.

Tijekom programa otvorenja dodijeljene su i tradicionalne nagrade Hrvatskoga filološkog društva. Ove godine medalja Stjepana Ivšića uručena je hrvatskom jezikoslovcu akademiku **Stjepanu Babiću**; medalja Antuna Barca književnom znanstveniku **Stanislavu Marijanoviću**, a medalja Vatroslava Jagića, koja se dodjeljuje inozemnomu slavistu-kroatištu za promicanje hrvatskoga jezika, književnosti i kulture, Ruskinji **Svjetlani Olegovnoj Vjalovoj**.

Od osam tematskih cjelina programa Kongresa, ove je godine prvi puta bila i zasebna programska sekcija posvećena književnim, jezikoslovnim i temama iz tradicijske kulture Hrvata izvan Hrvatske, među ostalim i one o Hrvatima iz Vojvodine. **Dr. sc. Tomislav Čužić** izlagao je na temu „Hrvatska nastava u Vojvodini – iz kuta gimnazijalaca“, **dr. sc. Stjepan Blažetin** izložio je referat „Vječne vode’ Stanislava Prepreka“, **Katarina Čeliković** „Jezikoslovne i književne teme u kalendaru *Subotička Danica*“, a **Tomislav Žigmanov** „Ideologije i identiteti u književnim prilogima *Klasja naših ravni* prvoga tečaja (1935.-1944.)“.

Kongres suorganiziraju Hrvatski slavistički odbor Hrvatskoga filološkoga društva i Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, a održava se pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te Ministarstva kulture. Ističemo kako je član Organizacijskog odbora VI. hrvatskog slavističkog kongresa bio i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov.

Na prijedlog prof. Botice, sudionici Šestog slavističkog kongresa jednoglasno su podržali Priopćenje o bunjevačkim govorima u Srbiji kao sastavnom dijelu novoštokavskog ikavskog dijalekta, u svjetlu najnovijih asimilacijskih nastojanja kojima su izloženi Hrvati Bunjevci u Bačkoj. „Nastojanja da se iz subetničke osnove tamošnjih Hrvata i njihovih govora, koji čine sastavni dio hrvatske jezične baštine, osigura status posebnog ‘Bunjevačkog jezika i nacije’ koji se ima izučavati u državnim školama u Srbiji ocijenjena su nastavkom sustavne asimilacijske politike koja nema uporište ni u znanosti ni u demokratskim standardima Europske unije u odnosu prema nacionalnim manjinama“, stoji u Priopćenju. Kongres je pozvao predsjednika Hrvatske, predsjednika Vlade, predsjednika Sabora, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske da o ovom kršenju prava hrvatske nacionalne manjine – jednog od temeljnih europskih civilizacijskih načela – nedvosmisleno progovori i zaštiti hrvatsku nacionalnu manjinu u Srbiji te traži dosljedno poštovanje manjinskih prava, potpisanih i međudržavnim ugovorom. /www.zkvh.org.rs/

Susret pučkih pjesnika „Lira naiva“ u Srijemskoj Mitrovici

Srijemska Mitrovica bila je 23. kolovoza 2014. godine, domaćin dvanaestog po redu susreta pučkih pjesnika pod nazivom „Lira naiva“, kada se na veliko zadovoljstvo organizatora okupio veliki broj pjesnika iz Podunavlja, Beograda, Bačke, Subotice, Republike Hrvatske i Srijema. Organizatori susreta su Hrvatska čitaonica i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ iz Subotice, a domaćin je ovoga puta bio Hrvatski kulturni centar „Srijem – Hrvatski

dom“. Tijekom književne večeri predstavljena je knjiga izabranih stihova „Cidi se život – Lira naiva 2014.“, a gošća susreta bila je **Željka Zelić**, pjesnikinja iz Subotice, dok je pjesme za zbirku izabrao **Stjepan Blažetin**, književnik i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha.

Ova godina je specifična jer se susret pučkih pjesnika po drugi puta održava u Srijemu poslije Golubinaca, koji su bili domaćinima prije nekoliko godina. Kako su istaknuli organizatori susreta, prvobitni cilj bio je okupiti pjesnike koji pišu na svom materinjem jeziku – one koji pišu na standardnom hrvatskom književnom jeziku, bunjevačkom i šokačkom govoru: „Željeli smo im dati prostor da mogu pokazati što misle, iskazati svoju liru putem pjesama. Uspjeli smo, jer podsjetimo, u Subotici smo krenuli 2004. godine s petnaestak pjesnika, a danas je već 60 ljudi okupljenih oko ovog projekta, time zaista možemo biti više nego zadovoljni. Obišli smo gotovo sva vojvođanska mjesta i nadam se da ćemo već iduće godine biti u Zemunu, u želji i u nadi da Hrvate u Vojvodini, pa i u Srbiji, podupremo u iskazivanju svog nacionalnog identiteta. Cilj nam je okupiti ljude da čuvaju svoj jezik, nacionalni identitet“, istaknula je **Katarina Čeliković**.

Susret je i ovog puta imao svoj standardni program. Poslije upoznavanja pjesnika i druženja u Hrvatskom domu, pjesnici su imali priliku upoznati grad i znamenitosti Srijemske

Mitrovice. Svim sudionicima uručena je knjiga *Cidi se život*, zbirka koja je i predstavljena tijekom književne večeri.

Na veliko zadovoljstvo organizatora, ovoga puta okupio se veliki broj pjesnika, od najmlađih do najstarijih: „Lira naiva je zapravo naziv za pjesnike i pjeskinje, koji su počeli stvarati još u prošlom stoljeću prije pedesetak godina. Drago mi je što u ovim redovima stasaju mladi pjesnici koji su tek počeli pisati, ali i ima i onih koji imaju blizu 80, pa i više godina. Poručujem svima da što više čitaju, jer mislim da su pjesnici danas jedan od posljednjih bedema obrane kulture, a ovog puta čak i obrane nacionalnog identiteta“, kazala je Katarina Čeliković.

Gošća ovogodišnjeg susreta pjesnika bila je pjesnikinja iz Subotice **Željka Zelić**, čija je prva zbirka ljubavne poezije (*intimna kronika srca*) izdana prošle godine u nakladi NIU „Hrvatska riječ“ iz Subotice. O tome na koji način nastaju njene pjesme i gdje pronalazi inspiraciju Zelić kaže: „Moja zbirka je nastajala oko tri godine i radi se o zbirci ljubavnih pjesama, koje su po mom mišljenju esencija poezije, jer čovjek u prvom redu mora prenositi svoje emocije, onda je iskren i može biti blizak čitateljima i to je ono čime se vodim u svome pisanju. Inspiracije ima svugdje i u prvom redu je pronalazim u samoj sebi. Prvi puta sudjelujem u ‘Liri naivi’, a u Srijemu sam sada drugi put i imam vrlo pozitivne dojmove u prvom redu o ljudima, koji su vrlo srdačni.“

Domaćini ovogodišnjeg susreta iz HKC-a „Srijem – Hrvatski dom“ istaknuli su da im je bilo zadovoljstvo što su bili u prilici ugostiti pjesnike: „Drago nam je da se ponovno u Srijemskoj Mitrovici mogu okupiti Hrvati iz cijele Srbije – Subotice, Sombora, Zemuna, Beograda i iz Republike Hrvatske. Važno je da se družimo, razmjenjujemo mišljenja, a i međusobno se povezujemo“, istaknuo je je **Krunoslav Đaković**, predsjednik HKC-a „Srijem – Hrvatski dom“ iz Srijemske Mitrovice.

A u prelijepim stihovima toga su dana u Hrvatskom domu u Srijemskoj Mitrovici, pokraj mnogobrojnih ljubitelja pisane riječi, uživali i konzul Republike Hrvatske u Subotici **Dragan Đurić** i predsjednik IO HNV-a **Darko Sarić Lukendić**. /prema: **Suzana Darabašić**, *Hrvatska riječ*/

Reakcija Komisije HBK „Iustitia et pax“ o Hrvatima Bunjevcima

Tijelo Hrvatske biskupske konferencije „Iustitia et pax“, izdalo je 22. rujna priopćenje u kojem naznačuje: „Bolna je činjenica da se hrvatska manjina u Vojvodini politički podijelila na Hrvate i Bunjevce. Nedopustivo je, međutim, da predsjednik Srbije proglašava Bunjevce ‘autohtonim narodom

koji nisu ni Hrvati ni Srbi’, pa im poklanja udžbenike na ćirilici. To je očito pokušaj asimilacije i odnarođivanja Bunjevaca koju je više desetljeća provodila velikosrpska politika. Zbog toga se očekuje da se hrvatske vlasti zauzmu da Hrvati u Srbiji imaju sva ljudska i manjinska prava kao Srbi u Republici Hrvatskoj. Ljudska su prava, naime, univerzalna pa je dužnost i obveza nositelja vlasti brinuti se za njihovo poštovanje i ostvarenje. Tu obvezu napose imaju hrvatske vlasti gledom na Hrvate izvan domovine“. /IKA/

Uredila: *Katarina Čeliković*

Počelo je, počelo!

Koliko radosti, pjesme, prije i na samom početku školske i vjeronaučne godine! Dok smo se još odmarali, mnogi su Zvončići našli svoje mjesto u etno kampu, neki su putovali, plesali, plivali, čitali... I sve je to bilo lijepo i potrebno. A onda su počele pripreme za školu.

Najljepša vijest za djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku je svakako dobivanje udžbenika kojima su se učenicima najviše obradovali!

A početak nove školske i vjeronaučne godine ne bi bio potpun bez svete mise na kojoj su djeca sa svojim svećenicima i vjeroučiteljima zazvala Duha Svetoga koji će im dati darove potrebne za uspješno školovanje. Blagoslov s ove

svete mise u subotičkoj katedrali pratit će sve vjeroučenike da tako znaju zahvaliti Onome koji ih čuva i potiče na dobrotu. Ne zaboravimo Bogu zahvaliti svakoga dana, na početku i na kraju – svim svojim srcem za ljubav kojom nas obasiplje.

Vaša Zvončica

Etno kamp Hrvatske čitaonice okupio preko 80 djece

Sve veći broj djece prijavljene na Etno kamp koji priprema Hrvatska čitaonica, ukazuje na zainteresiranost djece za ovakav oblik druženja, ali i o dobro osmišljenu organizaciju koja obuhvaća ono što djeca vole. Ovogodišnji, VII. etno kamp održan je od 25. do 29. kolovoza 2014., a zbog velikog broja prijavljene djece, njih 86, realiziran je u dvorištu župe sv. Roka u Subotici. Djeca su s puno oduševljenja i radosti svakodnevno dolazili i sudjelovali u brojnim radionicama koje je za njih pripremalo 45 volontera na čelu s predsjednicom Hrvatske čitaonice **Bernadicom Ivanković**. Završna priredba, na kojoj su sudionici pokazali što su naučili, održana je 29. kolovoza 2014. godine, također u dvorištu župe svetog Roka.

Prvi dan su obilježile brojne radionice, izrada bunjevačkih papuča od papira, ples, pjesma, folklor, smijeh... a bilo je i onih koji nisu željeli ići doma. Drugi dan Etno kampa djeca opisuju ovako: izlet, dva autobusa, Đurđin, salaš obitelji **Franje i Jelice Dulić**, crkva, etno salaš, ručak, sportske igre, druženje, folklor, ples, čašćenje, kuhani kukuruz, pletenje narukvica, nogomet, pjevanje, gluma i još mnogo toga... Trećeg dana je djecu posjetio Hrcko i počastio ih tortama. Četvrti dan će se pamtili po pečenju palačinki i po vjerskim radionicama, kvizu i zajedničkoj svetoj misi, a posljednji je dan bio dan za završnu priredbu, kada su sudionici kampa svojim roditeljima, bakama i djedovima, kao i brojnim gostima, pokazali što su sve naučili i radili tijekom proteklih pet dana.

Kamp ima i duhovnu notu, što se vidjelo kroz interak-

ktivni duhovni kviz, a svakoga dana su vježbane dvije duhovne glazbene točke, predstavljene tijekom zatvaranja kampa.

Dramska radionica se svake godine traži, pa je ovoga puta pripremljen dramski igrokaz s dvadeset dvoje sudionika, a pokazali su se i recitatori.

Pokrajina već tradicionalno ima sluha za ovakve manifestacije i pomaže ih i materijalno, što je podsjetio pokrajinski podtajnik za obrazovanje, upravu, i nacionalne zajednice **Mato Groznica**, koji je bio prisutan na zatvaranju Etno kampa.

S djecom su se radovali na završnoj svečanosti generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Dragan Đurić** kao i predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća **dr. Slaven Bačić**, član Gradskog vijeća zadužen za obrazovanje **Blaško Stantić**, članica HNV-a zadužena za obrazovanje **Anđela Horvat** i brojni roditelji i prijatelji. Najveća zahvala ide župniku **mons. dr. Andriji Anišiću** koji je ustupio „kampovima“ vjeronaučnu dvoranu i dvorište. Iako je na kraju bilo suza zbog rastanka, mnogi se već raspituju za sljedeći kamp!

Zv

Radosno slavlje u katedrali

Zaziv Duha Svetoga
za početak školske i
vjeronaučne godine

Učenici koji pohađaju katolički vjeronauk u svojim školama zazvali su u subotu 13. rujna Duha Svetoga da im pritekne u pomoć tijekom ove školske godine.

Na svečanoj svetoj misi u katedrali bazilici svete Terezije Avilske u Subotici sudjelovalo je oko 1000 djece. Misno slavlje predvodio je katedralni župnik mons. **Stje-**

zadužen za obrazovanje **Blaško Stantić** i članica IO HNV-a zadužena za obrazovanje **Anđela Horvat**.

Neka Duh Sveti bude u pomoći svojim svjetlom, vodstvom i snagom svim učenicima i studentima i svim učiteljima, nastavnicima i profesorima.

HR, Zv

pan Beretić uz koncelebraciju svećenika koji su došli u pratnji svojih vjeroučenika. Ljepoti ovoga slavlja pridonijeli su i članovi juniorskog Subotičkog tamburaškog orkestra pod dirigentskom palicom **Sonje Berta**, kojoj je u animiranju pjevanja pomagala i učiteljica **Ana Čavrgov**. Hvala organizatorima na čelu s **prim. dr. Markom Senteom**, a učenicima su se pridružili ravnatelji škola i nastavnici, kao i član Gradskog vijeća

I u Tavankutu blagoslovljene
školske torbe

U nedjelju 7. rujna na svim misama u našim župama bio je blagoslov školskih torbi. Na misnim slavljinama sudjelovalo je oko stopeneset školaraca. Posebno treba spomenuti prvašice koji su svi došli u pratnji svojih roditelja. Župnik Franjo Ivanković je pohvalio djecu koja su i pored kišnog vremena došla u velikom broju i složno sudjelovala u misnim slavljinama. Također je naglašena važnost zajedničke molitve o kojoj je bilo govora i u evanđelju toga dana. Pjevanjem i sviranjem tijekom mise ravnali su nastavnici **Zoran Đereg** i **Kristina Kovačević**. Na misnim slavljinama bili su prisutni i drugi članovi nastavničkog kolektiva koji stanuju u Tavankutu. /F. I./

Uredila: Larisa Skenderović

Mladi

Početak

Dragi mladi, evo nas na početku školske godine. Stigla nam je jesen, studenti se pripremaju sjesti u vruće stu-

dentske klupe, počela je nova vjeronaučna godina. ☺ Ovo ljeto je bilo bogato i duhovnim obnovama o kojima pišemo na našim stranicama. Većina nas je napunila baterije i spremno krenula u nove radne pobjede. Uskoro se bliži još jedan važan događaj za nas mlade, ali i za naš *Zvonik* koji sljedećega mjeseca slavi 20. rođendan! Radujemo se toj proslavi.

Početak vjeronaučne godine važan je u životima mladih. Za nas je veoma bitno svake nedjelje slušati župnu katehezu koja nam daje odgovore na mnoga pitanja i zbližava nas s Bogom. Većina nas se i nije radovala ovom užurbanom vremenu, ali se sad više družimo sa svojim prijateljima. Ljetni raspust smo proveli na odmorima, a sad smo se vratili starim, dobrim navikama. Uživajmo u šarenim jesenskim danima, budimo blizu Bogu, veselimo se novim radnim pobjedama!

Larisa Skenderović

Misa mladih

Već tradicionalno, na prvi petak u mjesecu održana je misa mladih. Ovoga puta slavili smo je u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije na Bikovu 5. rujna 2014. godine. Misno slavlje predslavio je domaći župnik vlč. Julije Bašić. Misi je nazočilo stotinjak mladih, a slavlje su uljepšali članovi VIS-a Ritam vjere. Nakon dojmljive propovijedi vlč. Julija uslijedilo je čašćenje u crkvi. Sljedeća misa mladih bit će održana 3. listopada u 20 sati u crkvi Josipa Radnika u Đurđinu. Srdačno vas očekujemo!

N. N.

Mudre misli

* Postoje škrinje, one lijepe i nove; ukrašene i previše šarene; neobične i oblika izvan svakog očekivanja; stare i u lošem stanju. Jedne su na tavanu, druge u ormaru, možda u podrumu ili u olupini davno potonulog broda. Neke od njih čuvaju vrijedan nakit, neke stare fotografije minulih dana, neke jedan par obuće i kojeg crvića, dok su po neke pod lokotom i još uvijek čuvaju svoju tajnu. Svaki čovjek je mala škrinja. Drukčijeg izgleda i unutrašnjosti. Svaka je škrinja dobila svoj sadržaj nakon nekog vremena. Svaka je vrijedna, bez obzira kako izgledala i gdje se nalazila, čuvana ili u tami zaboravljena, ako dobro čuva ono što je u njoj vrijedno.

* Nikada ne ignoriraj nekoga komu je stalo do tebe, jer jednog dana možeš shvatiti da si izgubio dijamant, dok si sakupljao kamenje...

Danijela Nuspl

Obavijesti

Misa mladih

3. 10. 2014. u 20 sati
u crkvi Josipa Radnika u Đurđinu.

Vjeronauk u župi sv. Roka,
nedjeljom u 18.30 sati.

Vjeronauk u župi Marija Majka Crkve

u Aleksandrovu (Šandoru) u 18 sati

S početkom nove vjeronaučne godine pozivamo sve mlade da nam se pridruže, očekuju nas zanimljive teme s isto tako zanimljivim predavačima. Dobrodošli!

Papa Franjo poručuje mladima

Odgoj za kulturu susreta, integraciju i mostove

Sveti Otac je 4. rujna imao videokonferenciju sa studentima, članovima Svjetske mreže škola za susret. Odgovarajući na pitanja mladih, dotaknuo se gorućih i vrlo važnih pitanja koje utječu na mlade. „Snivajte budućnost leteći, ali ne zaboravite kulturnu, mudroslovnu i vjersku

baštinu koju su vam ostavili stariji naraštaji. Nema sumnje da je svijet u ratu. Djecu treba odgajati za kulturu susreta, integraciju i mostove“, tim riječima je Sveti Otac započeo ovaj neobičan digitalni susret. Među ostalim, Papa je podsjetio na kult novca, nasilja i otpada, te na „prikrivenu eutanaziju: na otpad mladih koji se ne odgajaju, otpad starih, te otpad mladih koji su bez posla. U razvijenim zemljama bez posla je sedamdeset pet milijuna mladih. Postoji uvjerenje da mladi imaju potrebu komunicirati, očitovati i dijeliti svoje vrijednosti. Mladima su potrebne tri bitne okosnice: odgoj, sport i kultura. Sport je važan jer u igri uči zajedništvu, spašava od egoizma, čovjeku pomaže da ne bude egoist. Stoga je vrlo važan zajednički rad, učenje i zajednički životni put“, istaknuo je papa Franjo.

U svom govoru biskupima Demokratske Republike Kongo, 12. rujna, Papa je među ostalim poručio da misli na mlade, osobito na one koji pate zbog nesigurnog života, zbog nemogućnosti da studiraju ili da se zaposle. Sveti Otac sa zaprepaštenjem misli na djecu i mlade, prisiljene ratovati i ubijati, potičući biskupe da mladima pomognu, osobito ljudskom, duhovnom i stručnom izobrazbom. Najučinkovitije oruđe protiv nasilja, nejednakosti, etničkih podjela jest omogućiti mladima kritički duh i dozrijevanje u evanđeoskim vrijednostima.

Izvori: bitno.net; Radio Vatikan

Pismo starijima

Vjerujem kako svatko od vas poznaje barem jednu mladu osobu. Dapače, vjerujem kako svatko od vas ima dijete, unučad ili neku mladu osobu koja mu je daljnji rod ali tako blizu srca. Vidite kako ta mlada osoba uporno pravi pogreške, a želite joj silno pomoći. No, ona vas odbija slušati. Što činiti? Budite mudri!

1. Slušajte i pamтите– nema osobe koja ne voli da je drugi slušaju dok govori. Dajte osobi vremena. Većina ljudi će reći i stvari koje ne želi, ako ih samo malo pustite da se opuste. Pokažite iskreno interesiranje za dijelove života u koje vas osoba pušta. Povjerenje se gradi dugo.

2. Ne glumite savjest – nitko ne voli prodike! Dopustite ponekad mladima pogriješiti. Da, to će vas boljeti više nego njih, ali... zar doista mislite da je Isusu lako gledati nas kako griješimo? I won't think so (Ne bih rekao). Nakon što netko učini pogrešku i stignu ga posljedice, ne pametujte! To je sol na ranu. Nježno, poput kardiokirurga najprije saslušajte osobu, a onda joj dajte snage da nastavi dalje.

3. Vratite vjeru u budućnost. Ovo je najlakše! Najprije vam treba vaš osmijeh. Izvadite ga iz ladice, obrišite prašinu s njega i stavite ga na lice. Zapamtite: mladi su budućnost! Vaša starost je na neki način u njihovim rukama. Neka vam to bude motiv za osmijeh. Dopustite mladima sanjati velike stvari. Vjerujte, oni to toliko žele da su čak spremni živote žrtvovati za to. Samo im dopustite. Razgovarajte o njihovim snovima i željama. Naravno, treba biti razuman i oprezan. U tome nam pomaže sv. Pavao kada kaže: *Uostalom, braćo, što je god istinito, što god časno, što*

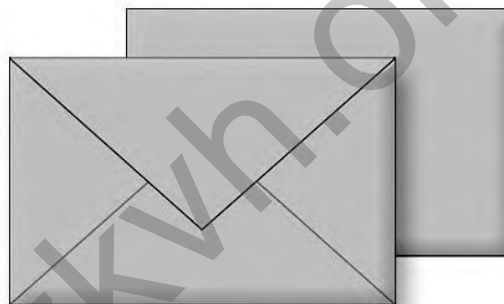
god pravedno, što god čisto, što god ljubazno, što god hvalevrijedno; je li što krepost, je li što pohvala – to neka vam je na srcu! (Fil 4,8). Ne režite ptici krila dok nije ni osjetila vjetar. Onaj koji je stvorio krila, on neka ih reže (ako želi).

4. Poniznost – vaša. Dopustite mladima da budu u pravu. Osoba od dvadeset godina razmišlja četiri puta brže od osobe od četrdeset godina. Mladi nisu uvijek u pravu, ali kada to jesu priznajte im. Ipak, sami to teško možete objektivno odrediti. Za to se molite Duhu Svetomu. Također, snaga osobnoga svjedočanstva. Ali ne kroz samohvalu, nego naprotiv, kroz priznanje vlastitih pogrešaka.

5. Molitva – mislite li doista da sve ovo možete sami? Nema šanse! *I što god zaištete u moje ime, učinit ću, da se proslavi Otac u Sinu. Ako me što zaištete u moje ime, učinit ću* (Iv 14,13-14).

Potaknuti ovim Isusovim riječima, pozivam sve one koji pročitaju ovaj tekst da izmole po jedan Oče nas, Zdravo Marijo i Slava Ocu za naše mlade. Vjerujte da mladima to treba više nego što možete zamisliti, a blagoslov tih molitava osjetit ćete više nego što i možete zamisliti.

Dušan Balažević

Duhovna obnova za djevojke u Prižbi na Korčuli

U kući sestara Družbe Kćeri Milosrđa u Prižbi na otoku Korčuli, od 8. do 18. kolovoza održana je duhovna obnova za djevojke. Kroz duhovnu obnovu vodili su nas s. M. Jasna Crnković i don Marin Lučić. Njihove poučne priče dotaknule su naša srca u cijelosti. Program se sastojao od svakodnevnih predavanja, gdje smo obrađivale različite teme kako iz Biblije, tako i iz života. Svaki dan pred nama je bio novi zadatak. Pisali smo molitve, predstavljali župe iz kojih dolazimo, natjecali se u kvizovima i raznim igrama. Svako jutro započinjalo je molitvom Časoslova, izvršavanjem dužnosti po kući i dvorištu, slobodnim vremenom, a završavalo krunicom i svečanom misom. Svatko je imao za obaviti neku dužnost, a slobodno vrijeme koristili smo za kupanje i uživanje u prirodi. Večeri su bile ispunjene zajedničkim druženjem, smijehom, igrama... Svaki trenutak bio je poseban za sebe, neki u suzama, neki s osmijehom na licu. Svojim svjedočanstvima časne sestre i don Marin potaknuli su nas na razmišljanje o vlastitom pozivu, o kojem smo dodatno promišljali kada je bio dan šutnje. Posebno su bili zanimljivi upravo ti dani šutnje i bez mobitela. Taj dan smo se u potpunosti mogle usredotočiti na sebe. Osim nas dviju iz Subotice, bile su tu djevojke iz Hrvatske – iz Valpova, Novske i Blata, te

djevojke iz BiH – iz Busovače i Uskoplja. Među nama su se razvila divna prijateljstva. Vrijeme provedeno na duhovnoj obnovi je zaista bilo neprocjenjivo, što može posvjedočiti svaka od nas, a neka od svjedočanstava podijelit ćemo i s vama.

* Dane duhovne obnove mogu slobodno nazvati danima zajedništva, ljubavi, promišljanja i spoznaje. Svakoga dana otkrivala sam Kristovu prisutnost u ljudima oko sebe, tišini, Euharistiji i molitvi. Lijepo je i potrebno našem biću zastati ponekad i uživati u sadašnjosti, predati sve Kristu u ruke i ne misliti što će biti sutra. Upravo sam to doživjela na ovoj obnovi i neizmjereno sam Bogu zahvalna na tome i na svim divnim ljudima koje sam ondje upoznala. **(Mirna Katarina)**

* Ova duhovna obnova je jedno od ljepših iskustava u mom životu. Svaki dan je bio ispunjen trenucima koje vrijedi pamtiti. Svaka izrečena molitva bila je iz srca koje je iz svake od nas zračilo radošću i toplinom. Zahvalna sam Bogu na divnim ljudima koje sam tamo upoznala i shvatila da je Bog na ovom svijetu stvorio još toliko ljudi sličnih meni. Ovu du-

hovnu obnovu vrijedi pamtiti cijeli život. **(Daria)**

* Lutam presretna ovom divnom zemljom, i toga dana Bog me posla na to maleno mjesto. Maleno, ali čudesno. Toliko čudesno da stekoh nove prijatelje i ono najvažnije... susrela sam se s Tobom, Isuse. Hvala ti na svakoj molitvi, pjesmi, koraku, suzi i smijehu. Hvala ti jer si Ti, Isuse, na tom malenom mjestu činio čudesa spojivši nas dvanaest različitih cura i podarivši nam novo i veliko prijateljstvo. Prijateljstvo puno snage da slavimo Tebe, Kralju naš. **(Ivona)**

* Ova duhovna obnova je među najboljim događajima moga života. Svidjelo mi se biti u stalnoj prisutnosti, pristojnosti, ljepoti prirode, ljubavnosti, bezuvjetnoj pomoći i ljubavi. Voljela bih ovakve stvari proživjeti još puno puta. Jako mi se svidjelo što je program svakodnevno bio ispunjen molitvom, zabavom i druženjem. Ova me duhova obnova doista povukla služiti Bogu svaki dan svoga života i biti ustrajna u tome. Pa eto, ako mi se posreći možda vas i ja jednog dana posjetim u habitu. **(Andrea)**

Patricija Merковиć

Taizé – kritika ili mogućnost

Svjesni smo činjenice da hodočašće ne postoji izvan okvira Crkve. I naravno, Crkva kao živi organizam zbraja i procjenjuje rezultate svojih djelatnosti. Kada je riječ o Taizéu, izostavit ću povijest zajednice te u ovom članku pokušati iznijeti osobno iskustvo koje sam proživio kao organizator hodočašća u Taizéu.

Najveća primjedba organizaciji oduvijek je bila: komercijalni, turistički karakter putovanja, kako su primijetili mnogi svećenici. I doista, bilo je potrebno nekoliko godina da se u rječniku mladih koji su za Taizé znali samo kao mjesto dobrog provoda i prilike da se obiđe Francuska sa svim ponuđenim sadržajima, ustalio izraz *hodočašće*. Drugo aktualno pitanje je: Koja korist od svega? I sam često nisam znao odgovor na ovo pitanje. Ostavivši korist po strani, počeo sam gledati na mogućnosti koje nam pruža ovo hodočašće. Zsigurno je prva i velika mogućnost navijestiti Evanđelje mladima do kojih je inače teško doprijeti. Tijekom tjednih susreta mladi se kroz razne teme upoznaju s Kristom, s Crkvom i njenim poslanjem, s pojmom hodočašćenja koje treba rezultirati jednim drukčijim pogledom na odlazak u Taizé. Pastoral mladih Subotičke biskupije je u mnogome pridonio da ovo hodočašće poprimi svoj pravi karakter. Svjedočenje i uzimanje aktivnog sudjelovanja u pripremama dalo je novu nit koja je ne-

dostajala, primjer kako mlad čovjek današnjice može i treba živjeti svoju vjeru. Skupina mladih i ove godine se pokazala dostojnom ovog hodočašća. Razumijevanje, strpljenje, solidarnost, predanost, raspoloživost, spremnost za duhovni rast... karakteristike su koje su krasile ovogodišnju grupu. Svatko je naučio nešto novo a dojmovima nema kraja.

Treba istaknuti i to da naši mladi koriste mogućnost podijeliti svoje iskustvo vjere s mladima kako iz Europe tako i zemalja s ostalih kontinenata ali i upoznati se s djelovanjem, problemima ili nastojanjima drugih vjerskih zajednica, kulturom naroda. Jedan naš svećenik je rekao: „Dok mi govorimo o ekumenizmu, on se u Taizéu živi.“ I ove godine mogli smo doživjeti skupinu mladih kao malu ekumensku zajednicu. Zaživio je i zbor u pratnji instrumentalista koji i nakon povratka s hodočašća želi pjesmom obogatiti molitvu u duhu Taizéa jednom mjesečno u subotičkoj crkvi sv. Roka. Složit ćete se, ništa spektakularno!

Ali s druge strane, kršćanstvo i nije neki spektakl i trenutačna atrakcija, već organizam koji se gradi strpljenjem, odricanjem i međusobnom ljubavlju. U povijesti Crkve mnogi nikada nisu vidjeli plodove svojega poslanja ali su ga vršili do kraja. Koristili su se sredstvima svojega vremena kako bi privodili duše Gospodinu. Mi danas raspoložemo mnogim sredstvima, a mogućnosti su nam otvorenije nego ikad. Evangelizacija, duhovni rast onih koji su upoznali Krista, mali koraci na polju ekumenizma jesu neka područja na kojima možemo dati svoj doprinos. Nadamo se da će sjeme posijano na ovom hodočašću jednog dana izrasti u veliko stablo, puno plodova.

Oliver Kajari

Što možemo pogledati na duhovnoj obnovi?

Finding a family

Jeste li razmišljali pogledati neki inspirativni film? Imate li pristup Internetu? Ako je odgovor na oba pitanja DA, u ponudi je film pod nazivom „Finding a family“.

Njega možete potražiti na sljedećem linku: https://www.youtube.com/watch?v=_xRhcTPqYd0. U pitanju je film rađen prema istinitom događaju. Naime, Alex, glavni glumac i ujedno imenjak lika iz stvarnoga života čija se nevjerovatna priča objedinjuje na filmskom platnu, pokušava pronaći obitelj u blizini svoje srednje škole. Sve to da bi ostao u školi i nastavio s odličnim školskim rezultatima koji će biti vrednovani prilikom natjecanja za Harvard (inače obećanje koje je dao svojoj majci). Nakon majčine nesreće kada je bio mladi,

morao se nositi s njenom bolešću i ostalim poteškoćama do trenutka kada je odlučio odreći se njenog skrbništva i prijeći u dom za djecu bez roditeljske skrbi. Od tog trenutka počinje njegovo veliko traganje za svojim snom.

Kako se nosi sa svim brigama nakon majčine nesreće? Kako njegovi prijatelji reagiraju kada saznaju da je u domu i hoće li ondje biti nekoga tko će na kraju biti njegov prijatelj? Uspijeva li pronaći za sebe obitelj koju nikada nije imao? Uspijeva li održati majci dano obećanje još prije nesreće – da će upisati Harvard i dobiti diplomu?

Na kraju slijedi zanimljiv podatak o junaku koji je prošao pakleni put. Ne želimo otkriti sve detalje, već potražite film i dobit ćete svoje odgovore. Zanimljiv je, uživajte. Ja jesam.

Danijela Nuspl

Upoznavati se

Dragi čitatelji! U ovom našem zemaljskom životu tuga i radosti je mnogo, iako će se naći netko tko kaže da nema ničega, da je sve isprazno... Sve prolazi, i lijepo i ružno, i teško i lako, tek od našeg životnog stava pesimizma ili optimizma ovisi što će nam djelovati prisutnije u našem životu. U svemu tome, na putu ka vječnosti u zagrljaj našeg Boga, samo je jedno vrijeme bitno – sadašnji trenutak i samo jedna osoba – bližnji. Taj moj bližnji... poznajem li ga? Prekrasno je upoznavati se – ako se i poznamo u zrnice zrnaca u svemu, opet nije dovoljno, jer se mijenjamo, ljudi, društvene i vremenske prilike nas mijenjaju. Obilje je predivnih stvari koje možemo otkriti o drugome – što on/a voli i što ne voli, što ga/ju boli i čemu se raduje. Stav, stil, stanje duše – kolika riznica nam se otvara odlučimo li pokucati na srce, razum, pa i dušu našeg bližnjega – svakog bližnjega! Koliko ljudi ostaju zaboravljeni, nepogledani, nedodirnuti. Više razmišljamo o mobitelima, posudu i odjeći, nego o svojim novim poznanicima, a možda čak i bliskim osobama. Ako na tome ostanemo, lagano se bližimo onima koji u svemu vide prazninu, jer pravu puninu donose nam samo – Bog i ljudi. (Ivh)

obiteljski život

Ispit savjesti za malene – je li moguće!?

Motivirati vlastito, malo dijete (mlađeg predškolskog uzrasta) na ispit savjesti doista je avantura. Kako započeti i što koristiti, a da i dijete od dvije – tri godine može sebe preispitati i prepoznati pogreške, ali ne samo kroz ukor roditelja?

Prije tri godine jedna divna vjeroučiteljica Kristina dala mi je prekrasan tekst uz koji naravno ide i „koreografija“. Tekst pjesmice ide ovako: „Svijetli za Isusa, svijetli za Isusa, vrši volju Njegovu, riječima i djelima, daj, svijetli za Isusa!“ Ni kraće pjesme ni ljepšeg ispita savjesti za malene! Dok se pjesma pjeva, svaka sintagma ima svoju gestu. Uz dio koji kaže „svijetli“, maleni zatvaraju šakice kao zvijezde koje svjetlucaju; uz riječ „Isus“ dlanom o dlan pokazuju Isusove probodne ruke; uz dio „vrši volju Njegovu“ marširaju nožicama i ručicama pokazuju što simbolizira akciju; uz dio „riječima i djelima“ prstićima dotiču usne i opet marširaju ručicama i nožicama. Zatim uz riječ „Daj“ dignu ruke u vis i ponavljaju geste prvog retka.

Nakon toga može se započeti razgovor. Počinje roditelj (mama ili tata) – jesam li ja kao mama „svijetlila“ za Isusa danas, jesam li radila ono što bi Isus od mene očekivao, jesam li lijepo govorila s drugima, jesam li o drugima lijepo govorila, je li sve ono što sam danas radila bilo Isusu i drugima na radost? Onda kada roditelj ispriča što je lijepo radio, može upitati i dijete što je njemu danas bilo lijepo, čemu se ono radovalo, zbog čega su se drugi iz obitelji, vrtića ili društva radovali, je li ono koga obradovalo, usrećilo, s nekim nešto podijelilo, nekome pomoglo. Kada se ispriča sve ono što je bilo lijepo, onda se razgovor može povesti i u drugom smjeru: je li u današnjem danu netko zbog mene bio tužan? Majka – ako je podigla glas na svoju djecu, ako ih je kaznila, pa su oni bili tužni, dijete – ako nije poslušalo roditelje, ako se odgovalo, pa su roditelji bili tužni... Sve skupa kažu to Isusu i jedni drugima. Cijeli razgovor, pažljivo i s ljubavlju vođen, vodi k tome kako bi dijete shvatilo da kada prizna svoje pogreške Isusu, to još nije dovoljno: treba još oprostiti drugima koji su ga povrijedili i tražiti oprostaj od drugih – svatko se nekada treba ispričati. Sve je ovo mnogo lakše ako djeca na primjeru svojih roditelja cijeli dan mogu vidjeti i čuti upravo to: „Opraštam ti, oprosti i ti meni!“ Jer, tamo gdje je praštanje, tamo je i Isus, a onda mirne savjesti mogu s Isusom na počinak.

„Svijetliti za Isusa“ nije uvijek lako! Zato je veoma bitno probuditi kod djeteta kajanje – kako bi shvatilo da je nekim ružnim riječima ili grubim postupcima povrijedilo svoje bližnje koje voli. Odmah sutra se već treba potruditi da se to ispravi, da onog što je danas bilo loše sutra ne bude. Ako i ne bude već sutra ispravljeno, važno je da se pokušava, iznova svaki dan. Svi mi – i maleni i veliki, najbolje skupa – tako trebamo živjeti: svaki put ćemo biti sve bliže i bliže Isusu, jer Isus je u našem srcu i raduje se kada radimo ono što je dobro i tuguje kada radimo ili govorimo što nije dobro, kako mi veliki tako i naši maleni.

Ova mala pjesmica „Svijetli za Isusa“ pomalo podsjeća na ispovijed: prepoznati pogreške, oprostiti drugima i pokajati se. O mogućoj „pokori“ roditelji i djeca mogu se skupa dogovoriti (čak i uzajamno) što može biti veoma učinkovito! Pokušajte! ☺ Kada dijete dođe u dob za sakrament ispovjedi, ono će već imati iskustvo ispita savjesti i napredovanja u duhovnom životu, koje, složiti ćemo se, i mnogim odraslima nekad manjka, a puno znači za rast i razvoj u kršćanskom životu kada ih imamo. /Mirela Varga/

Iz vjerskog tiska

Bog i srodna duša

PITANJE: „Imam 37 godina i sama sam. Vjernica sam i znam da je moj poziv u braku. Pa ipak, ta moja srodna duša nikako da stigne. Moj duhovnik mi kaže da molim, da uporno tražim, ali još nisam srela nikoga.“ (*Alexandra, Pescara*)

ODGOVOR: Ispričat ću ti jednu priču. Jedna moja dobra prijateljica, malo mlađa od tebe, u žaru nedavnog obraćenja koje joj je, vjeruj mi, korjenito promijenilo život, učinivši ju konačno sretnom, pošla je na hodočašće u Svetu zemlju sa svojim prijateljima franjevcima. Bili su na

putu već nekoliko dana i među svetim mjestima, u molitvama, sred raznih doživljaja, jednog dana odlučila je ostati u kući moleći s ostalim svojim suputnicima. I tako se dogodilo da svatko naglas Bogu kaže neku svoju osobito žarku želju. Moja prijateljica, koja je shvatila da je njen životni poziv u braku, obuzeta atmosferom,

intimnom i punom povjerenja, ustane i kaže: „Oče, dajem ti ultimatum. Ja već imam svoje godine i ako ne učiniš da do rođendana sretnem svog Josipa, postat ću časna sestra.“ Redovnik koji je bio s njima pokušavao ju je urazumiti: „Bog jest svemoguć, ali ako se ne varam – tvoj rođendan je za sedam dana. Ne idu stvari tako s Bogom...“. Moju prijateljicu uopće nije obeshrabrilo mudro rezonira-

nje redovnika, nego je nastavila svoj put, a glas o njenom ultimatumu proširio se među društvom.

Sutradan ona se suočava s jeruzalemskom kamenom pustinjom, pustinjom Kristovih kušnji. Provođe cio dan, svatko meditirajući za sebe, sučeljavajući se s Riječju, kamenom i vjetrom. Na kraju dana, moja prijateljica je zadovoljna tim iskustvom. A onda, upravo kada su se uputili prema autobusu, iznenada joj se pred očima s lijeve strane nađe duguljasta glava magarca, kojeg je jahao mladi beduin koji joj je uputio blistavi osmeh: „Uzajmi do mene, budi mi žena!“, doviknuo joj je na engleskom. Moja prijateljica isprva odbija, izbjegavajući trgovce i kamile, ali budući da je mladi beduin bio zaista simpatičan, na kraju ga pita kako se zove. Uz onaj blistavi osmeh, odgovorio je „Josip!“. U pustinji se začu buran smijeh. I moja prijateljica je prasnula u smijeh: „Ne samo što me Bog sluša i ozbiljno shvaća, nego sa mnom želi odnos tako istinskog povjerenja da uzima slobodu da se sa mnom šali!“

Savjet moje prijateljice je da se odlučno traži, s povjerenjem, hrabrošću, vjerom koja nadilazi svaku našu sumnju ili ljudsku računicu. Taj Josip nije bio njen Josip, ali, treba napomenuti: u analima stoji da je moja prijateljica srela čovjeka koji je danas njen muž upravo na njen rođendan, na jednoj svadbi. Ali to je već druga priča...

(*Tamara Pastorelli*, prema: Citta Nuova)

male mudrosti

Dva zrna

Dva zrna nađoše se jedno do drugoga u plodnom tlu u vrijeme jesenje sjetve. Prvo zrno reče:

– Želim rasti! Želim pružiti korijenje u zemlju ispod sebe i ojačati tako da mi klica jednog dana probije zemljinu površinu. Želim razviti nježne pupoljke kao zastave i najaviti dolazak proljeća. Želim na licu osjetiti sunčevu toplinu i blagoslov jutarnje rose na svojim laticama!

I poče rasti.

Drugo zrno reče:

– Kakva li me sudbina snašla! Bojim se. Ako pustim korijenje duboko ispod sebe, tko zna što me sve čeka u tom mraku. Ako prokrčim put kroz zemlju iznad sebe, mogu uživati nježnim izdancima... Ako pustim klice, može ih vidjeti puž i pojesti. Otvorim li cvjetove, može me i dijete iščupati. Ne, čekat ću sigurnije vrijeme.

I ostade čekajući.

Početkom proljeća došla je kokoš i čeprkala po zemlji tražeći hranu. Pronašla je zrno koje je čekalo i pozobala ga.

(*Bruno Ferrero*)

Tormásy predstavlja nadbiskupski zakonik

Piše: *Stepan Beretić*

Sveta misa i vjenčanje

7. U župama gdje postoje filijalne crkve (područne manje zajednice vjernika), neka župnik upozori vjernike koji tamo žive da na nedjelje i blagdane odlaze na bogoslužje u župnu crkvu, i to ne u neorganiziranim skupinama, već u povorci. Neka ispred sebe nose raspelo, a uz put neka pjevaju ili litanije Blažene Djevice Marije ili koju drugu pobožnu pjesmu, pa da i tako pokažu da su dobri kršćani katolici, koji ne idu u krčmu nego u crkvu.

8. Neka župnici s propovjedaonice oglase da vjernici uzdržanije slave svadbe, da se ne odaju danonoćnom jelu i piću. Osim toga vjernike valja upozoriti da dar koji se daje prigodom zaruka (osim ženidbenog dara) ne bude skuplji od 8 rajnskih forinti bilo u gotovini bilo u naravi. One koji se ogriješe o ovo pravilo neka župnik kazni u korist crkve onoliko globom koliko su prekoračili određenu vrijednost. Neka ne prisustvuje vjenčanju takvih zaručnika (prije nego što se isplati propisana globa). Posebnu pozornost neka župnik posveti vjenčanju zaručnika koji dolaze iz drugih župa. Neka ne prisustvuje takvom vjenčanju prije nego što zaručnici donesu krsni i slobodni list. Svatko je dužan dokazati svoje slobodno stanje bilo dokumentom bilo svjedocima. Ta se okolnost mora doslovno ubilježiti u maticu vjenčanih.

Zabava, sluge

9. Neka župnici zabrane roditeljima da se, dok njihova djeca igraju kolo, miješaju mladići s djevojkama. Ako se roditelji ogriješe o ovu zabranu, svaki će puta platiti po dvije krajcare globe u korist crkve.

10. Najstrože je zabranjeno katoličkim vjernicima da svoju djecu daju na služenje nekatolicima. Ta se zabrana treba oglasiti s propovjedaonice. Tko se ogriješi o ovu zabranu za kaznu će platiti 24 rajnska forinta i to onoliko puta koliko je godina netko proveo u zabranjenoj službi.

Prema inovjercima

11. Tamo gdje katolici žive zajedno s nekatolicima, neka se župnik ne upliće i raspravu o osobnim svojstvima

Nadbiskupska palača u Kalači

inovjeraca, nego neka argumentira načelima Svetoga pisma, podpirujući sve djelima svetih otaca, da tako svoje vjernike ojača u vjeri, da ih drži u miru i da ih ne potiče na mržnju. Ako pak sa strane nekatolika bude prisiljen držati govor u obranu vjerovanja, neka najprije zazove pomoć Duha Svetoga, pa neka onda skrušenim srcem učini ono što mu nalaže njegova revnost.

Upozorenje majkama

12. Neka župnik s propovjedaonice češće upozori majke da novorođenčad ne drže pokraj sebe u svojoj postelji, jer se često događalo da su premorene majke za vrijeme spavanja svojim tijelom zgnječile svoje dojenče, zbog čega ih je poslije grizla savjest kao da su počinile namjerno čedomorstvo, pa su zbog toga često bile uznemirene do očaja.

Poroci o župi, ispovijed, naplata prinadležnosti

13. Župnikova je dužnost marljivo bdjeti nad povjerenim vjernicima, pa zato ako dozna da među njima ima zeleniša, suložnika, psovača, onih koji tuku roditelje ili vrijeđaju tuđu čast, ili ako ima vjernika koji su zapali u koji drugi grijeh, neka takve ozbiljno ukori, a ako i poslije toga ustraju u svome grijehu, neka po višim nadležstvima javi nama, kako bismo to zlo na vrijeme mogli liječiti. Neka se župnik postara da pomiri rastavljene bračne drugove. Prema onim bračnim drugovima koji su se vjenčali a da nisu znali da su rodbina

ili tazbina, neka postupi obazrivo, bez da s tim izlazi u javnost. One koji bi djevojke ili tuđe supruge oteli, pa ih drže kod sebe, neka župnik bez odlaganja prijavi višim vlastima.

I na koncu, neka kako svjetovno, tako i redovničko svećenstvo, koje ravnaju župnim uredom dobro upamti:

da bez odobrenja ne daje odrješivanje penitentima od grijeha koji su pridržani biskupu. Osim toga, neka češće protumače vjernicima težinu takvih grijeha. Jednako tako neka ih potakne na uzajamnu ljubav, pomirljivost, kao i na dužnost čuvanja tuđeg dobrog glasa i časti. Djecu neka potiče na poštivanje roditelja i starijih, a roditelje na dobar odgoj djece i tako dalje.

U svojim propovijedima neka potaknu vjernike da u slučaju smrti oporučno koliko mogu ostave za namještaj crkve ili sakristije ili za druge potrebe crkve.

Premda radnik zavrjeđuje svoju plaću, a onaj koji služi oltaru treba i da živi od oltara, ipak neka župnici u naplaćivanju svojih prinadležnosti ne budu odveć strogi, nego neka koliko samo mogu izbjegavaju prisilnu naplatu. U spornom se slučaju treba obratiti nadležnoj vlasti.

Gornjim se propisima započelo djelo obnove Kalačke nadbiskupije. Oni svestrano obuhvaćaju odnos između župnika i vjernika. U sebi sadrže očinsku pouku župnicima, a glas im je kao glas glave jedne velike obitelji, koji svoju djecu poučava na pravdu, na pobožnost, na čudorednost ne štedeći tvrdokorne od kazne.

In memoriam

Lazar Perčić

(7. 11. 1931.-10. 09. 2014.)

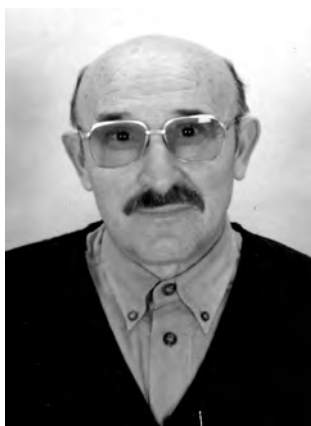
Preminuo je blago u Gospodinu.

Tugujemo, jer je naš suprug, tata, zet, svekar i prije svega voljeni dida otišao zauvijek.

Kada je mali Niko pitao, je li on stvarno umro („Baka, možda si pogriješila“), ostalo je odgovoriti i samoj sebi priznati: Da, nema ga više tu, opremljen svim sakramentima upletenim u molitvu, kao kartom za daleko a ujedno i blisko putovanje, na putu je ka Svevišnjem.

Onaj, tko je toliko brinuo za obitelj i pošteno radio cijelog vijeka, ne odlazi u zaborav. Svaki dio kuće, koju je sam gradio, svaki kutak bašte, za koju je pažljivo brinuo sada je pun dragocjenih uspomena.

Sjeća ga se Tony, kako je s unucima birao najveću lubenicu, pa su poslije svi dobivali svoj komad „mjesečine“. Sve te sitnice dio su njegove brige da djeca i unuci ostanu povezani s kućom i domovinom, koju je od sveg srca volio, a koja se svodi na onaj najdraži mu predio nadomak Kerske crkve i tornja Gradske kuće, i mjesta u kojem počivaju svi, pa i najdalji preci iz obitelji Perčić. Tu je odgojio kćerke, pa se one ovamo uvijek vraćaju kako bi nabrale snage da žive marljivo i pošteno onako, kako je on živio.

Slika s dunjama u cvatu je od 3. lipnja ove godine, dok je još trajala naša borba s bolešću. Preminuo je 10. rujna, kad su dunje ocvale, upravo zriju... Odzvanja nam u ušima njegova najveća briga – da ga unuka Hanna neće zapamtiti jer ima svega godinu i pol. A ipak, malena ga traži po kući i dvorištu zovući „dida Laza“.

Zahvalni smo našem župniku i časnim sestrama, rodbini, svim prijateljima, susjedima i znancima na riječima utjehe, a nadalje na prisutnosti u svečanom činu sprovoda našeg voljenog.

Obitelji Perčić, Nyiregyhazki, Skorupski

In memoriam

Marija Milodanović

(16. 07. 2013.-16. 07. 2014.)

Dana 16. 07. 2014. navršila se godina kako se naša draga baka Marija preselila u vječnost. Naša baka je bila požrtvovna i stroga. Sa 60 godina je ostala udovica, pa je svu svoju energiju i vrijeme poklonila nama unucima. Bila je naš prvi kateheta. Od bake smo naučili prve molitve i dobili prve smjernice vjerničkoga života.

Baka Marija je bila teško bolesna 2 godine, a od toga 14 mjeseci vezana uz krevet. Uz nju su bile kćerke Kata, Marija i Margareta, ostali ukućani su pomagali koliko je tko mogao. Bolesničke dane uveseljavao joj je praunuk Bojan. Radost u bolesničku sobu unosio je vlč. Željko Šipek koji je dolazio svakog prvog petka. U bolesti su je također pohodili pater Marijan i članovi trećega reda, čiji je baka bila član 20 godina, zatim vlč. Josip Kujundžić, mons. Marko Forgić, s. Mirjam, s. Eleonora, s. Josipa. Hvala svima. Hvala i onima koji su je posjećivali, a nakon smrti prikazali svete mise za njenu dušu. Hvala svima koji su toplim riječima ili na bilo koji drugi način suosjećali s članovima obitelji.

Prošla je godina, a bakin nedostatak sve više osjećamo, ali i dalje živi u našim mislima i molitvama.

Sveta misa na godišnjicu smrti – na Karmelsku Gospu, služena je u Franjevačkoj crkvi, a 20. 07. 2014. u crkvi sv. Marka u Žedniku, koju je služio vlč. Željko Šipek.

Kćerke: **Kata, Marija, Margareta**, s **Mirkom** i **Stvom**, unučad: **Nikola, Ilija, Mihajlo, Mihaela, Jelena, Marjan, Robert**, s **Bojanom, Tanjom, Zdenkom** i **Slavicom**, praunučad: **Bojan, Ivan, Fran, Jana** i **Maša**.

In memoriam

Ivica Sudarević

Nakon duge i teške bolesti, okrijepljen svetim sakramentima, 3. rujna 2014. godine preminuo je u Gospodinu Ivica Sudarević. Ostavio je u žalosti suprugu **Ružu**, kćerku **Mariju**, majku **Katu** i brata **Kalmana**.

Ivica je rođen 2. prosinca 1958. godine u Subotici. Bio je borac za život. međutim, bolest ga je sve više sustizala. Ujedno mu je jačala vjeru i nadu u smisao žrtve pa ih je vjernički prihvaćao. Uz svesrdnu pomoć njegovih najbliži i žarke molitve njegove majke Kate, Ivica je otišao u vječnost. Sahranjen je 5. rujna na Bajskom groblju u obiteljskoj grobnici. Velika je utjeha cijeloj obitelji da je Ivica vjernički preminuo. Neka mu je vječni pokoj!

Do kada će novosadska Katolička porta imati dva lica?

Piše: Marko Tucačkov

U Novom Sadu vjerojatno nema popularnijeg mjesta za uživanje od Katoličke porte – prostora koji je u samom centru sa sjeverozapadne strane okružen 206 godina starom zgradom župnog doma župe Imena Marijina, a sa jugozapadne strane samom monumentalnom župnom crkvom. S druge dvije strane prostor oplemenjuju zgrade i ugostiteljski objekti. Možda je najpoznatija novosadska „Atina“ (nekada „Zagreb“), na samom prijelazu s Trga Svetozara Miletića ka Porti. U sredini porte nalazi se predivna fontana koju je projektirao Slavko Županski, izgrađena 2006. godine.

Ipak, Katolička porta je glavno gradsko „poprište“. Na jednoj strani su poštovaoci ljepote arhitekture i multikonfessionalnog identiteta Grada koji ovaj prostor tako uvjerljivo svjedoči, a na drugoj oni koji, čini se, te vrijednosti sustavno ruše. Svatko tko je makar slučajno prolazio ovim prostorom, naročito kršćani, te brojni turisti, zgraža se razinom nepoštivanja prema baštini koju je ovom gradu trajno ostavila Katolička crkva. Naravno, nepoštivanje je mnogo šire, i ono se odnosi i na sam grad koji se tako često (opravdano) diči svojom ljepotom i privlačnošću. Konačno, drugo, mračno lice koje Porta ima, možda ponajviše, vrijeđa i same župljane župe Imena Marijina i ostale novosadske katolike. Nema kraja njihovu ponosu što se najljepši novosadski trg ponosno zove „katolički“ (iako, po popisu iz 2011. u gradu živi samo 6,1% katolika), ali je isto tako i veliko ogorčenje što on danas ovako izgleda.

Brojni su primjeri nipodaštavanja ovog prostora, njegove namjene, simbolike, kao i ljudi koji u njemu žive, rade i borave. Prostor oko fontane je često pun smeća, u fontanu i oko nje se vrši velika i mala nužda, prosipaju se materijali od kojih se voda pjeni, na njenim bedemima je omiljeno mjesto za tuče i druge vrste razmirica. Još gore, zidovi i ulaz župnog doma, kao i zidovi novosadske centralne crkve vrve od grafitu, prepuni su nedobronamjernika, koji, osim što vrijeme krata na samom pragu župe uz alkohol, svoje fiziološke potrebe upražnjavaju, gdje drugdje, nego na zidovima župnog ureda, crkve, zgrade vjeronaučne dvorane, pa, vjerovali ili ne, i u samoj crkvi (kada je otvorena)! Na sve ove pojave medijima, gradskim službama i posjetiteljima ukazivao je dugi niz godina umirovljeni župnik i naddekan preč. János Sztrikovits, a s

njim i svi vikari koji su bili na službi u centralnoj župi. Sve je, izgleda, bilo uzalud. Apele je morao nastaviti i sadašnji župnik i dekan preč. Robert Erhard. On je, u izjavi za Radioteleviziju Vojvodine (RTV) danij krajem srpnja ove godine, kazao kako je tog jutra, idući na misu, kod fontane zatekao nekoliko lokvi krvi. „To me već pomalo zabrinjava, jer građani Novog Sada znaju da ovdje ima dosta mladih bračnih parova s djecom, koji u ugodnom ambijentu provode vrijeme. Djeca se igraju oko lokvi krvi i mjesta oko kojih ljudi vrše nuždu“, kaže rezignirano preč. Erhard.

Problem s javnim redom, mirom i higijenom (ova fraza je, u konkretnom slučaju, nažalost, eufemizam) u Porti traje godinama. S njime su veoma dobro upoznate gradske institucije i službe. RTV-u je u komunalnoj policiji rečeno da izlaze po pozivu svaki put kada su u mogućnosti, zbog ograničenog broja osoblja. Dodali su kako mnoge prijave nisu u njihovoj nadležnosti. Skreću pažnju na to da „suština problema remećenja reda i mira u Katoličkoj porti leži u kontinuiranom ponavljanju, i da se mora riješiti na drugi način, tako da se taj krug konačno prekine, za što su potrebne radikalne odluke“. Na zgradu župnog doma postavljene su nadzorne kamere, tako da mogu snimiti sve što se događa u Porti. No, kako kaže preč. Erhard, župa ima velike troškove zbog kamera koje je postavio Grad, a apsurd je što i pored brojnih prijava o kršenju javnog reda i mira, nitko od nadležnih nikada nije ni pokušao doći do dokaza s video snimki.

Opravdano je sumnjati da ne postoji politička volja za rješavanje ovog problema, ali ni volja nadležnih službi da načine konkretne korake. Ipak smo, kao vjernici, dužni, prije svega ne osuditi ni jednu osobu, ali se moliti i nadati da se stvari mogu promijeniti. Na to je, na početku svoje službe u Novom Sadu, upozorio i preč. Robert. U međuvremenu, on je 11. XI. 2013. primio zamjenika predsjednika Skupštine grada Novog Sada Miroslava Ilića, koji je i predsjednik gradske Komisije za odnose s vjerskim zajednicama. I tada je zaključeno da se „problem u što skorijoj budućnosti mora riješiti“ i da se „moraju aktivirati svi potencijali gradskih službi kako takvi prizori ne bi bili dio našeg grada“.

No, za sada je ovo samo jedna od vječitih „gradskih tema“. Ipak, vrhunac je pokrivanje „alternativaca“ da je Porta „mjesto na kome se okuplja najveća avangarda Novog Sada“. Jesu li djela „novosadske avangarde“ zaista umjetnička, neka procijeni svaki posjetitelj Porte za sebe. Dobrodošli!

Dovraci župnog doma s „ukrasima“

Uobičajeni prizor u novosadskoj Katoličkoj porti

Bunjevačka nana

Piše: Marina Piuković

Kada netko iza sebe ostavi brojnu obitelj, puno djece različitih branši i opredjeljenja, pa kada na to zbroji sve godine, vrijeme, unučad, zetove i snahe, prauučad, onda iza jedne žene i jednog braka stoji broj od 66 *čeljadi*. Osamdeset godina braka ljudi ne doživljavaju, ali se ponekad oni koji ostaju iza njih sjećaju takvih okruglih godina. Ove godine Marija Pančić slavi na nebu 100 godina od rođenja, 25 godina od smrti i 80 godina braka iz kojega je poteklo osmero djece, 18 unučadi i 33 prauučeta.

Svima u životu majke, bake, nane kao i dide ostavljaju poseban trag i pečat ljubavi jer nas vole neizmjenno, bezgranično, nisu okovani odgojnim pravilima koje roditelji ipak moraju ispoštovati da bismo jednog dana izrasli u dobre ljude. Ove drage osobe dopuštaju puno više nego mame i tate i zato su i voljene na drukčiji način. Tako sam i ja bezgranično voljela svoju Nanu, te me svi ovi jubileji potiču da vam ispričam njenu životnu priču koja nije nimalo slična našim, današnjim.

Rodila se 25. 1. 1914. u Tavankutu, od oca Jose Jožića i majke Đule, rođene Orčić, iz mnogobrojne obitelji, bilo ih je 11. Svoj nebeski život započela je 10. 8. 1989. Udala se sa 20 godina za Davida Pančića, 30. 10. 1934., s kojim je za 13 godina braka koje su proveli skupa izrodila 10 djece od kojih je 8 živjelo s njom, kad ju je voljeni David napustio zbog nemilog događaja u kom je stradao od puške. Djeca koju je izrodila ovako su se nizala: Mijo (1935.-2009.), Anica (1936.), Janja (1938.), Marko (1939.), Julijana – s. Mirjam (1942.), Josip (1943.-1944.), Marija i Emerka (blizanke): Marija (1945.), Emerka (1945.-1945.), Marta (1946.) i David (1947.). Kako joj je bilo prihvatiti život bez glave obitelji, uz svekra i svekrvu u kući i sedmero rođenih, a osmo dijete pod srcem, znala je samo ona. Ime David i dalje se čulo na salašu u Žedniku, jer je tjedan dana poslije smrti supruga baš to ime izabrala za svog sina. Ovdje je krug rađanja bio završen, ali je otpočela velika životna borba, za obitelj! Koliko je Nana vjerovala u Božju providnost, u Onoga tko bira za nas nekad užu stazu, ali sigurno ne stranputicu kojom moramo proći? Koliko danas nismo vrijedni prihvatiti dva života, možda tri, onda smo već jako brojna obitelj, a dalje

da ne brojimo. Obitelj s više djece u glavama ljudi vjerojatno „nije normalna“. Kako izaći na kraj s financijama, obvezama, strpljenjem za toliku djecu nisu bile misli moje Nane, ona je mislila o tome kako sve izvesti na pravi put. A to je učinila dajući primjer svojoj djeci koju je odgajala sama. Ne mogu a ne zapitati se, koliko je tu bilo životne snage, elana za rad da se priskrbi za toliku obitelj, strpljenja prema djeci, volje za životom... Nesebičnu pomoć u svemu su davali didini roditelji Ana i Mate. Na salašu na kome nije bilo struje ni vode rasla je ova obitelj ne misleći na ono što im nedostaje, a misleći jedni na druge i shvaćajući da veseli dječji žamor i igra nadoknađuje sve. Budući da u ono doba nije bilo ni televizora ni radija, ljudi su bili prepušteni jedni drugima kada su se trebali zabaviti. Kako na salašu može biti kazališta, predstava, igre, plesa i

pjesama, djeca su učila od svojih roditelja, mlađi od starijih, pa im nikada nije nedostajalo veselja. Sve ih je iškolovala te je od njih osmero poteklo sedam obitelji i jedna časna sestra. Iz sedam obitelji poteklo je 18 unučadi, od unučadi 33 prauučeta a danas već 5 čukununučeta. Čvrsta vjera, volja za životom i nesebična skrb za brojnu obitelj bili su njeni motivi koji su je vodili da ne padne u depresiju, da ne klone duhom nego „vuče“ kola naprijed.

Nana je u životu znala svašta raditi. A ja sam bila unuka koja ju je svuda pra-

tila, koju je čuvala još kao bebu, i bila je s nama u kući. Znala je praviti torte koje su se nekad u svatove nosile, a onako s prženim šećerom ili ukrasnim ružicama od livenih bombona. Kuhala je čorbe s čipanim valjušcima i debelim rizancima koje sam i ja čipala, i još svašta finoga... Svaku večer pravila je *pućad* (gumbiće) za krevetninu. I to su svi dobili, i kćerke i snahe a i unučad. Znala je i šiti krevetninu, *ruva*, nošnju, zakrpati nekom nešto... A ja sam joj uvijek rado udijevala iglu u šivaći stroj, jer nije najbolje vidjela. Poslove na njivi dobro je znala, ali ja je nisam gledala kako to vješto radi. U sobi nije imala TV već samo stari radio koji je uvijek tiho svirao. No, kada smo išli na spavanje, pjevali smo Gospine pjesme, one stare, pučke, koje se lako pamte. Najprije smo Boga molile. A ja nisam ni znala koja je strofa, samo bih tijekom pjesme utonula u san. Uspavljujemo li danas tako djecu? Kada sam odlazila u školu, uvijek me ispratila i dala po koji „šećer“ da usput pojedem.

Po stilu života znam da mojoj Nani nisam niti do koljena. Danas su brzina života, zapad, strojevi ali i računala pokvarili ono ljudsko u nama. Sve je postalo na klik ili na gumb. A život nije samo jedan klik već velika žrtva za druge, za bližnje. Ne želim pravdati ni sebe ni generaciju koju predstavljam, i zato se divim mojoj Nani i uvijek kada mogu rado posjetim njen grob na kojem znam da ću naći utjehu, pomoć u zagovoru kod Onog koji nas upravlja na najbolju moguću životnu stazu. Njen primjer je teško slijediti, postavila nam je vrlo visoke ciljeve koje je teško dostignuti. Zato primjer koji mi je dala s divljenjem želim podijeliti s ljudima koji će razumjeti barem dio onoga što je moja Nana upisala u brojnu obitelj koju je ostavila iza sebe.

Ususret događanjima

Katoličko društvo za kulturu,
povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“ – Subotica
priređuje spomen na

100. obljetnicu rođenja **ANTONIJE – TONE KUJUNDŽIĆ** (1914.-2014.)

5. listopada 2014. godine

PROGRAM

17 sati – Posjet grobu pok. Anto-
nije Kujundžić

Bajsko groblje – msgr. Bela
Stantić

18 sati – Sv. Misa za pok. Anto-
niju Kujundžić

Katedrala-bazilika sv. Terezije
Avilske

19 sati – Spomen večer u
Pastoralnom centru „Augusti-
nium“

U okviru Spomen večeri
govorit će:

Grgo Kujundžić

– *Prikaz života pok. Antonije-Tone
Kujundžić*

msgr. Stjepan Beretić

– *Križari u Hrvatskoj i u Bačkoj*

Ljubica Gurinović

– *Spomen na tetu Tonku*

Stihove Antonije Kujundžić govori:
Tereza Kujundžić

ĐAKONSKO REĐENJE

Siniša Tumbas Loketić, bogo-
slov župe Isusova Uskrsnuća, bit će
zaređen za đakona 5. listopada u 9.30
u crkvi Isusova Uskrsnuća u Subo-
tici. Duhovna obnova je 4. listopada
u 19 sati u župnoj crkvi.

ZLATNA HARFA

11. listopada s početkom
u 10 sati
u crkvi Uzvišenja sv. Križa
u Somboru

Književni natječaj Za lipu rič 2014. SONTA

KPZH Šokadija iz Sonte objav-
ljuje književni natječaj Za lipu rič
2014.

Na natječaj se mogu prijaviti au-
tori s neobjavljenim pjesmama, pisa-
nim šokačkom ikavicom. Autori na
natječaj mogu prijaviti do 3 (tri) ne-
objavljene pjesme.

Pet prvoplasiranih pjesama bit
će nagrađene, a najbolja i javno pro-
čitana na Šokačkoj večeri 2014 u
Sonti, 22. studenoga 2014. godine.

Natječaj je otvoren do 31. listo-
pada 2014. godine. Pjesme u pisa-
nom obliku treba dostaviti na ad-
resu: KPZH Šokadija, Vuka Kara-
džića 22, 25264 Sonta, s naznakom
Za natječaj, ili u elektroničkom obli-
ku na adresu

ivanandrasic@yahoo.com

Hrvatska Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

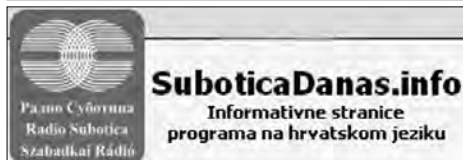
Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

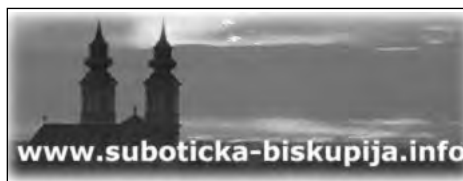
SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

Tel.: 021/4790-529; 024/692-265; 033/3349745

www.radiomarija.rs
radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLAVIŠTE: 99,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VEDRIK: 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

Fotografije u ovom broju:

Zvonik, Hrvatska riječ,
Vedran Jegić,
Snežana Vujković Lamić, ZKVH

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3
Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

dr. sc. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Društva „Ivan Antunović“

mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Zvonik izlazi uz potporu Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozems-
tva mogu poslati na biskupijski račun s nazna-
kom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

HosanaFest 2014.

Bogu na slavu – Marija Perković
(Gingen, Njemačka)

Čekaj me – „Ritam vjere“ (Subotica)

Dar Tebi – „Imakulata“ (Gromiljak-BIH)

Dobrodošao nam Ti – „Familias“ (Osijek)

Kad gori pod nogama – „Trinity“ (Čepin)

Korak po korak do Isusa – Ana Ivanković Radak
(Subotica)

Ljubav mog Gospodina – Tajana Šarić
(Zagreb)

Ljubav Neba – „Petrus“ (Bački Monošter)

HosanaFest 2014.

HosanaFest

Mostovi – vlč. Ljubo Vuković (Zagreb)

Nismo sami – „Cobus“ (Zagreb)

Scenska melodrama „Kriška sreće“
(mladi iz Subotice)

Sveta Krv – Dalija Grahovac Fedešin
(Zagreb)

HosanaFest

Traganje – „Novo Nebo“ (Zenica)

HosanaFest

Tvoja će me ljubav čuvati – Zvonimir Kačun
(Vrpolje)

HosanaFest

U Tebi je slava – Livija Redić (Zagreb)

HosanaFest

Za Tebe želim živjeti – fra Ilija Mijatović
(St. Pölten-Austrija)